

Katolički list

Zvonik

GOD. XXII. BR. 6/7 (248/249) Subotica, lipanj/srpanj (Jun/jul) 2015. 150,00din

1815-1888

E háiban élt és alkotott az ő
"kedves és szerelett, csodálatos népéért"
minden Duna menti horvát
lelki vezetője és gyámoltója
Antunovich János címzetes püspök.
E táblát kinevezésének 125. évfordulóján,
2001. május 6-án helyezték el
a hálás bácskai horvátok.

U ovom domu je živio i stvarao za svoj
"mil, dragi, nikad nezaboravljivi rod"
duhovni vođa i prepoditelj
svih podunavskih Hrvata
biskup Ivan Antunović
Ova obilježje podižu u povodu 125. obljetnice
njegovog biskupskog imenovanja,
6. svibnja 2001. godine
zahvalni bački Hrvati.

Sve za vjeru, narodnost i riječ svoju!

Ivan Antunović (1815.-1888.)

S papom Franjom u Sarajevu

Dani Ivana Antunovića

Pohvala dokolici

Susret ministranata u Tavankutu

Blagoslov novog studija Radio Marije u Subotici

Misa zahvalnica za kraj školske godine u katedrali

Kard. Kurt Koch u Paulinumu

Nadbiskup Dević uručio priznanje za 20 godina postojanja "Zvonika"

Procesija za Tijelovo oko katedrale

ANKETA

Dragi čitatelji!

Katolički mjesečnik *Zvonik* je s vama punih dvadeset godina, od studenog 1994. godine, te obavlja važnu i zahtjevnu informativno-odgojnu misiju. Jesmo li u tome i koliko uspjeli, saznat ćemo iz vaših ocjena.

Stoga, poštovani čitatelji, želimo čuti vaše mišljenje koje će nam koristiti u daljnjem radu. Molimo vas da ispunite ovu anketu u kojoj ćete iskreno napisati što vam se sviđa, a što ne u *Zvoniku*. Odgovorite na pitanja tako što ćete zaokružiti ponuđeni odgovor ili dopuniti odgovor na naše pitanje. Anketni list predajte vašem župniku ili pošaljite na adresu: Uredništvo *Zvonika*, Beogradski put 52, 24000 Subotica, najkasnije do kraja kolovoza – kada izlazi 250. broj *Zvonika*.

Uredništvo

1. Zvonik čitam

- a) redovito
- b) povremeno
- c) ne čitam

2. Zvonik nabavljam

- a) pretplatom
- b) ponudom u crkvi
- c) posuđujemo od prijatelja

3. S obzirom na sadržaj i jasnoću, Zvonik ocjenjujem kao:

- a) vrlo dobar
- b) dobar
- c) siromašan

4. U Zvoniku najradije čitam:

- a) uvodnik
- b) meditacija
- c) liturgija
- d) Biblija
- e) intervju
- f) svetac mjeseca
- g) reportaža
- h) vijesti iz opće Crkve
- i) događanja u Subotičkoj biskupiji
- j) povijesni kutak
- k) priča
- l) obiteljska stranica
- m) stranica mladih
- n) dječja stranica
- o) Moralni kutak
- p) Vjernici pitaju
- r) obavijesti
- s) Kršćanski stav

5. U Zvoniku rado čitam priloge ovih autora:

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....

6. Što biste promijenili u Zvoniku?

- a) .....
- b) .....

7. O čemu bi još trebalo pisati?

- a) više o obiteljskim temama
- b) više odgojnih tema
- c) o kulturno-povijesnim temama
- d) o našim župama
- e) više komentara
- f) reportaže
- g) više rasprava
- h) više intervjuja
- i) više vijesti iz opće Crkve
- j) više vijesti iz domaće Crkve
- k) više o mladima i djeci
- l) zabava: šala, mudre izreke, križaljke

8. Treba li objavljivati „UMRLICE“ i male oglase?

- a) trebalo bi
- b) samo oglase
- c) bolje iskoristiti za informacije i odgojne priloge

9. Grafička oprema Zvonika je

- a) vrlo dobra
- b) dobra
- c) mogla bi biti bolja. U čemu?
  - a) .....
  - b) .....
  - c) .....

10. Fotografije u Zvoniku:

- a) premalo ih je
- b) previše ih je
- c) tako je dobro
- d) trebale bi biti u boji
- e) slabe su kvalitete
- f) bolje manje, ali kvalitetnije

11. Uređivačka koncepcija Zvonika je:

- a) odlična
- b) dobra
- c) zadovoljavajuća
- d) nije zadovoljavajuća
- e) slaba

12. Cijena Zvonika je:

- a) prihvatljiva
- b) moglo bi jeftinije
- c) neprihvatljiva

13. Rubrike koje nikada ne čitam:

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....
- e) .....

14. Rubrike koje smatram dobrima:

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....
- e) .....

15. Koliki broj vaših ukućana čita vaš primjerak Zvonika?

- a) 1-2 osobe
- b) više od troje
- c) samo ja
- d) nije moj primjerak

16. Zvonik je u odnosu na prijašnje godine izlaženja:

- a) napredovao
- b) nazadovao
- c) ostao kao prije

17. Zvonik treba biti na društvenim mrežama i Internetu

- a) da, pratim ga na Facebook-u
- b) ne
- c) treba imati svoju web stranicu

18. Vaša dob:

- a) 7-15
- b) 16-19
- c) 20-29
- d) 30-40
- e) 41-50
- f) 51- 60
- g) 61-70
- h) 71- i više

19. Spol:

- a) muški
- b) ženski

20. Stručna sprema:

- a) NSS (niska stručna sprema)
- b) SSS (srednja stručna sprema)
- c) VŠS ili VSS (viša ili visoka stručna sprema)

21. Vaše zanimanje:

- a) učenik osnovne škole
- b) učenik srednje škole
- c) student
- d) zemljoradnik
- e) radnik
- f) obrtnik
- g) službenik
- h) prof.; ing.; liječnik, pravnik i sl.
- i) novinar
- j) svećenik, redovnik, redovnica
- k) .....

22. Mjesto stanovanja

- a) grad
- b) selo
- c) salaš

23. Ako želite, navedite iz koje ste župe:

.....

Dani Ivana Antunovića u Subotici i Kalači

- ◆ **Da nije Ivana Antunovića – danas nas ne bi bilo ovdje i ne bismo se zvali ovako kako se zovemo.** ◆
 ◆ **Ivan Antunović je imao podršku od par svećenika, svoga vršnjaka biskupa Strossmayera, a danas je na njegovu djelu rijeka ljudi.** ◆

Pišu: K. Čeliković i D. Bašić Palković

Trodržavna manifestacija

Trodnevnom manifestacijom *Dani Ivana Antunovića* Hrvati u Srbiji i Mađarskoj obilježili su 200. obljetnicu rođenja hrvatskoga velikana Ivana Antunovića (Kunbaja, 1815. Kalača, 1888.), stožerne osobnosti narodnoga preporoda među Hrvatima u južnoj Ugarskoj.

Liku i djelu Ivana Antunovića pristupilo se s više strana – duhovne (liturgijskom proslavom); kulturne (priredivanjem izložbe u Gradskom muzeju u Subotici, naslovljene *Život da mi bude Krist* iz fundusa Kalačke nadbiskupske riznice); te sa znanstvene (održavanjem međunarodnog znanstvenog skupa pod nazivom *Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj*).

Ovo je prvi puta u povijesti da ovakav skup priređuju zajedničkim snagama kulturne, znanstvene i visokoškolske ustanove iz Srbije, Mađarske i Hrvatske: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost (KDKPD) „Ivan Antunović“ i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha, te Filozofski fakultet iz Osijeka, Filozofski fakultet iz Zagreba i Katolički bogoslovni fakultet iz Đakova. *Dani Ivana Antunovića* održani su uz pokroviteljstvo Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj.

Praznik hrvatske zajednice

Od ove je godine dan rođenja Ivana Antunovića jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice u Srbiji – a ubuduće će biti vezan uz prosvjetu i obrazovanje budući da je Antunović za života materijalno pomagao školovanje brojnih učenika. Čini se kako nema boljega povoda od ove velike obljetnice rođenja našega preporoditelja Ivana Antunovića za njegovo povezivanje s učenicima koji postižu iznimne rezultate u nastavi na hrvatskom jeziku. Stoga je prethodne večeri održana lijepa svečanost nagrađivanja naših najboljih učenika.

Izložba u Subotici

Dani Ivana Antunovića započeli su u petak 19. lipnja otvorenjem izložbe *Život da mi bude Krist* autorice **Adél Lakatos** u subotičkom Gradskom muzeju. Izložbu su zajednički priredili Kalačka nadbiskupska riznica, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice i Gradski muzej Subotica, iz čijih su zbirki zastupljeni eksponati.

Na izložbi su izloženi dokumenti i predmeti vezani uz život biskupa Antunovića, njegovi portreti koje je izradio **Sándor Oláh**, a može se pogledati i film **Rajka Ljubiča** o Antunoviću.

Prigodom otvorenja izložbe nazočne je pozdravio ravnatelj subotičkog Gradskog muzeja **István Hulló**. Predsjednik KDKPD „Ivan Antunović“ **mons. Stjepan Beretić** je rekao kako izložba otkriva važne pojedinosti iz Antunovićeve života. *Kalačka nadbiskupska riznica i arhiv, te župni arhiv grada Aljmaša kriju ovo veliko blago izloženo na izložbi. Izložba je stajala u Antunovićevoj kanoničkoj kuriji pokraj kalačke prvostolnice. Punim sam srcem prolazio sobama u kojim je on živio sa svojom majkom. Ova je izložba umješno i srcem složena. Razgledajmo izložbu i uživajmo, možda nam se nametne odgovor na biskupovu želju – „Život da mi bude Krist“.*

Izložbu je otvorio **dr. Balázs Bábel**, kalačko-kečkemetški nadbiskup i metropolit istaknuvši kako Hrvati koji žive u Mađarskoj i Srbiji mogu biti zahvalni Antunoviću za jačanje nacionalnog identiteta. Posebno je istaknuo važnost poštovanja i priznavanja materinskog jezika, za što se zalagao i Antunović, a što se ostvaruje i u okviru Katoličke crkve. On je na kraju poručio: *Učite iz prošlosti, vrednujte je i poštujujte, i na taj način gradite Božju zemlju koja je svakom kršćaninu, ma gdje pripadao, vječni cilj.*

Svečana akademija

Nakon otvorenja izložbe, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici održana je svečana akademija na kojoj su se nazočnima obratili predstavnici institucija koje su suorganizirale i poduprle *Dane Ivana Antunovića*.

U kontekstu obilježavanja praznika hrvatske zajednice – Dana rođenja Ivana Antunovića, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. **Slaven Bačić** je u svojem obraćanju istaknuo *da nije Ivana Antunovića – danas nas ne bi bilo ovdje i ne bismo se zvali ovako kako se zovemo. Uvažavajući pravo svakoga da se koristi bunjevačkim imenom kako hoće i kako se osjeća, mi dobro znamo da se Ivan Antunović osjećao i Hrva-*

tom, i da je svoj jezik zvao hrvatskim. U tom smislu mi se našeg bunjevačkog imena, naše bunjevine, našeg Ivana Antunovića nikada nećemo odreći. Ivan Antunović je najveći velikan koji nas je zadužio u povijesti. Veliki broj nazočnih pokazuje da i danas štujemo Ivana Antunovića i da ćemo ga štovati i dalje, rekao je Bačić.

Subotički biskup mons. **Ivan Péntzes** je kazao kako je ova proslava značajna za Subotičku biskupiju, osobito za vjernike Hrvate Bunjevce za čiji se vjerski, kulturni i općeljudski preporod Antunović zalagao.

Dubravka Severinski iz Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske naglasila je kako su ovdašnji Hrvati zahvaljujući svojoj samoorganiziranosti uspjeli voditi brigu o očuvanju svoga identiteta i sukladno mogućnostima graditi vlastitu manjinsku infrastrukturu. *O tome rječitro govori zauzetost matične države, ali i vas bačkih Hrvata, na očuvanju nedjeljive nacionalne svijesti i nadilaženju identitetskih problema u smislu postojanja Hrvata i zasebno Bunjevaca i Šokaca koji su samo grane na istom stablu hrvatskog naroda a nikako samostalni nacionalni entiteti. Dopustite mi da i ovom prigodom uputim zahvalu svim pripadnicima hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini, u Srbiji te u Mađarskoj na ustrajnom i nepokolebljivom njegovanju hrvatskog jezika, nacionalne povijesti i kulture kao sastavnicama hrvatske svijesti i hrvatskog identiteta,* rekla je Severinski.

Valentina Šarčević, opunomoćena ministrica u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu je kazala kako *izučiti i prezentirati ukupno djelo Ivana Antunovića predstavlja nemali zadatak, ali je to od velike važnosti ne samo za hrvatsku zajednicu na ovom području, nego gledano iz povijesnoga kuta, za ukupni hrvatski narod.*

Nadbiskup đakovačko osječki mons. **Đuro Hranić** je istaknuo kako se Antunović *prvi pridigao da potištenu braću svoju pridigne, osvijesti, prvi je pero umočio da Bunjevca s ostalom braćom upozna.* Citiravši dio iz teksta posvećenog Antunoviću u povodu njegove smrti, objavljenog u *Vjesniku bosanske i srijemske biskupije* iz 1888. godine, on je zahvalio biskupu Antunoviću što je pomogao te što i danas pomaže da se Bunjevac u tuđe more ne pretoči.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj **Ivan Guban** je naglasio dobru suradnju hrvatskih znanstvenika iz Srbije i Mađarske te dodao kako bi tu suradnju trebali

proširiti i na druga polja. *Dolazim iz susjedne Mađarske ali su nam jezik, kultura i vjera isti. Stoga nema razloga da ne radimo sve više zajedno, da se ne posjećujemo, i vjerujem ako uspijemo u tome onda će i za stotinu godina na ovim prostorima biti Hrvata koji će na ovako lijep i dostojanstven način obilježiti 300. obljetnicu Antunovićeve rođenja,* rekao je Guban.

Dr. Milica Lukić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku izrazila je uvjerenje kako nam suradnja između Antunovića i Strossmayera može i danas biti uzor i poticaj, ali i svjedočanstvo da samo zajednički djelujući, u dobroj volji i namjeri, *možemo činiti velika djela za vrijeme u kojem živimo i za prostore u kojima obitavamo.*

U umjetničkom dijelu programa nastupili su Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem **Marijane Marki**, te Katedralni zbor „Albe Vidaković“ i Katedralni dječji zbor „Zlatni klavosi“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. Pjesmu „Bunjevci biskupu Antunoviću“ **Alekse Kokića** kazivala je **Nevena Mlinko**.

Svečanost akademiji nazočili su i **Vlado Radulović** iz Ureda za ljudska i manjinska prava, **Ivan Sabolić**, ministar savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, **Neven Marčić**, konzul gerant Republike Hrvatske u Subotici sa suradnicima, **Blaško Stantić**, član Gradskog vijeća Grada Subotice zadužen za obrazovanje, kao i svećenici Subotičke biskupije, redovnice, predstavnici udruga kulture Hrvata u Srbiji i sudionici Međunarodnog znanstveno-stručnog skupa *Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj.*

Znanstveni skup

Međunarodni znanstveno-stručni skup Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj započeo je u petak u sklopu svečane akademije dvama plenarnim izlaganjima **prof. dr. sc. Vladimira Dugalića** *Kršćanska vjera – ishodište i nadahnuće Antunovićeve života i rada. Analiza poimanja i sadržaja kršćanske vjere u djelu 'Bog s' čoveikom na zemlji' kao hermeneutički ključ za razumijevanje antropološko-kristoloških te teološko-eklezioloških postavki Antunovićeve teološke misli te kulturno-preporodnog i pastoralnog djelovanja* i **doc. dr. sc. Dinke Šokčevića** na temu *Biskup Ivan Antunović i mađarska nacionalno-integracijska ideologija.*

Dr. Šokčević je rekao kako se Antunović zalagao za jezičnu i kulturnu autonomiju Hrvata u Bačkoj i nije podržavao ideje o razbijanju postojeće državne organizacije. *Antunović je*

shvatio kako je bunjevačkim i šokačkim Hrvatima kulturna i jezična autonomija realni cilj. Neke druge manjine – Srbi i Rumunji, koji su imali svoje nacionalne države izvan granica monarhije, zahtijevale su teritorijalnu autonomiju. Antunović je javno rekao i napisao kako Mađari trebaju osigurati ravnopravnost svim manjinama, jer ako to ne učine to će biti pogubno za njih. On ih je samo upozoravao, ali nije htio njihovu propast. S druge strane, govorio je puno o eventualnoj slavenskoj uzajamnosti te se tvrdi da je prorokao nastajanje Jugoslavije. Što se tiče njegovog odnosa spram ideja jugoslavenskog jedinstva, on je u svojoj 'Raspravi' napisao kako takvog jedinstva nema bez vjerskog sjedinjenja. Time je rekao da se ne može stvoriti jedinstvena jugoslavenska nacija jer između Srba i Hrvata postoje nepremostive razlike. Mogu se premostiti samo ako dođe do vjerskog sjedinjenja, rekao je Šokčević.

Predstavljen roman Posljednji Gizdarev

U sklopu manifestacije u Subotici i Kalači predstavljen je Antunovićev dosad neobjavljeni roman *Posljednji Gizdarev* kojega je za tisak priredio **izv. prof. dr. sc. Petar Vuković**. Ovu su knjigu povodom jubileja skupa objavili Zavod za kulturu vođanskih Hrvata i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj. Kako priređivač zbog bolesti nije mogao doći, njegov prikaz romana u Subotici je pročitala **Bernadica Ivanković**.

Znanstveni skup nastavljen je sljedećega dana u Pastoralnom centru „Augustinianum“ gdje su predavači izložili svoje teme u šest tematskih sesija: Ivan Antunović i narodni preporod; Ivan Antunović – zasadi teologije; Jezik u Antunovića i interpretacije književnoga djela; Pristupi Antunovićevoj periodici; Antunović – identitetska pitanja i baštinski

nanosi i Život i djelo Ivana Antunovića – građa, obrada i instrumentalizacije. Po završetku skupa **Tomislav Žigmanov** je u ime organizatora sažeo poruke koje su upotpunjene prijedlozima sudionika skupa te najavio tiskanje zbornika radova.

Program u Kalači

Dani Ivana Antunovića završeni su treći dan, u nedjelju 21. lipnja programom u Kalači, kuda su autobusom iz Subotice otputovali sudionici skupa i poštovaoci Ivana Antunovića.

Bila je ovo prigoda za posjet knjižnici i riznici Kalačko-kečkemetske nadbiskupije gdje je posebnu pažnju privukla knjižnica nadbiskupa Adama Patačića iz 18. stoljeća.

Izložba fotografija „Zbogom bili salaši“ **Ivana Ivkovića Ivandekića** priređena je u predvorju Gradskog kazališta. Otvarajući izložbu, **Mišo Hepp**, zastupnik hrvatske zajednice u mađarskom parlamentu, rekao je kako samo rijetki još pamte neke od predmeta i salaša koji su nestali u prošlosti a koji preko fotografija u sjećanje dozivaju lijepe uspomene.

Akademija u organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj svojevrstan je nastavak znanstvenog skupa, a predavanja su ovdje održali mons. dr. sc. **Andrija Anišić** na temu „Antunovićeva misao za naše vrijeme“ i doktorand **Silvester Balić** na temu „Književni sadržaji u Antunovićevoj periodici“.

Dr. sc. Stjepan Blažetin je kao voditelj programa izrazio veliku radost što se program nastavlja u Kalači, Antunovićevu gradu. Riječi pozdrava uputila je i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu **Vesna Haluga**.

U uvodnom pozdravu **mons. Stjepan Beretić** je izrazio radost što se svi nalazimo u kući u kojoj je živio Ivan Antunović sa svojom majkom te rekao kako je iznenađen da se u tri dana može pokazati veličina i snaga malog čovjeka iz Kunbaje, a *Antunović je pokazao što znači biti vatreni Bunjevac. Imamo u prošlosti velike ljude, ali neka nitko ne plače za prošlim vremenima jer biskup Ivan ovdje, u ovoj dvorani ima više od pedeset ljudi koji se trude izreći i nastaviti njegovo djelo. Stoga se jako radujem, tijesno mi je, završio je svoj emotivni pozdrav mons. Beretić.*

Predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj **Ivan Guban** je istaknuo kako se u Kalači cijeli dan čuje hrvatska riječ zbog čega bi Antunović sigurno bio sretan.

Sveta misa za biskupa Antunovića

Svetu misu u crkvi sv. Josipa za pokojnog Ivana Antunovića predvodio je mons. Stjepan Beretić s kojim su suslavili **mons. Andrija Anišić**, tajnik KDKPD „Ivan Antunović“ **Ivica Ivanković Radak**, te svećenici iz Santova i Kalače.

U homiliji je mons. Beretić naglasio kako je *Gorljiva radinost i ljubav Ivana Antunovića rodila divnim plodovima ra-*

dišnih svećenika, učitelja, redovnika, laika. Ivan Antunović je imao podršku od par svećenika, svoga vršnjaka biskupa Strossmayera, a danas je na njegovu djelu rijeka ljudi. Zato s pravom možemo reći „staro uminu, novo, gle, nastaj“. Propovjednik je zaključio: *Danas mi je želja da svi mi koji jednim jezikom govorimo budemo jedno srce i jedna duša bar ovdje za oltarom. Malo nas je. Raspršeni smo po svem svijetu. Neka i nas upita naš Učitelj: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ Dokle god se čuje naša lipa rič, dokle god se bude orila naša pisma, dokle god se bude vilo naše kolo, bit ćemo svoji. Neka nam Bog po zagovoru svete Bogorodice podari da budemo jedno srce i jedna duša. Neka nam dade ponos što smo katolici. Neka nam Bog dade radost što smo svi kćeri tako plemenitog naroda (Mk 4,35-41). Čujmo još jednu Antunovićevu: „Na svakom onom polju, koje su poslie nesretnog mohačkog poraza snova zasjeli Slaveni, gdi je god bilo Srbah, tamo je u većem ili manjem broju bilo takodjer Bunjevacah i Šokacah, ili kako se danas volimo nazivati, Hrvatoh, pa se je svaka sudbina na jednom i na drugom podjednako izminjivala“. Jedan nam je jezik, jedna vjera, jedno srce i jedan Bog. Amen.*

Polaganje vijenaca na spomen-ploču Ivana Antunovića

Predstavnici svih organizatora i institucija, uz prigodni kulturni program položili su vijence na spomen-ploču Ivana

Antunovića i tako potvrdili svoje poštovanje prema osobi Ivana Antunovića i njegovu djelu.

Kulturni program

Prigodni program u dvorištu Visoke škole Pál Tomori u kojem su se pjesmom i folklornim točkama predstavili Bunjevačka „Zlatna grana“ – Baja, Plesni ansambl „Biseri“ – Dušnok, Orkestar Čabar i Orkestar Zabavna industrija. Ovoga su se dana okupili Hrvati iz Kalače, Pečuha, Santova, Dušnoka, Kačmara, Baje, Gare i drugih mjesta i pokazali svoju ljubav i poštivanje prema velikom Bunjevcu i Hrvatcu – Ivanu Antunoviću sa željom da nastave ono što je on započeo.

Priopćenje organizatora

Dani Ivana Antunovića, kao trodnevni interdisciplinarni događaj, s duhovnom, kulturnom i znanstvenom dimenzijom, organizatori smatraju da su uspješno okončani. Čini se kako je ovo najveći i najznačajniji ovogodišnji događaj Hrvata u Vojvodini. U organizaciji je sudjelovalo čak šest hrvatskih kulturnih, znanstvenih i visokoobrazovnih ustanova iz triju država: Srbije, Hrvatske i Mađarske, a pokrovitelji Dana Ivana Antunovića bila su dva hrvatska manjinska samoupravna tijela – Hrvatsko nacionalno vijeće iz Republike Srbije i Hrvatska državna samouprava iz Mađarske, te najvažnije tijelo Republike Hrvatske za dijasporu – Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, što do sada u povijesti organizacije hrvatskih kulturnih manifestacija nikada nije bio slučaj. Ovime su Dani dobili ne samo na političkoj težini, nego zacijelo i neupitnu znanstvenu relevantnost.

Međunarodni znanstveno-stručni skup Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj okupio je veliki broj sudionika, njih 35, čija su izlaganja bila raspoređena u šest tematski različitih sesija. Skup je bio koncipiran interdisciplinarno – osim radnji s teološkim pristupima, na skupu su se čula i izlaganja iz povijesti, jezikoslovnih znanosti, te književnoteorijske, etnološke, socio-politološke i kulturološke provenijencije. Sva su ona pridonijela povećanju znanja kako o samome Ivanu Antunoviću tako općenito i o Hrvatima – Bunjevcima i Šokcima – na prostoru nekadašnje južne Ugarske. Kako

su organizatori najavili, radovi sa skupa bit će tiskani u zborniku s međunarodnim recenzijama.

Jedan od temeljnih uvida nakon održanoga skupa jest da se bogato djelo i dinamičan život Ivana Antunovića trebaju dodatno istraživati, nanovo iščitavati, sustavno interpretirati, tumačiti iz novih teorijskih vizura, te objavljevati cjelovite bibliografije. Tim prije jer je Antunović bio začetnik nacionalno-integracijskih procesa Hrvata iz južne Ugarske, Hrvata s ruba hrvatskoga etničkog prostora. Djelujući, naime, kao narodni preporoditelj, Ivan Antunović je započeo nezaustavljiv proces integracije ovdašnjih Bunjevaca i Šokaca u modernu hrvatsku naciju. Bio je čovjek nesvakidašnje obrazovanosti, krasili su ga europski svjetonazori, proputovao je cijelu Europu, a održavao je kontakte s brojnim intelektualcima i narodnim vođama toga vremena. Nepravdno je prešućen u hrvatskoj književnosti, kao književnik je još uvijek nedovoljno poznat a njegovo književno djelo nije u dovoljnoj mjeri valorizirano. Također bi zbog kulturne i povijesne važnosti vrijedilo napraviti temeljito istraživanje Antunovićevih *Bunjevačkih i šokačkih novina* te *Bunjevačke i šokačke vile*.

Na koncu napominjemo kako ovo nije mali lokalni kolokvij, već međunarodni znanstveno-stručni skup, koji se u Subotici rijetko održavaju, a kojega su subotički mediji koji ne obavještavaju građanstvo na hrvatskome ignorirali. Pitamo se, naravno, zašto, a odgovor kao i do sada nesigurno nalazimo u činjenici nepočudnosti teme, načina pristupa te naravi organizatora.

Pohvala dokonome cvrčku

Još od vremena Ezopa (6. st. pr. Kr.) pa sve do danas djeci se priča o radoholičaru mravu koji je cijele godine bjesomučno radio i stjecao kako bi na zimu imao što jesti te o dokonome umjetniku cvrčku koji je pjevao Suncu i divio se stvorenoj stvarnosti. Poučak basne nam je dobro poznat: kapitalist mrav je model koji se nameće i preporuča a kontemplativac cvrčak je ljenčina i hedonist kojemu ostaje jedino skapati od gladi jer se njegova vizija stvarnosti potire sa zasadama pragmatizma i utilitarizma. Pisac ovih redaka, možda po prvi puta od vremena Ezopa, nastojat će učiniti povijesni revizionizam i rehabilitirati neshvaćenoga Božjega boema te ukazati na cvrčkov žitak kao model kršćanstva.

Nije mi namjera prikazati rad (inost) u negativnomu svjetlu, dapače, želim marljivomu mravu proširiti obzore, podići glavu, ukazati na puninu zbilje koja se ne smije reducirati samo na posao i stjecanje. Potreban mu je cvrčak, taj dokoni zadivljenik u prirodu koji svira, pleše, pjeva, raduje se nebu, Suncu, slobodi, koji nije opterećen sutrašnjim danom, jelom i odijelom, koji je oslobođen prokletstva korisnosti i interesa, koji zna slaviti i veseliti se. Cvrčak je kršćanin jer se zna opustiti, jer shvaća riječi svoga Gospodara koji veli: „Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; pogledajte ptice nebeske! Ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski Otac“ (usp. Mt 6,24-34). Pouka priče Ezopove basne, kako ju se često predstavlja, može biti izrazito protukršćanska. Mrav je zabrinut za svoju egzistenciju, ne prima život kao dar i darovanost, želi sam sebe spasiti jer vjeruje jedino u ono što je svojim rukama stekao. Navikao je na „bol rada“ da bez te boli više ne zna živjeti. Jer ne poznaje ništa osim rada, nepovjerljiv je prema svemu onomu što nije rad. Nesposoban je za primanje dara (obdarenost) a tako i za darivanje. Kada rad određuje sveukupnost zbilje, zarobljuje čovjeka, biblijski rečeno – postaje prokletstvom. Mrav živi samo zato da *preživi* (zimu). On je za Isusa poganin jer je *malovjeran i zabrinut*: „Nemojte dakle zabrinuto govoriti: ‘Što ćemo jesti?’ ili: ‘Što ćemo piti?’ ili: ‘U što ćemo se obući?’ Ta sve to pagani ištu. Ne budite dakle za-

brinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se“ (usp. *Isto*). Isus je prvi stao u obranu cvrčka još onomad kad je prekorio mravicu Martu koja je spočitavala mlađoj sestri Mariji što cvrči do Isusovih nogu umjesto da žonglira s loncima u kuhinji. Marija je izabrala bolji dio!

Dragi čitatelju, ovim recima uvođim te u promišljanje o dokolici kao izlazu iz prokletstva korisnosti, interesa i stjecanja. Ne postoji samo korist, postoji i blagoslov. Za blagoslov ljudske zajednice nužno je postojanje ljudi koji se predaju ne-korisnomu – životu kontemplacije. Istinska duhovnost vjeruje u *beskorisnoga* Boga koga se ne može reducirati na mentalitet „dam da daš“ (ja tebi platim misu a ti meni učiniš to i to...). Uvjeren sam da ne moramo biti samo korisni radnici, već i beskorisni Božji dokoličari. Za kraj poslušajmo cvrčka:

I cvrči, cvrči cvrčak na čvoru crne smrče,
Dok sunce s neba lije na zemlju
žar i plam:
Zemniče, ja sam himna što bruji
za oltarom,
Dok šuti gordi hram.

... Zemniče, ja sam pjan.
Oh, sunca, sunca, sunca.

I pjeva: Slava zemlji i suncu i talasu!
... Zemniče, čuješ poj?
... Sv'jet je lijep, a život dar je s neba...

(Ulomci iz pjesme „Cvrčak“ V. Nazora)

Iz sadržaja

Aktualno:

Kardinal Koch u
Subotici 5

Tema broja:

Uloga župnih
pastoralnih vijeća 6

Blagoslov novog studija

Radio Marije 11

Nova Papina enciklika

„Laudato si“ 18

Reportaža:

Pohod pape Franje
Sarajevu.....24

Kršćanski odmor:

Pohvala dokolici 27

Kršćanski stav:

Crkve bez žive Crkve.....48

Priznanje Zvoniku za

20 godina izlaženja 49

Dodatak:

Dani Ivana Antunovića
u Subotici i Kalači.....I-IV

Anketa 1-2

Kraljevstvo Božje

Piše: Siniša Tumbas Loketić

Iako nedostojan o njemu pisati, o Kraljevstvu Božjem, svojim ljudskim razumom pokušat ću o njemu razmišljati, te svakako na slično potaknuti i vas, dragi čitatelji. Potaknut evanđeljem koje slušamo 11. nedjelje kroz godinu, nakon svetih misa, nakon razmišljanja što ljudima reći u propovijedi, nastavio sam razmišljati o tome što je za mene Kraljevstvo Božje i zašto o njemu ne razmišljam češće već samo kad to čujem u evanđelju određenoga dana ili nedjelje?!

Mnogo puta mi vjernici govorimo, razmišljamo, imamo samo jedan cilj – doći u Kraljevstvo Božje! Nije bitno kako, nije bitno što se treba sve dogoditi! Često puta mogu i sam čuti od vjernika – samo da se već nekako tamo dođe! Često puta, opterećeni brigama i problemima, ovaj život ovakav kakav jest, stavljamo sa strane, rekao bih da ga „ponižavamo“ i želimo nešto što treba jednom doći. Ovim svojim razmišljanjem htio bih potaknuti ponajprije sebe, a tako i sve one koji se pronalaze u ovim mojim riječima, da pokušamo doživljavati Kraljevstvo Božje već ovdje na zemlji. Iako je to poznata misao, da je Kraljevstvo Božje već među nama, čini mi se da mi toga baš i nismo svjesni.

Krenimo nekako redom. Najprije krenimo od čovjeka! Često puta čovjek u životu proživljava određene nevolje, probleme, kušnje, kako one kad je u pitanju ljudski život, tako i one na području naših osjećanja i emocija. Proživljavajući tako svoj život, znamo doći u napast pa reći: „Kakav je ovo život“, „Ma samo da mi je doći barem u čistilište“, „Dosta mi je već ovog života!“. Svakako da je to moguće razumjeti jer čovjeka pritisnu problemi i nije mu do života. Problem nastaje jer je Kraljevstvo Božje već među nama, a mi silno želimo napustiti to Kraljevstvo! Bog nam

je darovao ovaj život! Imamo neku svrhu života, nekakav smisao! To Kraljevstvo smo i mi dužni izgrađivati dok smo ovdje na zemlji, i ne možemo imati stav da što prije odavde odemo, jer onda bježimo iz onoga gdje nas je Bog postavio! Razumljivo je, ponavljam, da pod problemima i opterećenjima život promatramo drugačije, ali činjenica je da nas je Bog postavio ovdje, u svoje Kraljevstvo, i baš ovdje nas želi! Često puta nismo svjesni da se nalazimo u tom Kraljevstvu, i slika mene ovdje sada bit će odraz slike u Kraljevstvu koje će biti kod Gospodina!

Zato hajdemo nekako zajedno odlučiti posvijestiti sebi činjenicu da se nalazimo već sada u Božjem Kraljevstvu! Da već sada trebamo živjeti onu Božju ljepotu, te usprkos problemima, nastojmo svojem razumu dati malu „pomoć“ i prisiliti ga da razmišlja kako se već sada nalazimo u „prostoru“ kojega je Bog zamislio za nas! Da ne bude zabune! Često puta sami sebe stavljamo u nevolje i probleme! Ipak, nemojmo Boga „miješati“ u sve ono za što smo sami krivi. Vjerujući u Njegovu Providnost, ali i u našu odgovornost, nastojmo izgrađivati to Kraljevstvo ne svatko po svojoj želji, nego po onim Isusovim zapovijedima koje nam je ostavio. Kušnja i problema će uvijek biti, jedina razlika između nas koji vjerujemo da smo već u Kraljevstvu i onih koji u to ne vjeruju je ta da ćemo nastojati te kušnje i probleme zajedno s Gospodinom nositi!

Stoga, dragi čitatelji, vjerujte! Božje Kraljevstvo je među nama! Tamo gdje je ljubav, dobrota, praštanje, tamo gdje je ljudskost i opće dobro, tamo je Božje Kraljevstvo! Mnogi toga nisu svjesni, ali žive u Njemu i žive po Njegovim pravilima! Radujmo se!

Kardinal Kurt Koch u Subotici

U višednevnom posjetu katolicima u Republici Srbiji boravio je kardinal Kurt Koch, predsjednik Papinskoga vijeća za jedinstvo kršćana. On je u okviru svoga posjeta u Subotici 26. svibnja u Pastoralnom centru „Augustinianum“ održao predavanje svećenicima, redovnicima i vjerroučiteljima na temu „Ekumensko stanje danas“. Na početku susreta pozdravio

ga je domaći biskup mons. Ivan Pénczes, zaželio mu dobrodošlicu i zahvalio što je u svoj program posjeta katolicima u Srbiji uvrstio i posjet Subotičkoj biskupiji. Tom susretu nazočili su i nuncij Svete Stolice u Beogradu mons. Orlando Antonini i beogradski nadbiskup i metropolit Stanislav Hočevar.

U svom predavanju „Ekumensko stanje danas“ kardinal Koch se najprije sa zahvalnošću osvrnuo na prošlost podsjećajući kako je Dekret o ekumenizmu „Unitatis redintegratio“ izglasan velikom većinom glasova, što na početku Koncila nitko nije mogao ni zamisliti. U nastavku predavanja naglasio je da se ozračje optimizma i nada ubrzanog ostvarivanja želje Isusovog srca „Da svi budu jedno“ nije ostvarila te da je očito za to potrebno dulje vrijeme. No „pitanje jedinstva valja držati“ jer budnim, kako ističe II. vatikanski koncil u spomenutom Dekretu o ekumenizmu, podjela Crkve „otvoreno se suprotstavlja Kristovoj volji i sablazan je svijetu i ugrožava najsvetije od svih poslanja: propovijedati Evanđelje svakom stvorenju“. *Da bismo stalno bili budni glede ostvarivanja jedinstva kršćana potrebno je obraćenje, molitva i teologija u ekumenizmu*, naglasio je kardinal Koch u nastavku svoga opsežnog predavanja. *Ekumenska potraga za jedinstvo je, nadalje, duhovna zadaća, jer ne postoji istinski ekumenizam koji nije ukorijenjen u molitvi i zato danas imamo potrebu oživjeti duhovni ekumenizam. Samo u ozračju duhovnog ekumenizma može napredovati teološki dijalog*, zaključio je kardinal. Podsjećajući na mnoga približavanja i mnoge dogovore glede brojnih pitanja koja se tiču kršćanske vjere koja su se zbila posljednjih desetljeća, kardinal Koch je podsjetio i na jedan paradoks u ekumenskom gibanju: *Dok smo u razgovorima sve dosada uspješni nadvladati stara konfesionalna suprotstavljanja koja su vezana za vjeru, danas se javljaju velike razlike koje se tiču pitanja etike, posebno onih koje se tiču socijalne etike i bioetike, problema braka, obitelji i seksualnosti a u okviru suvremenog „gender-mainstreaminga“.* *Današnji ekumenizam se mora suočiti na odlučan način s tim izazovom. Zaista, ako Crkve i crkvene zajednice ne budu u stanju razgovarati jednim jedinstvenim glasom o velikim etičkim temama našega vremena, kršćanski glas će blijedjeti sve više u društvu i tako pretrpjeti veliki gubitak vjerodostojnosti*, istaknuo je kardinal. U zaključnom dijelu svoga predava-

nja kardinal Koch je ukazao na „dvije različite podjele Crkve“ tumačeći bitne točke velikog istočnog odnosno zapadnog raskola Crkve. Sam zaključak predavanja kardinal je naslovio „Buduće perspektive“ te je naglasio kako u osvrtu na pedeset godina od proglašenja Dekreta o ekumenizmu moramo uzeti u obzir činjenicu da se svjetski zemljopis kršćanstva dubinski promijenio i da je ekumenska situacija postala mnogo nejasnija u svojoj cjelini... *Ova teška promjena ne smije biti motiv za odustajanje. Zaista, apsolutno ne postoji alternativa ekumenizmu: on odgovara volji Gospodnjoj i Njegovoj svećeničkoj molitvi za jedinstvo i suštinski je važna za vjerodostojnost kršćanstva u svijetu danas. Obnovljeno čitanje Dekreta o ekumenizmu predstavlja zato korisnu priliku za davanje novog života njegovim osnovnim uvjerenjima i za daljnji napredak ekumenskog djela, upravo zahvaljujući prisutnosti Duha Svetoga, u koje je Koncil bio uvjeren. Uistinu, ako je Koncil vidio djelovanje Duha Svetog u ekumenskom pokretu, mi bismo pokazali malovjernost ako se ne bismo pouzdali u tog Duha i ako ne bismo vjerovali da će ga dovesti do ispunjenja, na načine i u vrijeme kada poželi, ono što je počeo na toliko obećavajući način*, rekao je na kraju kardinal Koch.

Kardinal je dio svog predavanja izrekao na talijanskom jeziku a potom su ga u cijelosti pročitali na hrvatskom i mađarskom jeziku svećenici **mr. Mirko Štefković** i **dr. Tivadar Fehér**.

Poslije predavanja sudionici toga skupa postavili su kardinalu Kochu nekoliko pitanja i istaknuli nekoliko konkretnih ekumenskih problema. Poslije predavanja kardinal Koch je s biskupima i svećenicima služio svetu misu u kapelici sjemeništa „Paulinum“. Na misi su osim vjerroučitelja i sjemeništaraca sudjelovali i profesori Biskupijske klasične gimnazije „Paulinum“. U prigodnoj propovijedi na temelju dnevnih čitanja, kardinal Kurt Koch je među ostalim naglasio: *Živjeti i djelovati kao „Božji stručnjaci“ jest također i poziv svećenika i kateheta u Crkvi. Oni moraju omogućiti da u Crkvi središte svega ne bude Crkva, nego Bog i njegovo otajstvo. Ustvari, Crkva koja nije doživljena kao zajednica u čijem središtu živi Bog i cvjeta njegovo otajstvo, današnji ljudi mogu poimati samo kao tajanstvenu udrugu. Naprotiv, zadaća Crkve je iznad svega učiniti sve da Bog bude vidljiv i da tako bude pristup Bogu. Glavna briga crkvenih službenika mora biti da učine vidljivim i doživljajnim Božji primat u životu i djelovanju Crkve*, rekao je kardinal. Na kraju mise kardinala i sve goste pozdravio je rektor sjemeništa i direktor Gimnazije **mons. Josip Miocs**, a kardinala su pozdravili i sjemeništarci prigodnom recitacijom i glazbenom točkom.

[/www.radiomarija.rs/](http://www.radiomarija.rs/)

Uloga župnih pastoralnih vijeća

Piše: mons. Slavko Večerin, generalni vikar Subotičke biskupije

Ova, 2015. godina je godina kada se od biskupa traži imenovanje članova Pastoralnoga vijeća. Što su zapravo pastoralna vijeća, koji je njihov smisao i zadaća u župnoj zajednici?

Zanimljivo je uočiti da Drugi vatikanski sabor ne spominje župno pastoralno vijeće, a Kongregacija za kler 1973. tvrdi da ništa ne priječi postojanost takvoga vijeća, dok ga Kongregacija za biskupe vidi samo kao korisno sredstvo za učinkovitost struktura u dušobrižništvu. U poslijesaborskomu razdoblju oskudne su naznake za župno pastoralno vijeće. Odlučan poticaj pastoralnim vijećima daje apostolska pobudnica *Christifideles laici* 1988. naglašujući da se rješavanje pastoralnih poteškoća „uz pomoć sviju svoj primjereniji i ustrojstveni razvoj mora dobiti u svjesnijem, većem i odlučnijem vrednovanju *Župnih pastoralnih vijeća...*“. Iz toga proizlazi da sveti Ivan Pavao II. daje osobito značenje toj ustanovi, a s druge strane smatra da je ona nedovoljno vrednovana u pastoralu. Potom, veoma jezgrovito, ističe da „prostore zajedništva treba gajiti na svim razinama“ zahtijevajući da trebaju biti bolje „vrednovani organizmi sudjelovanja koje predviđa Zakonik kanonskoga prava, kao što su prezbiterska i pastoralna vijeća“.

Drugi vatikanski sabor je otvarajući Crkvu, kao zajednicu suodgovornih

vjernika, *ad externa* „prokrčio“ novu postavku pastoralnoga rada. Jedna od promjena očituje se u mogućnosti osnivanja tijela poput pastoralnoga vijeća, čija uloga još uvijek nije dovoljno zaživjela u svijesti svih vjernika. Ostaje pitanje, kakvu sliku o Crkvi, prevladavajućim pastoralnim oblikom, odašiljemo? Je li to „linija manjega otpora“? A što je s odgovornošću prema navještaju Božje riječi i prenošenju vjere, koja se u suvremenim društveno i kulturalno razjedinjenim okolnostima više ne širi spontano kao u doba skladnoga društvenog okružja? Odakle početi i kuda krenuti? Jedno od rješenja je ozbiljnije vrednovanje uloge župnoga pastoralnog vijeća.

Smisao župnoga pastoralnog vijeća

Kao što sam istaknuo, Drugi vatikanski sabor nije izričito govorio o župnomu pastoralnom vijeću. Treba reći da župno pastoralno vijeće nije obvezatno, nego njegova ustanova zavisi o odluci mjesnoga biskupa. Ali unatoč toga, Pastoralno vijeće ima povlašteno mjesto među svim mogućim tijelima suradnje i sudjelovanja u životu župne zajednice. Ono aktualizira načelo jednakosti svih vjernika, načelo o karizmama, tj. da svaki pojedini vjernik treba otkrivati sposobnosti i služiti se darovima koje mu je Duh udijelio i tako pridonositi iz-

gradnji Crkve, potom načelo suodgovornosti u poslanju Crkve. Laici imaju mogućnost, štoviše, dužnost očitovati svoje mišljenje o dobru Crkve. Dekret *Apostolicam actuositatem* u tomu smislu preporuča upravo pastoralna vijeća na župnoj i međužupnoj razini. Kanon 536§1 u tomu je vidu posve jasan i jezgrovit: „Ako je prema sudu dijecezanskoga biskupa, pošto se posavjetuje s prezbiterialnim vijećem, prikladno, neka se u svakoj župi osnuje pastoralno vijeće, kojemu je na čelu župnik, i u kojemu neka vjernici zajedno s onima koji snagom svoje službe sudjeluju u pastoralnoj brizi za župu pružaju svoju pomoć da se unapređuje pastoralna djelatnost.“

Prema tomu, smisao je pastoralnog vijeća unapređivati župni pastoralni rad na svim područjima. Posve je jasno da je, u suvremenim okolnostima, nositelj pastoralnoga rada u župi cijela župna zajednica, na čelu sa župnikom. Župno pastoralno vijeće nije neka skupina stručnjaka, niti je skupina usmjerena samo na jednu zadaću, npr. prirediti vjeronauk, bogoslužje, župni list, župno slavlje, itd. To bi vijeće trebalo stvarati svijest i poticati cijelu župnu zajednicu u provjeri vjernosti svomu poslanju i usmjerenosti vjerskomu usavršavanju. Stoga bi svako okupljanje vijeća trebalo imati odjeka u župi.

Iz rečenoga jasno proizlazi da članovi vijeća trebaju dobro proučavati župne poteškoće i zahtjeve na svim područjima: obitelj, stari i mladež, kultura i društvo, školstvo, odgoj, mediji, u svim tim i drugim područjima vjernici laici trebaju biti zauzeti. U sva ta područja treba znati razborito utkati temeljne evanđeoske odrednice. Bilo bi besmisleno ne razmišljati u kojoj je mjeri i kako se u župi aktualizira pitanje kršćanske inicijacije, katekumenata, vjeronauka za sve uzraste, karitativni i bogoslužni pothvati, pripreme za sakramente, pitanje nemoćnih i siromašnih, itd. Središnje je pitanje očituje li župna zajednica zajedništvo vjere i života u kojoj vjernici mogu produbiti kršćansko iskustvo, ali koja i nekrštenima može biti „magnetski“ privlačna. Takve pothvate i

sliku župnoga zajedništva ne može razvijati sam župnik bez pastoralnih suradnika i župne svijesti svih vjernika, pa bi župni pastoral trebao biti sinodalan. Prema tomu, na prvomu je mjestu nužno nastojati oko pomnive, točno usmjerene i sustavne formacije bilo svećenika bilo vjernika laika za ispravan pogled na Crkvu i prikladnu postavku pastoralnoga rada.

Članovi i rad župnoga pastoralnog vijeća

Članovi župnoga pastoralnog vijeća, kao crkvenoga tijela, koje sudjeluje u životu župne zajednice, trebali bi biti zauzeti vjernici u župnoj zajednici, odnosno osobe koje svojom revnošću potvrđuju svoju službu te su poštovani zbog svoje suradnje. To trebaju, dakako, biti osobe koje se odlikuju „čvrstom vjerom, ponašanjem i razboritošću“, prožete brigom za Crkvu i čovjeka, spremne darovati svoje vrijeme, raspoloživi su pastoralno se poučavati i otvoreni su radu s drugima, jer bi revni vjernici laici trebali biti „kvasac“ župe, o čijoj kakvoći zavisi učinkovitost vijeća. Malo bi koristila jasnoća ciljeva i smisla vijeća te njegov normativni okvir i dobri programi, ako sudionici ne bi bili na visini poslanja.

Prema kanonu 536§1 na čelu vijeća je župnik i u vijeću su one osobe koje po svojoj službi sudjeluju u pastoralnoj brizi za župu, a to se odnosi na župnoga vikara ili đakona. Župnik kao predsjedatelj, čovjek vođenja i služenja treba poticati sklad i jedinstvo među različitim postavkama, obnašajući svoju ulogu i službeničku odgovornost te s užim krugom suradnika na vrijeme pripremati susrete vijeća. Tu dolazi do izražaja župnikova služba pastira koji vodi zajednicu, a ona proizlazi iz njegova osobnoga odnosa s Isusom Kristom, Glavom i Pastirom. Župnik se treba postaviti kao vođa (*leader*), koji zna u zajedništvu s vjernicima ispravno, u evanđeoskom duhu, voditi župnu zajednicu, odnosno između vjere župnika i drugih vjernika treba postojati neka vrsta „osmoze“. Župnik treba biti otvoren čovjek, osoba vjere i suradnje, inicijative i razborite prosudbe, samoprijedora i ljubavi. Vijeće od župnika očekuje prikladnu mjerodavnost, da ima i izražava pastoralnu viziju, da zna ohrabriti ljude te potaknuti, prepoznati zauzetost i požrtvornost laika, da je čovjek zajedništva i služitelj jedinstva. Također i župnik s pravom očekuje od članova vijeća da se

njihovo članstvo ne svodi samo na davanje lijepih savjeta nego da su odgovorni, da se ne ograničuju na činovničke i tehničke poslove, nego da su raspoloženi odgojnim putovima kako bi mogli prikladno odgovoriti na izazove. Očekuje njihovu predanost, tj. da se slijepo ne drže nekih uskih korisnosti i da nisu samo izabrani nego da su svjedoci.

Kanon 536§1, govoreći o članovima vijeća, jednostavno govori o vjernicima laicima ne određujući njihovo životno stanje ni stručnost, niti navodi neke druge označnice. Međutim, kanon 512§2 govori da se u pastoralno vijeće odaberu vjernici „tako da se u njima zaista ogleda svakoliki dio Božjega naroda“. U tomu smislu članovi pastoralnoga vijeća nisu samo formalni predstavnici župne zajednice u demokratskom smislu, kao oni koji su predloženi za zastupnike u nekomu društvenom vijeću, nego odražavaju stvarnu sliku svoje zajednice, jer je ono ogledalo i odsjev župne zajednice. Stoga pri izboru članova vijeća treba biti veoma pozoran. Oni ne bi smjeli biti samo nominalni vjernici, tj. samo kršteni nego osobe koje revno sudjeluju u životu župne zajednice očitujući svoju crkvenost.

Vijeće bi trebali tvoriti vjernici iz različitih dijelova župne zajednice, zaseoka ili četvrti, iz različitih društvenokulturnih stanja i područja, zvanja i apostolata. U skladu s tim može se reći da je župno pastoralno vijeće župa u malome, jer ono odražava cijelu župnu zajednicu. Vijeće je na pomoć i župnoj zajednici i župniku, koju predstavlja u svojoj raznovrsnosti i kojoj služi.

Treba naglasiti da je vijeće savjetodavne naravi (kan. 536§2), tj. vijeće ne može donijeti neku važeću odluku

bez odobrenja župnika. Savjetodavni karakter vijeća u Crkvi ne smije se svesti na „davanje savjeta“, jer vijeće je više od savjetodavne skupine stručnjaka. Dakako, pastiri bi trebali uzeti u obzir razborita mišljenja. Vjernici u vijeću nisu savjetodavci kao stručnjaci na temelju njihove struke, nego ih se pita za mišljenje na temelju krštenja kojim su prijelovljeni Kristu i karizmama, koje su im svojstvene.

Pastoralno vijeće je ujedinjavajuće tijelo i radi toga je mjesto izradbe pastoralnih odluka za ostvarenje programa. Predstavlja se kao sredstvo za prikladno ostvarenje zajedničke odgovornosti krštenika u župnoj zajednici. Ono nije svrha samo sebi, kao što nije ni laičko tijelo, ni tijelo koje donosi odluke, niti je tijelo koje služi kao neki „privjesak“ župniku. To je crkveno tijelo sudjelovanja za poticanje župnoga pastoralnoga rada.

Zaključak

Osnivanjem i zbiljskim radom župnoga pastoralnog vijeća nadilazi se uobičajena i klerikalna slika Crkve. U mnogim župama još uvijek nisu osnovana župna pastoralna vijeća, a u mnogima postoje samo formalno. Župe u kojima se vjernici laici uključuju u pastoralni rad preko vijeća pokazuju živo lice Crkve. Uključivanjem u rad pastoralnoga vijeća župe vjernici laici postaju „pravi odrasli“ u Crkvi posvješćujući svoju pastoralnu suodgovornost, prihvaćajući odgovornost i sudjelovanje u svojim župnim zajednicama. Bez te uključivosti vjernika laika ne može se govoriti o novoj evangelizaciji.

Predstavljeni bandašica i bandaš Martina Ivković i Nikola Bašić

Blagdan Presvetog Tijela i Krvi Kristove, u narodu poznat kao Bršančevo, svečano je proslavljen 4. lipnja u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske.

U euharistijskom slavlju je, osim brojnih vjernika, sudjelovalo i dvadesetak svećenika iz okolnih župa. Misno slavlje predvodio je subotički biskup, mons. **Ivan Pénczes**, koji je održao i prigodnu homiliju. Nakon mise uslijedila je procesija u kojoj su sudjelovali i ovogodišnji prvopričesnici iz svih subotičkih župa, kao i djeca u „bjelini“, koja su laticama ruža posipali put pred Presvetim oltarskim sakramentom. Mladi u bunjevačkim nošnjama nosili su simbole Isusove muke i stare barjake koji se nose samo za ovaj blagdan. Prvi barjak, na čelu kolone je Tijelovski barjak, a za njim su nošeni Divojački te Momački barjak. Pod ovom svetom misom svečano su pred-

stavljeni i bandaš i bandašica Dužijance 2015., **Martina Ivković** iz župe Marija Majka Crkve iz Aleksandrova i **Nikola Bašić** iz župe sv. Roka iz Subotice.

/N. Sudarević/

Tijelovska procesija u župi sv. Roka u Subotici

Vjernici župe sv. Roka u Subotici proslavili su u svojoj župi blagdan Tijelova u nedjelju, 7. lipnja na svečanoj svetoj misi u 17 sati i tijelovskom procesijom nakon mise.

Ove je godine tijelovska procesija priređena nakon popodnevne mise budući da su vjernici i župnik mons. **dr. Andrija Anišić** bili u Sarajevu na susretu sa Svetim Ocem. U tijelovskoj je procesiji bilo nešto manje djece u bjelini, ali je velik broj vjernika pobožno pratio „Presveto“ u hodu oko crkve i primio blagoslov. Djevojčice su nosile simbole Isusove

muke i tako posvjedočile da je Isus nakon Muke prisutan u svetoj Hostiji, svetom kruhu koji blagujemo u Pričesti. /Zv/

Prva bista sv. Ivana Pavla II. u Srbiji

U dvorištu župne crkve sv. Josipa radnika u Totovom Selu kod Kanjiže, 22. svibnja, apostolski nuncij u R. Srbiji mons. **Orlando Antonini** blagoslovio je i otkrio bistu sv. pape Ivana Pavla II., rad umjetnika Tibora Túri Töröka.

Misu koja je prethodila blagoslovu predslavio je nuncij Antonini, a otkrivanju biste nazočio je i veleposlanik Poljske u Beogradu **Aleksander Čečko**. Bista je napravljena od plavo-zelenog granita, a na postamentu se nalazi i glasovita i više puta ponovljena Isusova poruka koju je snažno naglašavao sveti papa „Ne bojte se“. Sredstva za izgradnju i postavljanje biste osigurali su vjernici, reformati i katolici iz Keszthelya u Mađarskoj, a u samom događaju sudjelovali su i posjetitelji „Duhovskog festivala ruža i cvijeća“ iz Mađarske,

Slovačke i Rumunjske, organiziranom od strane župe Totovo Selo i župnika vlč. **Jenóa Utasija**, mjesnog ureda i udruga civilnog društva. /M. T./

Nagovještaj rješavanja problema u novosadskoj Katoličkoj porti

Nakon vrlo brojnih obavještenja javnosti o događajima koji narušavaju život, rad, red, dostojanstvo i zdravlje, a koji su se proteklih desetljeća redovito događali u Katoličkoj porti u Novom Sadu, uključujući tu i samu župnu crkvu Imena Marijina i Župni dom, novosadski župnik i dekan preč. **Róbert Erhard**, primljen je na zamolbu kod gradonačelnika Novog Sada **Miloša Vučevića**, dva puta tijekom kratkoga vremena.

Prvi sastanak, na kojemu je gradonačelnik detaljno upoznat s problemom održan je 27. svibnja. Na sastanku koji je održan 3. lipnja, a na kojem je sudjelovao i **Siniša Radaković**, načelnik Policijske uprave u Novom Sadu, priopćena je odluka da će u održavanju javnoga reda i mira u Porti biti angažirane jedinice Žandarmerije. U izjavi za *Zvonik* preč. Erhard naglašava zadovoljstvo prvim plodovima suradnje. *Već prije ponoći 5. i 6. lipnja, u dane vikenda, Katolička porta je bila tiha i mirna. Pripadnici Žandarmerije su uradili svoj posao, a do jutra Porta je blistala. Zahvaljujem svima na suradnji i nadam se da će se ona nastaviti*, zaključuje župnik.

/M. T./

Misa za bolesne u crkvi sv. Marije

U crkvi sv. Marije u Subotici, 7. lipnja služena je sveta misa za bolesne, koju već šesti put organizira Caritas Subotičke biskupije skupa sa zajednicom vjernika crkve sv. Marije.

Kao i svake godine, i ove godine stari i bolesni su uz pomoć osoblja Caritasa došli s više subotičkih župa, primiti na svetoj misi prikazanoj za njih sakrament pokore, svete pričesti i bolesničkoga pomazanja. Dvojezičnu svetu misu predslavio je župnik **Károly Szungvi**. Nakon svete mise, nazočni su se još tijekom agapea družili i razgovarali. /s. **M. Hermína Kovács**/

Blagoslov motornih vozila na Bunariću

Blagdan Presvetog Trojstva proslavljen je na Bunariću svetom misom 31. svibnja, a nakon svete mise su blagoslovljeni vozači i njihova vozila.

Svetu misu je predslavio rektor svetišta **mons. Slavko Večerin**, a propovijedao je župni vikar župe Marija Majka Crkve, **Dražen Dulić**. Drugo vozačašće su svojom nazočnošću počastili i **vlč. Željko Šipek**, **vlč. Miroslav Orčić** i oko 70 vozača sa svojim obiteljima i vozilima. /**K. i S.**/

Posjet Nijemaca Kljajićevu

Sedamdesetak Nijemaca posjetilo je 30. svibnja rodno Kljajićevo povodom obilježavanja 250. obljetnice od naseljavanja mjesta pa je tom prigodom poslije dvadesetak godina u 10 sati prikazana misna žrtva za oltarom crkve Pohođenja BDM.

Kako je broj vjernika u Kljajićevu ispod 20, župom se upravlja iz Sombora, a crkva je 1994. ustupljena na uporabu bratskoj pravoslavnoj konfesiji koja svoju građevinu do današnjih dana ne posjeduje. Svetu misu na njemačkom jeziku prikazali su u zajedništvu ravnatelj gimnazije „Paulinum“ **mons. József Miocs**, svećenik Subotičke biskupije **vlč. Jozef Vogrinc** te čonopljanski župnik **vlč. Andre Horvát**. Poslije mise uslijedio je posjet starom neaktivnom njemačkom groblju, na kojem je za ovu prigodu djelomično raskrčeno šiblje i divlje raslinje zauzimanjem mještana i somborskih nadležnih tijela, kako bi se moglo proći do ruševina nekadašnje kapele te posjetiti ono što je ostalo od grobova i porušenih spomenika.

U nastavku dana gosti su posjetili spomen obilježja u Gakovu i Kruševlju, bili su u Apatinu te u Bačkoj Topoli i Kelebiji u koje su razdijeljeni kipovi, zvona i orgulje iz crkve u Kljajićevu. Selo je nekada imalo iznimno lijepih sedam kapelica koje su do danas sve porušene. Župa je utemeljena 1765. a do tada se vodila kao filijala Čonoplje. Prva crkva je građena 1767. a u razdoblju 1791.-1797. je proširena i tada je dobila današnji izgled. Godine 1925. je stradala u požaru pa je obnova završila trinaest godina kasnije, 1938.

Podunavski Švabi počeli su se organizirano doseljavati u tadašnju Krnjaju a danas Kljajićevo prije 250 godina, a za skoro 200 godina života i rada u tom mjestu stvorili su lijepo selo poznato po brojnim zanatlijama. Nakon završetka Drugoga svjetskog rata Nijemci su protjerani iz Kljajićeva, a zadržalo se svega nekoliko obitelji. Posjet je posredovala Humanitarna udruga Nijemaca „Gerhard“ iz Sombora, a ulogu domaćina preuzela je Mjesna zajednica Kljajićevo koja je organizirala niz događanja kulturno-umjetničke prirode za goste. /**Željko Zelić**/

Krizma u Somboru

U somborskoj crkvi Uzvišenja sv. Križa 24. svibnja dvadeset devetero mladih primilo je sakrament Sv. potvrde. Misno slavlje predslavio je župnik župe sv. Roka iz Subotice, **mons. dr. Andrija Anišić**.

S njim su suslavili dekan **Josip Pekanović**, **vlč. Gabor Drobina**, **p. Zlatko Žuvela** te domaćin **dr. Marinko Stantić**. Krizmanici su bili iz župa sv. Nikole Tavelića, Presvetoga Trojstva i Uzvišenja sv. Križa. Isus je apostole vodio putem duhovne zrelosti da budu sposobni za samostalni nastavak života. U tom Duhu neka i hod ove naše mladeži bude hod suradnje s Bogom. Duh nam svjedoči da smo svi djeca Božja, i zato neka ih vodi, daje snagu i poticaj na dobrotu i ljubav.

/**M. Mikrut**/

Hodočašće sv. Antunu Pustinjaku u Baču

Do crkvice na Feliću koja se nalazi na desnoj obali rječice Mostonge nedaleko od Bača a posvećena je sv. Antunu Pustinjaku, hodočastili smo 1. lipnja. Svetu misu je predslavio bački dekan mons. Marian Dej, žup-

nik iz Selenče, a suslavili su župnik iz Bača vlč. Josip Štefković, franjevac iz Bača Josip Špehar i župnik iz Vajske vlč. Vinko Cvijin.

Okupio se i lijepi broj vjernika iz Bača i Selenče. Crkvice je stara. Kada je točno građena nema podataka, ali po načinu gradnje i stilu može se zaključiti da datira iz predturskog doba. Na pročelju iznad prozora utisnuta je godina 1817. To je godina kada je crkvice obnavljana. Unutrašnjost joj je nekoć bila lijepo uređena. U crkvi se nalaze i orgulje i zvono u malom zvoniku. Do danas je zub vremena učinio svoje te je crkvice oronula i trošna – skoro ruševina. Krov zakišnjava, grede su trule, građa je loša, vlaga se penje, žbuka je otpala, strop se ruši itd. Nije za bogoslužje. Tako smo svetu misu i slavili ispred crkvice pod velebnim stablom jedne stare lipe. Gorući problem: trebamo je obnoviti kako bismo je sačuvali za buduće naraštaje. Budimo složni pa makar i svojim skromnim doprinosom sudjelujmo u obnovi ovog sakralnog objekta da spasimo od propadanja što se još spasiti dađe. Sv. Antun u šumi je mnogo značio ljudima iz ovih krajeva, mnogima su molbe uslišane, kako u prošlosti kroz stoljeća tako i danas. Nadam se da ćemo crkvicu obnoviti do sljedećega hodočašća. /**Stjepan Fuks**/

Proslava sv. Antuna u Lemešu

Na blagdan sv. Antuna, 13. lipnja, u Lemešu je slavljena sveta misa kojoj je prethodio polusatni koncert u izvedbi domaćeg vokalnog ansambla „Musica-Viva“.

Dirigenta i zborovođa **Marita Topić** priredila je na dar župniku i selu kratak glazbeni program izvodeći sa zborom prigodne klapske i vojvođanske skladbe, čestitajući tako imendan svim mještanima uzoritog imena Antun. Euharistijsko dvojezično slavlje u 10 sati predslavio je somborski kapelan vlč. **Gábor Drobina** uz župnika iz Telečke vlč. **Árpáda Pásztor**a, župnika iz Berega koji je propovijedao na hrvatskome jeziku vlč. **Davora Kovačevića**, župnika župe sv. Marije iz Subotice i propovjednika na mađarskome jeziku vlč. **Károlya Szungvija** te mjesnog župnika vlč. **Antala Egedija**. Misnom slavlju nazočio je i pravoslavni svećenik iz Stanišića, **Slavoljub Lugonjić**, a pozivu zajedničkog proslavljanja čudotvorca iz Padove s lokalnim vjernicima odazvala se i

riđička te stanišićka rimokatolička zajednica u lijepom broju. Kako je istog dana pao i blagdan Bezgrješnog Srca Marijinog, povjednici su homiliju proželi riječima evanđelja povezujući sv. Antuna i Srce Marijino, stavljajući naglasak na duhovni značaj Srca koje je ogledalo, radost, i prebivalište sveca te zatim i svakog vjernika ponaosob. Prije završnog blagoslova uslijedila je zajednička molitva kod kipa sv. Antuna, a proteklih mjeseci obavljana je pobožnost devet i trinaest utorka na čast zaštitnika potlačenih. /**Željko Zelić**/

Novo Pastoralno vijeće u Aleksandrovu

Dopisom Biskupskog ordinarijata imenovano je novo Pastoralno vijeće župe Marija Majka Crkve, za period do 31. ožujka 2020. godine.

Novoimenovani članovi Vijeća su u nedjelju 21. lipnja u okviru sv. mise u 18 sati položili propisanu prisegu. Svetu misu je predvodio župnik mons. **Slavko Večerin**, a propovijedao je župni vikar **Dražen Dulić**, koji je istaknuo važnost crkvene zajednice i pastoralnog vijeća, kako za Crkvu tako i za vjernike. Citirao je član kanonskog prava vezanog za pastoralno vijeće koje glasi: *Neka se u svakoj biskupiji, ako to savjetuju pastoralne okolnosti, osnuje pastoralno vijeće, čija je dužnost, pod vlašću biskupa, istraživati, prosuđivati i predlagati praktične zaključke o onome što se tiče pastoralnoga rada u biskupiji. Pastoralno vijeće sastoji se od vjernika koji su u potpunom zajedništvu s Katoličkom crkvom, i klerika i članova usta-*

nova posvećenoga života i osobito laika; svi se oni označuju na način kako odredi dijecezanski biskup. Vjernici koji se određuju za pastoralno vijeće neka se odaberu tako da se u njima zaista ogleda savkoliki dio Božjega naroda koji tvori biskupiju i da se imaju u vidu različiti krajevi biskupije, društvena stanja i zvanja te udio koji imaju u apostolatu, bilo pojedinačno bilo združeni s drugima. Neka se za pastoralno vijeće odrede samo oni vjernici koji se odlikuju čvrstom vjerom, dobrim ponašanjem i razboritošću. Samo dijecezanskom biskupu pripada da prema potrebama apostolata sazove pastoralno vijeće, koje ima samo savjetodavni glas, i da mu predsjedja; također samo njemu pripada da objavi ono o čemu se raspravljalo. Neka se pastoralno vijeće sazove barem jedanput godišnje.

Nakon svete mise i položene prisega uslijedila je konstituirajuća sjednica Vijeća. Novoimenovanim članovima Pastoralnoga vijeća čestitamo na imenovanju. /**Miler**/

Blagoslovljen novi studio hrvatskog uredništva Radio Marije Srbije

Novi studio hrvatskog uredništva Radio Marije Srbije svečano je otvoren i blagoslovljen 21. svibnja. Misno slavlje, prije samog blagoslova u novoj kapelici u sklopu studija, predvodio je subotički biskup mons. Ivan Péntes u zajedništvu s biskupom srijemskim mons. Đurom Gašparovićem i zrenjaninskim biskupom mons. Lászlom Németom.

S biskupima su suslavili i direktor programa hrvatskog uredništva mons. dr. **Andrija Anišić**, direktor i glavni i odgovorni urednik Radio Marije Švicarske preč. **Thomas Rellstab** i tajnik subotičke biskupije preč. **mr. Mirko Štefković**, generalni vikar Srijemske biskupije mons. **Eduard Španović**, mons. **Bela Stantić** i đakon **Ottó Bárányi**. Slavlju je prisustvovao generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić**, kao i brojni slušatelji, volonteri i dobročinitelji Radio Marije. Kako je kapelica bila premala primiti sve vjernike, oni su preko video zida pratili misno slavlje u susjednim prostorijama. Ovome slavlju nazočio je i predsjednik Svjetske obitelji Radio Marije **mr. Emanuele Ferrario** koji je rekao: *Veoma sam radostan i zahvalan što sam ovdje s Vama. Vi ste nastavili zahvaljivati nama i Radio Mariji u Švicarskoj. Ustvari smo mi oni koji zahvaljuju Vama na svemu što ste učinili za Radio Mariju u Srbiji*, kazao je na kraju misnog slavlje gđin Ferrario.

Pjevanje su predvodili pjevači iz subotičke župe sv. Roka pod ravnanjem **s. Silvane Milan** uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**.

Nakon misnoga slavlja i obredne molitve biskup Péntes je obišao sve prostorije uredništva i blagoslovio ih. Po riječima mons. Andrije Anišića, studio koji je opremljen vrlo kvalitetnom opremom, uređen je zahvaljujući darovima Svjetske obitelji Radio Marije i darovima slušatelja Radio Marije Švicarske. *Uredništvo na hrvatskom jeziku postoji od kako postoji Radio Marija u Srbiji, ali sada imamo cjelodnevni program*

na hrvatskom jeziku i na frekvencijama: Vrdnik (88,4 MHz) Leskovac (107,4 MHz) i Niš (102,7 Mhz). U Subotici (90,7 Mhz), Somboru (95,7 MHz) i Novom Sadu (90,0 Mhz), dijelimo vrijeme s mađarskim uredništvom. Mađarsko uredništvo ima frekvenciju samo u Plandištu gdje se emitira program na mađarskom jeziku. Ono što je specifično za Radio Mariju Srbije je da frekvenciju u Somboru i Subotici dodatno dijelimo s Radiom Srpske pravoslavne crkve. U Subotici s Radiom Slavoslovlje, a u Sombor s Radiom Blagovesnik. To puno vremena oduzima našim uredništvima, kazao je mons. Anišić. Ova raspodjela frekvencija bila je uvjet za hrvatsku redakciju, te se na to pristalo. Sve do 2016. godine kada ističe ugovor za ove frekvencije programska će raspodjela izgledati ovako. Cjelodnevni program na hrvatskom jeziku Radio Marije može se slušati preko interneta (www.radiomarija.rs).

Otvorenju i blagoslovu nazočili su i direktor programa mađarske redakcije Radio Marije Srbije mons. **István Palatinus** i predsjednica mađarske udruge Radio Marije Srbije na hrvatskom **dr. Dražen Marić**. Direktor Radio Marije Srbije je naglasio kako je uređivačka koncepcija ovoga radija, ustvari koncepcija Svjetske obitelji Radio Marije te se program sastoji od molitve, duhovnog programa i tzv. humanog programa.

/Prema ZV, HR, Ž. Vukov/

50. obljetnica zavjeta vjernika Novog Sada za obranu od poplava

Futoško proštenje, obnova i proslava pola stoljeća novosadskog zavjeta, proslavljeno je u crkvi Srca Isusova svečanim euharistijama na dan blagdana, 12. lipnja. Misu na hrvatskome jeziku predslavio je vlč. Berislav Petrović, župnik u Novom Slankamenu u Srijemskoj biskupiji, a koncelebraciju na mađarskom jeziku preč. Robert Erhárd, župnik župe Imena Marijina i novosadski dekan.

Slavlja svetih misa su, odazivajući se pozivu futoškog župnika vlč. **Antuna Koplivića**, svojim sudjelovanjem počastili predstavnici Gradske uprave grada Novog Sada i Srpske pravoslavne Crkve. Naime, godine 1965., kada su velike vode Dunava prijetile Novom Sadu, tada još nezaštićenom od njihovog razornog djelovanja, jugozapadni dio grada, Telep, bio je najugroženiji. Pokojni vlč. **Ferenc Berényi**, župnik župe sv. Elizabete

Ugarske na Telepu bio je ujedno i upravitelj župe Presvetog Srca Isusova u Futogu. On je s vjernicima predvodio čin zavjetovanja Srcu Isusovu za spas od poplave. Zavjet je učinjen u Novom Sadu, ali je primijenjen u Futogu, jer se sastojao od obećanja da će vjernici ove župe svake godine hodočastiti u crkvu Srca Isusova i isti čin obnoviti baš na blagdan patrona ove crkve. Ovaj zavjet prihvatili su i ostali svećenici grada, tako da je mnoštvo vjernika svake godine kretalo ispred centralne gradske župe Imena Marijina prema crkvi sv. Elizabete, odakle su išli u Futog gdje je zavjet obnavljan, uz mnoštvo ispovijedi i svečanu misu.

Obrana Novog Sada od velikih voda Dunava, do sada najtragičnijih u ovom gradu, trajala je 1965. godine čak 106 dana uz angažiranje velikog broja stručnjaka i stanovnika, njih gotovo 70.000. Novi Sad se upravo ovih dana sjeća ovog događaja, velike brige za najbliže i zajedništva u teškoćama. Nakon poplava, nasip na lijevoj obali rijeke koji brani zapadnu i južnu Bačku nadvišen je čak metar i pol, i još uvijek odolijeva velikoj rijeci, koja Novi Sad ipak povremeno podsjeti na svoju ogromnu i nepredvidivu snagu. */Marko Tucakov/*

Izložba portreta franjevačkih svetaca

Obraćajući se u nedjelju 14. lipnja, gostima na otvorenju izložbe „Portreti franjevačkih svetaca i blaženika iz 18. stoljeća“, postavljenoj u prostoru subotičkog franjevačkog samostana, gvardijan Zdenko Gruber je istaknuo veliko zadovoljstvo zbog realizacije ovog lijepog i nadasve vrijednog kulturnog događaja.

Meni je jako drago da možemo ponuditi nešto lijepo ljudima našega grada i svim posjetiteljima naše izložbe, lijepa izložba u prikladnom ambijentu našega samostana. To može biti nadahnuće za sadašnjost, da se nadahnuća za lijepo i dobro i na ovaj način prepoznaju te budu dostupni svima zainteresiranima koji bi željeli vidjeti ove vrijedne portrete franjevačkih svetaca.

Svojom nazočnošću, njegova ekselencija papinski nuncij u Republici Srbiji, **dr. Orlando Antonini**, uzveličao je otvorenje izložbe koju je potom biranim riječima svečano i otvorio.

Iznimno sam zadovoljan što je učinjena ova inicijativa od strane subotičkih franjevaca da se ova vrijedna djela restauriraju i na ovakav način prezentiraju javnosti. Puno ljudi koji su došli na ovu izložbu samo potvrđuju činjenicu vrijednosti ove kulturne akcije te osjećaj i potrebu za lijepim, na što nas dragi Gospod uvijek nadahnjuje. Ovaj događaj ima veliko značenje i

za Crkvu i za franjeve, a osobito za franjeve jer zorno prikazuje njihovu prisutnost u ovoj regiji tijekom svih proteklih stoljeća postojanja ovoga samostana u Subotici.

Mons. Antonini toga je dana služio dvojezičnu večernju svetu misu.

Izložba se mogla pogledati do 27. lipnja. /D. P./

Zlatna misa vlč. Andrije Šipeka

U nedjelju, 21. lipnja, u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, 50. obljetnicu svećeničkog ređenja proslavio je vlč. Andrija Šipek.

Slavljenik je u ovoj župi služio od 1972. do 1979. godine, kada je svoje svećeničko poslanje nastavio u Kanadi gdje je i danas. No, uvijek se voli rado vratiti u župu u kojoj je, kako voli isticati, proveo najljepše godine svoga svećeničkoga služenja. Vlč. Šipek je u zajedništvu sa župnikom vlč. **Draganom Muharemom** predvodio svečano misno slavlje te se osvrnuo na protekle godine koje su bile obilježene i olujama ali i milošću Božjom. Nakon mise, župljani su priredili prigodni domjenak te u društvu sa zlatomisnikom evocirali uspomene iz negdašnjih dana. /Zv/

Susret ministranata u Tavankutu

U župi Srca Isusova u Tavankutu, u petak, 19. lipnja, održan je susret ministranata Subotičke biskupije. Susret je započeo svetom misom koju je predvodio naš

najmlađi svećenik vlč. **Siništa Tumbas Loketić** u zajedništvu sa župnicima koji su doveli svoje ministrante.

U homiliji ih je ohrabrio da budu revni služitelji Božjega oltara, da se odlikuju kreposnim životom, marljivi u radu i ustrajni u vršenju svojih obaveza. Nakon euharistijskoga slavlja uslijedio je kviz u kojem je trebalo pokazati znanje vezano uz ministrantsku službu. Najboljim se pokazao **Krunoslav Dulić** iz Đurđina. Neizostavni dio susreta su i nogometne utakmice u kojima nije nedostajalo navijačkoga žara te zdrave međužupne konkurencije. Domaćin vlč. **Franjo Ivanković** bio je, kao svake godine, srdačan i širokogrudan te se pobrinuo da nam ništa ne manjka. A njegov nadalesko poznati grah bio je i ove godine na meniju te je okrijepio iscrpljene ministrante i njihove župnike.

Zv

Polaganje prisege članova ŽPV-a Male Bosne

Ove godine u našoj Biskupiji su izborni novih vijeća na biskupijskoj i župnoj razini. U župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni prvi put je Župno pastoralno vijeće birano glasovima svih župljana.

Naime, zajednica je sama predlagala kandidate te je, nakon sastavljene liste, zaokruživala 12 imena koje žele za svoje predstavnike. Važnost ovog čina potvrdio je veliki odziv župljana koji su dali svoje glasove iskazujući time zauzetost za dobro vlastite župe. Nakon što je komisija na čelu sa župnikom vlč. **Draganom Muharemom** prebrojala glasove,

objavili su imena onih kojima je zajednica dala povjerenje a biskup **Ivan** imenovanje. A to su: **Lazo Stantić, Boban Poljaković, Marina Kovač, Slavko Peić Tukuljac, Antun Nadheđeši, Branka Matković, Tomislav Francišković, Ivica Rukavina, Matilda Pelhe, Nada Ivković, Katarina Skenderović i Mirko Gabrić**. U nedjelju, 21. lipnja, izabrani kandidati su pred okupljenom zajednicom na svetoj misi poimence prozvani te su ispovjedili svoju vjeru, izrekli čin prisege i svoju odluku vlastoručno potpisali na oltaru. Župnik im je posvijestio njihove dužnosti te ih pozvao na angažiranost oko duhovne i materijalne obnove župe. Nakon mise, slavlje je nastavljeno u prostorijama vjeronaučne dvorane uz prigodni domjenak kojeg su priredili novi članovi Pastoralnoga vijeća. /Zv/

Proštenje u Aleksandrovu

Župa Marije Majke Crkve svečano je 25. svibnja proslavila svoj dan, najmlađi blagdan posvećen BDM.

Na Duhovski ponedjeljak, kroz tri euharistijska slavlja, proslavljeno je proštenje a centralno slavlje bilo je navečer. Dvojezičnu misu je predvodio mons. **Bela Stantić**, a slavlje su svojom prisutnošću za oltarom uveličali **dr. Andrija Anišić, Julije Bašić, Željko Šipek, Miroslav Orčić, Dragan Muharem, Mirko Štefković, István Konc, Joseph Vogrinc**, kao i domaćini župe mons. **Slavko Večerin** i župni vikar **Dražen Dulić**. Slavlju je prethodila devetnica koja je tematski bila posvećena promišljanjima o sedam glavnih grijeha. Svake večeri propovijedao je drugi svećenik i tumačio is-

tine vjere. Ovo je ujedno bila duhovna priprava članova župe za proštenje. /Zv/

Oratorij „Don Bosco“

Na poziv fra **Ante Barišića** od 11. do 14. lipnja 2015. u župi sv. Ivana Pavla II. u Petrinji (Hrvatska) održan je Oratorij za djecu i mlade. Oratorij su vodili vlč. **Dominik** i njegova sestra **Kristina** s animatorima. Tema susreta je bila „Sv. Ante ljubitelj djece i mladih“.

Tijekom susreta djeca su naučila himnu susreta, a potom i druge pjesme uz pokret. U radu u grupama djeca su izrađivala svoje marame, torbice s imenom i prezimenom i naslovnim temom. U torbici se nalazio papir prošaran različitim igrama, pjesmicama i poklicima koji su se pjevali tijekom tri dana a posebno su se mališani jako radovali kokicama i šećernoj vuni koju im je priredio vlč. **Dominik**. Jedan dan pridružili su se i gosti iz susjedne župe Budaševo.

Posebno je bila zanimljiva subota – blagdan sv. Ante Padovanskog. Prije podne smo gledali film o životu sveca, a potom su slijedile različite kreativne radionice u kojima su djeca uživala. Svi su imali mogućnost napraviti krunicu sv. Antuna. Popodne je bila zanimljiva i vesela igra bez granica. Na kraju dana je bila svečana sv. misa na čast sveca. Trinaestero djece je prije mise izmolilo krunicu sv. Anti. Nakon pro-

povijedi najmlađi su prikazali sa svojim animatorima kratki igrokaz čudesa sv. Ante, a na kraju mise bio je blagoslov djece i ljljana. Na izlazu iz crkve svako dijete je dobilo za uspomenu kipić sv. Antuna a odrasli krunicu.

Nedjeljnom sv. misom smo Bogu zahvalili za sva dobročinstva koja smo primili tih dana i još puno nezaboravnih trenutaka svatko od nas je ponio kući u svom srcu.

Kristina Ralbovski

Predstavljen molitvenik *Čovik s Bogom*

U srijedu, 17. lipnja, u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, u okviru proslave 200. obljetnice rođenja biskupa Ivana Antunovića, predstavljen je i molitvenik *Čovik s Bogom*. Molitvenik su u fototipskom izdanju objavili zajedno Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ i Bunjevačka matica.

Kao suizdavači ovo izdanje potpisuju Ivan Sedlak u ime Bunjevačke Matice i Andrija Anišić u ime Društva „Ivan Antunović“ kao pročelnik izdavačkog odjela. Predgovor ovom izdanju napisao je Andrija Anišić. Urednica izdanja je Tamara Babić, tehnički urednik Ivan Tikvički a tiskala ga je Štamparija „Rotografika“ iz Subotice. Molitvenik sadrži ukupno 912 stranica, počinje *Pridgovorom* (bez paginacije), slijedi *Uvod* Ivana Antunovića (III-VII) te stranice molitvenika (str. 1-898).

Molitvenik je predstavio mons. dr. Andrija Anišić koji je zahvalio svima koji su svojim dolaskom na to slavlje očitovali da

su se izdigli iznad dnevnog politikanstva i podržali to izdanje. On je istaknuo kako je to zajedničko djelo u godini velikoj jubileja 200. godišnjice rođenja našeg preporoditelja biskupa Ivana Antunovića nešto doista jedinstveno čemu se zasigurno u nebu obradovao i naš veliki Biskup.

Sadržaj molitvenika je predstavio mons. Anišić, upozoravajući na neke važnije molitve kao i na tzv. „misne“ molitve koje se danas više ne mole jer je liturgija na narodnom jeziku. Podsjetio je na namjeru biskupa Antunovića za prvo izdanje toga molitvenika koji je objavljen 1884. godine u Kalači: *Od kako sam u posvećeni stališ stupio, od onda me je neprestano pratila goruća želja, vjrnim u ruke dati Molitvenik, u kom se Svemogućemu predstavljaju molbe i prošnje ljudske izražene u svih odnošajih društvenih, po nutarnjih i vanjskih potreboća, na temelju naših u Katekizmu, sakupljenih virskih istina, u duhu kršćanske poniznosti i ditinjega zaufanja.*

Volio bih da objavljivanje ovog molitvenika svima, koji će se njim služiti, bude na duhovnu korist i radost, a našem narodu za slogu i napredak, zaključio je mons. Anišić.

Molitvenik se može nabaviti u katedrali, u župi sv. Roka i u Bunjevačkoj matici po cijeni od 2000 dinara.

Susret mladih Srijemske biskupije u Sotu

Župa sv. Katarine u Sotu bila je 23. svibnja domaćin ovogodišnjeg susreta mladih Srijemske biskupije pod geslom „Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!“ (Mt 5,8).

Susret je započeo euharistijskim slavljem u crkvi sv. Katarine koje je predslavio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović u koncelecijaciji sa srijemskim svećenicima. Na početku mise mlade je pozdravio velečasni Dušan Milekić, organizator susreta kao i župnik-domaćin vlč. Nikica Bošnjaković. Srijemski biskup je u homiliji istaknuo kako je mladost doba nade, dobre nade. *No unatoč lijepih nada, čitate, gledate, slušate što se to sve zbiva u ovom našem vremenu. Zanoše vas možda tehnički uspjesi znanosti. Doista, tehničke su mogućnosti čudesne. Čovjek ima u rukama toliko veliku moć da može u jednom trenutku svijet i ovu našu zemlju učiniti rajem zemaljskim ili je isto tako u jednom trenutku uništiti.* Biskup je po-

Katolička crkva u regiji

ručio mladima da svojim živim primjerom budu prepoznatljivi da nose u sebi velike duhovne vrijednosti. *Nosite samog Isusa Krista, vaš neprolazni ideal. Vaši roditelji, braća i sestre, svi ljudi u susretu s vama neka vide da vi sve poštujete i svima činite dobro,* zaključio je biskup. Slavlje je uzveličao zbor mladih iz župa Sot i Šid. U poslijepodnevni satima vlč. Vjekoslav Lulić iz Golubinaca održao je mladima predavanje na temu gesla susreta. /Dušan Milekić/

Blagdan Presvetoga Trojstva u Surčinu

U surčinskoj župi Presvetog Trojstva 31. svibnja svečano je proslavljen blagdan kojemu je posvećena župa. Euharistijsko slavlje predslavio je preč. Andrija Kramar, svećenik u miru Đakovačko-osječke nadbiskupije u koncelecijaciji sa župnikom preč. Markom Kljačićem.

Misnom slavlju su nazočili pravoslavni svećenik protopijer Dragan Gvozdenović, paroh iz Boljevaca, p. Vinko Maslač, župnik župe sv. Petra u Beogradu kao i predsjednica surčinske Općine, Vesna Šalović sa suradnicima. U organizaciji katehistice Nade Ivošević, misno slavlje je svojim pjevanjem uzveličao komorni ansambl „Collegium pro musica sacra“ iz Zagreba, pod ravnanjem prof. s. Cecilije Pleša, a za orguljama je bio Tihomir Prša. Nakon euharistije održali su koncert duhovnih skladba na radost velikog broja vjernika. Ovaj renomirani ansambl osnovan je 1972. godine, a do-

sada je održao brojne koncerte i nastupe po mnogim gradovima, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu. Ansambl izvodi i promiče sakralnu glazbu svih stilova i povijesnih epoha, od gregorijanskog korala do suvremenih autora. Nakon sv. mise i koncerta druženje je nastavljeno u pastoralnoj dvorani i crkvenoj porti. /Nada Ivošević/

Blagdan Marije Pomoćnice i Duhova u Zemunu

Na blagdan Marije Pomoćnice, prijepodnevno euharistijsko slavlje predslavio je župnik Jozo Duspara. Kako se osim blagdana Marije Pomoćnice (Zemunske Gospe) istoga dana proslavljao i blagdan Duhova, u svojoj homiliji vlč. Duspara je istaknuo da je Crkva zapravo zajednica krštenih vjernika, a ne samo krštenika.

Poslijepodnevno misno slavlje predslavio je iriški župnik Blaž Zmaić u koncelebraciji s domaćim župnikom Dusparom i još nekoliko svećenika. U svojoj homiliji on je istaknuo da je Marija, koja je i majka svih nas, uvijek bila uz Isusa i na njegovoj strani. *Bog, kako ističe vlč. Zmaić, štiti život te je dao ženi taj težak zadatak da spasi i očuva život. Vjerovao je u Mariju, tu jednostavnu djevojku i ona je tako postala i ostala znak naše budućnosti,* rekao je propovjednik. Riječi zahvale na kraju misnog slavlja izrekao je župnik Duspara, osobito zahvalivši vrijednim ženama koje su pripremile kolače i zakusku za goste, koje su uredile crkvu zajedno sa s. Ozanom, potom udruženim zborovima „Sveta Cecilija“ i „Odjek“, koji su svojim glasovima uzveličali blagdan Zemunske Gospe i Duhova. /Danijela Lukinović/

Tijelovo u Zemunu

Na blagdan Tijelova, 4. lipnja, u crkvi Uznesenja BDM u Zemunu slavljena je prijepodnevna svečana sveta misa koju je predslavio župnik Jozo Duspara.

Velečasni Jozo je u svojoj homiliji istaknuo da smo mi ljudi slabi da bismo mogli spoznati u potpunosti tajnu euharistije isto kao što je teško spoznati tajnu Svetog Trojstva i Uskrsnuća. Bit poruke jest da smo i mi kao kršćani današnjeg vremena odgovorni kada je u pitanju širenje mira, tolerancije i vjeronauka sljedećim generacijama. U nedjelju 7. lipnja na euharistijskom slavlju koje je predslavio vlč. Duspara održana je procesija u crkvenom dvorištu povodom blagdana Tijelova. U svojoj propovijedi župnik je ovom prigodom istaknuo da nije svaki grijeh jednak. Teškim grijehom čovjek gubi milost i komunikaciju s Bogom kao i s bližnjima. *A ni takozvani lagani grijeh ne bismo trebali,* ističe velečasni, *shvaćati olako. Vremenom takav grijeh može prerasti u veći. Sedam glavnih grijeha sobom donose opasnost da prerastu u niz grijeha. A Bog je, zaključuje propovjednik, došao na ovaj svijet radi grješnika i spreman je oprostiti, a jedino što nikada ne može biti oprosteno jest ustrajavanje u grijehu, ako iz oholosti ne želimo prihvatiti da smo zgriješili.* /Danijela Lukinović/

Krizma u Zemunu

U župnoj crkvi Uznesenja BDMu Zemunu, 14. lipnja na prijepodnevnoj svečanoj svetog misi četrnaestero

mladih i djece primilo je sakrament Sv. potvrde. Svečano euharistijsko slavlje predslavio je srijemski biskup Đuro Gašparović u koncelebraciji s domaćim župnikom Jozom Dusparom i gvardijanom franjevačke crkve Željkom Paurićem.

Biskup Đuro je u svojoj homiliji posebno istaknuo da treba živjeti zajedništvo vjere, učvršćivati je i ispovijedati. *Riječ Božja i Duh Sveti,* zaključuje on, *predstavljaju susret s Bogom.* Poruka koju je biskup na samom kraju propovijedi uputio krizmanicima kao i svim ostalim vjernicima jest da treba donositi mir, ljubav, radost i slogu u obitelj i njegovati je te da će nas tako Duh Sveti sačuvati od svih zala i iskušenja kojih u današnje vrijeme ima jako puno.

Veličanstvenom ugođaju euharistijskog slavlja svakako je pridonijela i lijepo uređena crkva ispunjena vjernicima. Za izgled crkve pobrinula se s. Ozana skupa s nekoliko vrijednih župljanki. Pjevanje tijekom svete mise predvodio je župni zbor „Sveta Cecilija“. /Danijela Lukinović/

Proslava svetkovine Presvetog Trojstva u Srijemskom Karlovcima

U župi Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima 31. svibnja svečano je proslavljeno Presveto Trojstvo i svetkovina nebeskoga zaštitnika župe. Euharistijsko slavlje predslavio je vlč. Stjepan Barišić, župnik župe Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu, u zajedništvu s dekanom župnikom preč. Tomislavom Kovačićem i vlč. Markom Lošem, župnikom župe Petrovaradin 3 te domaćinom župnikom vlč. Markom Lončarem.

U svojoj homiliji vlč. Barišić je govoreći o jednom od darova Duha Svetoga istaknuo kako nas dar razuma najviše povezuje s Bogom, jer mi smo jedina Božja stvorenja koja posjeduju razum. *Taj dar nas uči da o Bogu i o Presvetom Trojstvu, o sebi i svemu što nas okružuje, trebamo gledati razumom. Kako Bog gleda da i mi tim načinom gledamo onda će naš odnos prema životu, prema prirodi, prema dragom Bogu biti sasvim drugačiji i sve će biti na dobro svih,* rekao je propovjednik. Svečanost je uzveličao crkveni zbor župe Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima. /Tomislav Mađarević/

Vjernici Srijemske biskupije na susretu s Papom u Sarajevu

Dolazak pape Franje u Sarajevo okupio je vjernike Bosne i Hercegovine kao i vjernike drugih zemalja. Među hodočasnici bili su i vjernici Srijemske biskupije.

U noći između 5. i 6. lipnja autobus je krenuo iz Petrovaradina, a grupu od 70 hodočasnika vodio je vlč. **Dušan Milekić** koji je u ime biskupije organizirao putovanje. Program prije početka mise bio je ispunjen duhovnim nagovorima i duhovnom glazbom raznih grupa mladih. Misa je počela u 11 sati, a iznimno toplo vrijeme nije otežavalo vjernicima veću sabranost. U svojoj propovjedi Papa je pozvao vjernike Bosne i Hercegovine kao i sve sudionike na je-

dinstvo u različnosti porukom mira i pozivom na istinsko življenje svoje vjere kao i na uzajamno međuvjersko poštovanje. Nakon mise vjernici su se zaputili na mjesta gdje su ih čekali autobusi, kratko se osvježili i u poslijepodnevni satima krenuli prema Srijemu i vratili se u svoja mjesta tijekom večeri, noseći lijepo iskustvo sa susreta s Papom i zajedništva samog hodočašća. /**Dušan Milekić**/

Lipanjaska duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

U Petrovaradinu je 15. lipnja održana duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije. Duhovnu obnovu vodio je vlč. **Dragan Muharem**, svećenik Subotičke biskupije. Tema mjesečne duhovne obnove bila je „Pohvala dokolici – o smislenosti beskorisnoga za život“.

Vlč. Muharem je rekao kako ovom temom želi ponovno udahnuti život toj zamrlj riječi dokolice, zamrlj stvarnosti. Kroz teologiju dokolice kani se zapravo progovoriti o *smislenosti beskorisnoga za život*. Rad je blagoslov za kršćane, ali rad nije sve, blagoslov je i u počinku. Na prvim stranicama Biblije Bog radi, ali se i odmara. Zapravo, rad bez počinka, šest dana bez sedmoga, jest prokletstvo za biblijskog čovjeka. Dokolica nije rad, ali nije ni dangubljenje. U dokolici se ne oblikuje svijet, nego se dopušta Bogu da nas daruje. Voditelj je zaključio da će čovjek biti slobodan od prokletstva rada i rad će postati ljudskiji ako se nauči dokolici. A dokolicu će naučiti živjeti ako se nauči obrednome slavlju. Kršćani najistinskije dokolice ako istinski žive kult, ako je kult zaživio iznutra, a ne samo izvana. Ne postoji samo korist, postoji i blagoslov. Za blagoslov ljudske zajednice nužno je postojanje ljudi koji se predaju ne-korisnomu životu kontemplacije. Duhovna obnova je nastavljena prigodom za svetu ispovijed i klanjanjem u crkvi sv. Jurja, mučenika u Petrovaradinu.

Tomislav Mađarević

Od vjenčanja do Prve svete Pričesti

U subotu, 16. svibnja uz asistenciju župnog vikara vlč. **Siniše Tumbasa Loketića**, mladomisnika, župnik **Blaž Zmaić** vjenčao je u katedrali u Novom Sadu **Ivanu Bandić** s **Dejanom Miškovićem**. Uz prigodne darove uputio im je i prigodne riječi: *Ljubav je jedino za što se isplati živjeti (za ljubav čovjeka, žene, djeteta...)*. Sedmu vazmenu nedjelju, 17. svibnja slavili smo posebno u Vrdniku (za **Ivana** i **Franju Majhenška** i **Krstu Trnića**, pravoslavne vjere). U tjednu uoči Duhova nastojali smo završiti radove u obnovi filijalne crkve izvana kao i okoliša u Dobrodolu kako bismo proslavili crkveni god na same Duhove, 24. svibnja. Tako je i bilo s gostima iz Rume, Maradika, Šatrinaca. Misu je predslavio župnik **Blaž**. Usporedo smo izvana obnovili i filijalnu crkvu u Šatrinacima u pripremi za njezino nadolazeće slavlje. Navečer na Duhove župnik je predslavio misu sa zemunskim svećenicima uz slavlje Duhova i Zemunske Gospe, te kroz zanosnu i nadahnutu propovijed istaknuo ulogu Marije u rođendan Crkve. Naša filijala Dobrodol oprostila se 26. svibnja od **Šandora Feketea** (73), čija supruga pjeva u crkvi, a ispratilo ga je veliko mnoštvo. U subotu, 30. svibnja župnik je nazočio vjenčanju **Nenada Ivanića** i **Tijane Matić** u pravoslavnoj sabornoj crkvi u Novom Sadu. Svetkovinu Presvetog Trojstva slavimo u Irigu i Vrdniku (za pokojnu

Jelu Antolović). Navečer je župnik nazočio koncertu HPKD „Matija Gubec“ u Rumi uz 40 godina pjevanja **Dušana Stupara**, člana Društva. U Šatrinacima smo se 1. lipnja rastali od **Elizabete Segedi** (77). Svetkovinu Tijelova slavimo s gostima naših filijala u Irigu. Desetu nedjelju, 7. lipnja slavimo u tri naša mjesta. Posebno lijepo bilo je u Dobrodolu na misi za pokojnog **Šandora Feketea**. Župnik je ugošćen u kući njegove supruge, sina i kćeri na objedu. U četvrtak, 11. lipnja župnik je nazočio proslavi male mature. Svetkovinu Srca Isusova, 12. lipnja slavimo uz tvrdnju župnika: *Da bismo došli do srca čovjeka i Boga, moramo malo dublje zaći*. U ovom danu uz dan škole u Irigu, a na poziv ravnateljice OŠ u Irigu **Sanje Nikolić**, uz pohvalu za suradnju i donatorstvo, župnik nazoči akademiji učenika i zajedničkom druženju nastavnika i uzvanika. Na spomendan sv. Antuna, 13. lipnja, župnik je na ispomoći u ispovijedanju i slavlju svete mise u Nikincima, da bi navečer slavio sv. misu u Irigu u čast Bezgrešnom srcu Marijinom s porukom: *Srce Marije postaje i naš uzor u ljubavi prema Isusu, njezini osjećaji naši su osjećaji*. To je ujedno bila priprava za slavlje Prve svete Pričesti u Irigu, a primila su je djeca III. razreda: **Danijela Beganović**, **Milena Kiš**, **Mia Molnar**, **Nina Varga**. Sudjelovali su i roditelji i rodbina, a župnik naglašava: *roditelji, učitelji i svećenici siju i moraju čekati...* Sveta misa u Vrdniku je služena za pokojnu **Anu Tomić**. /f. f./

Proslava crkvenog goda u Kukujevcima

Župljani sela Kukujevci proslavili su 31. svibnja svoj crkveni god, Presveto Trojstvo. Sveta misa slavljena je u župnoj kući zbog devastiranosti crkve devedesetih godina prošloga stoljeća, koja od tada nije obnovljena i stavljena u funkciju, nego i dalje propada. U nekad potpuno katoličkom selu, u kojem je na svetkovinu Presvetog Trojstva, unatoč svojoj veličini crkva bila premalena da primi okupljene vjernike, kako domaće, tako i goste, danas ih se okupilo između 30 i 40, i to uglavnom gostiju, jer je u Kukujevcima ostalo tek nekoliko katoličkih obitelji.

Unatoč skromnoj proslavi predsjedatelj misnog slavlja, upravitelj župe vlč. **Nikica Bošnjaković** ohrabrio je okupljene vjernike riječima da je ovo misno slavlje isto kao u prva kršćanska vremena, kada su se vjernici okupljali u privatnim kućama, kada su na misu dolazili iz ljubavi prema Kristu iako su zbog toga progonjeni. Poručio je okupljenim Kukujevcima da ne tuguju za njim ni za prošlim vremenima, nego da se usmjere prema vječnosti gdje je naša prava domovina. Nakon misnog slavlja okupljenima se obratila tajnica Zavičajne udruge „Kukujevci“ **Jelena Dodig** s informacijom da ova udruga, koju su osnovali raseljeni Kukujevcani koji danas žive u Republici Hrvatskoj, prikuplja sredstva za obnovu župne crkve u Kukujevcima. Udruga je iz tog razloga otvorila žiro račun, čiji broj se može pronaći na njihovim internetskim stranicama, na koji stižu donacije. Također, Udruga je poslala pisma različitim državnim tijelima s molbom da im pomognu u obnovi župne crkve, jer je to danas jedino mjesto na kojem se oni mogu okupiti kada dođu u svoj zavičaj.

Ana Hodak

Krizma u Mužlji

Sakrament Sv. potvrde svečano je podijeljen 10. svibnja u Mužlji. Zrenjaninski biskup dr. **László Németh** SVD krizmao je 48 mladih vjernika, 23 djevojke i 22 dječaka koji završavaju osmogodišnju školu u Mužlji te troje odraslih vjernika.

Uz biskupa su suslavili salezijanci **Srećko Golob**, **Zoltán Varga** i **Janez Jelen**, uz asistenciju stalnog đakona **Zoltána Sándora**. U svojoj propovijedi biskup je spomenuo misna čitanja i postavio u svezi s time nekoliko pitanja, na koja su krizmanici dali odgovarajuće odgovore. Zatim se osvrnuo na milosti Duha Svetoga za današnju obitelj, uzevši u obzir izvanrednu biskupsku sinodu, koja se bavila tim kompleksnim pitanjem, ali misleći i na buduću redovitu biskupsku sinodu koja će dati prikladne smjernice u svezi obiteljskog pastoralnog, budući da je obitelj danas, kao i obiteljski pastoral u velikoj krizi. Slavlje je pratio omladinski vokalno-ins-

trumentalni zbor „Don Bosko“, koji je pod dirigentskom palicom **Szimón Mezei** oduševljeno pjevao prikladne pjesme. Poslije svete mise uslijedilo je prigodni agape. /**Janez Jelen**/

Prva pričest u Jazovu

Sakrament Prve pričesti podijeljen je 24. svibnja u crkvi sv. Mihovila, arkanđela u Jazovu. Sakrament im je podijelio salezijanac **Janez Jelen**.

Veliki trud u pripravi djece za ovaj dan uložila je kantorka **Elvira Tóth** koja vodi crkvene zborove ne samo u Jazovu nego i u Ostojićevu te u Padeju. Prvu pričest primili su **Loretta**, **Kata**, **Ramóna**, **Emese**, **Evelin** i **Petra**, kao i **István** te **David**. Propovjednik je ukazao na privlačan primjer malog Dominika Savia koji je na dan svoje Pričesti napisao četiri odluke: da će mu prijatelji biti Isus i Marija, da će svet-

kovati nedjelje i blagdane, često će se ispovijedati i pričestivati te da će radije umrijeti nego sagriješiti. *Ova zadnja Dominikova odluka je vrhunac ljubavi prema Bogu i prema spasenju svoje duše*, rekao je propovjednik, poručivši prvopričesnicima da, ako za prijatelje budu imali Isusa i Mariju, neće nikada zažaliti, neće se u životu ničega plašiti i uvijek će biti po Dominikovu uzoru veseli, jer će vjerno vršiti svoje svakidašnje dužnosti, a jednoć zajedno s njihovim dragima postići rajsku blaženost. Za vrijeme mise bilo je i krštenje. /**Janez Jelen**/

Proslava Sv. Antuna u Zemunu

Spomendan sv. Antuna proslavljen je u franjevačkoj crkvi sv. Ivana Kapistrana u Zemunu. Svečano euharistijsko slavlje predslavio je vlč. **Jozo Duspara** u koncelebraciji s gvardijanom franjevačke crkve **Željkom Paurićem**.

U svojoj propovijedi vlč. **Jozo** se osvrnuo ukratko na život i misijski put sv. Antuna i na to koliko je on nesebično davao cijelo svoje biće svojim bližnjima. Kao glavnu poruku homilije, vlč. **Duspara** ističe da trebamo slijediti primjer ovoga sveca te da nesmiemo biti sebični već dijeliti sa svima svoja saznanja o istinskim vrijednostima. *Ovo se osobito odnosi, zaključuje on, na davanje osobnoga primjera djeci i mladima*. Svetu misu su svojim glasovima uzveličali članovi zbora crkve sv. Ivana Kapistrana. /**Danijela Lukinović**/

„Laudato si“ - naslov nove Papine enciklike

U Vatikanu je 18. lipnja predstavljena enciklika pape Franje „Laudato si“ posvećena „brizi za zajedničku kuću“. Enciklika započinje riječima „Laudato si, mi' Signore“ („Hvaljen budi, moj Gospodine“) iz Pjesme brata Sunca svetoga Franje Asiškog.

Papa ističe kako nas asiški svetac „u toj lijepoj pjesmi podsjeća da je naša zajednička kuća također poput sestre s kojom dijelimo svoj život i poput majke koja nas prima u svoje ruke“.

Ta sestra prosvjeduje zbog zla koje joj nanosimo, zbog neodgovornog korištenja i zloupotrebe dobara koje je Bog stavio u nju. Odrastali smo misleći da smo njezini vlasnici i gospodari, kojima je dopušteno pljačkati je. Nasilje koje prebiva u ljudskom srcu ranjenom grijehom očituje se također u znakovima bolesti koje primjećujemo u tlu, vodi, zraku i živim bićima. Zbog toga se među najzapušteniju i najzlostavljaniju braću ubraja naša potlačena i opustošena zemlja, upozorava Papa.

Uništenje čovjekova okoliša je nešto vrlo ozbiljno, ne samo zato što je Bog povjerio svijet čovjeku, već i zato što je sam ljudski život dar kojeg treba zaštititi od raznih oblika uništenja. Svaka težnja koja je usmjerena k brizi za svijet i da se svijet učini boljim zahtijeva duboku promjenu, mijenjajući stilove života, modele proizvodnje i potrošnje, ustaljene strukture moći koje danas vladaju društvom. Istinski ljudski razvoj posjeduje jedan moralni značaj i pretpostavlja puno poštovanje ljudske osobe, ali mora posvećivati također pozornost prirodnom svijetu i voditi računa o naravi svakoga bića i o njegovoj uzajamnoj povezanosti u uređenom sustavu, ističe Papa.

Društvo, nastavlja Papa, ima također svoje rane. Ali sve su one zapravo uzrokovane istim zlom, to jest idejom da ne postoje neosporne istine koje vode naš život, zbog čega ljudska sloboda nema granica. Stvoreni svijet izložen je pogibelji tamo gdje smo mi posljednje instance, gdje je sve što postoji jednostavno naše vlasništvo i trošimo to samo za nas same. A rasipanje stvaranja započinje tamo gdje više ne priznajemo nijednu višu instancu od nas samih, već gledamo samo sebe, piše Papa citirajući svoga prethodnika Benedikta XVI. Papa Franjo u svojoj enciklici citira također ekumenskog patrijarha Bartolomeja, podsjetivši posebno na njegove riječi kako je „zločin protiv prirode zločin protiv nas samih i grijeh protiv Boga“. Papa spominje lijep i poticajan primjer sv. Franje, ističući kako je u „njemu vidljivo u kojoj su mjeri neraskidivo povezani briga za prirodu, pravednost prema siromašnima, zauzetost u društvu i unutarnji mir“.

Ako pristupamo prirodi i okolišu bez te otvorenosti divljenju i čuđenju, ako više ne govorimo jezik bratstva i ljepote u našem odnosu sa svijetom, naši će stavovi biti stavovi gospodara, potrošača i pukog izrabljivača prirodnih dobara, koji nije kadar postaviti granice svojim neposrednim interesima. I obratno, ako osjećamo duboku povezanost sa svim onim što postoji, umjerenost i briga izviru na spontan način, upozorava Papa.

Papa u enciklici upućuje urgentni izazov da zaštitimo našu zajedničku te na obnovu dijaloga o načinu na koji gradimo budućnost planeta.

Raspored enciklike razvija se kroz susljednih šest poglavlja. Započinje predstavljanjem sadašnjega stanja, na temelju najboljih, danas dostupnih, znanstvenih spoznaja (prvo poglavlje), slijedi pregled biblijske i judeo-kršćanske predaje (drugo poglavlje); zatim uočavanje i prepoznavanje korijena problema tehnokracije i pretjerane egocentričnosti ljudskog bića i njihova analiza (treće poglavlje). Enciklika zatim predlaže (četvrto poglavlje) ekologiju cjelovitosti, koja jasno prepoznaje ljudske i društvene dimenzije, neraskidivo povezane s pitanjem okoliša. Pod tim vidikom Papa predlaže (peto poglavlje) pokretanje časnog i otvorenog dijaloga te poziva na sudjelovanje i zauzimanje svih razina društvenoga, gospodarskog i političkog života, koje bi izgradile jasan način donošenja odluka. Podsjetivši na to kako nijedan pothvat ne može biti učinkovit, ako nije prožet formiranom i odgovornom savješću (šesto poglavlje), predlaže ideje koje bi u tom smislu, pomogle rasti i sazrijevanju na odgojnoj, duhovnoj, crkvenoj, političkoj i teološkoj razini.

Kroz čitavu se encikliku, ističe Papa, provlače važne okosnice kao što su duboki odnos između siromaha i krhkosti planeta; uvjerenje da je sve u svijetu duboko povezano; kritika na račun nove paradigme i oblika moći koji proizlaze iz tehnologije; poziv na traženje novih načina shvaćanja ekonomije i napretka; vrijednost svojstvena svakom stvorenju; duhovni smisao ekologije; velika odgovornost međunarodne i lokalne politike; kultura bacanja i ponuda novog načina života.

Tekst završava dvjema molitvama; jednom ponuđenom svima koji vjeruju u Boga koji je svemogućí Stvoritelj te društvom, ponuđenom onima koji ispovijedaju vjeru u Isusa Krista, s refrenom Hvaljen budi.

Papa Franjo uputio je i apel povodom objavljivanja njegove nove enciklike. „Ta naša ‘kuća’ se ruši i to šteti svima, napose najsiromašnjima. Pozivam dakle na odgovornost, na temelju zadaće koju je Bog povjerio čovjeku u stvaranju: da ‘obrađuje i čuva’ ‘vrt’ u koji ga je postavio. Pozivam sve da otvorena srca prihvate taj dokument koji je na tragu socijalnog učenja Crkve“, rekao je Papa. /IKA/

Papa se susreo s Putinom

Ruski predsjednik Vladimir Putin po drugi put se susreo s papom Franjom, 10. lipnja. Razgovor, tijekom kojega su posebno razmotrili stanje u Ukrajini, Siriji i Iraku, trajao je pedesetak minuta.

Papa i ruski predsjednik su se složili da je „potrebno zauzeti se iskrenim i velikim naporima za ostvarenje mira“. Suglasili su se da sve strane moraju nastojati provesti sporazume postignute u Minsku prema kojima treba između ostaloga odmah prestati oružanim sukobima, povući vojsku i s jedne i druge strane, omogućiti Europskoj organizaciji za suradnju i gospodarski razvoj nadzor te nastojati stvoriti ozračje dijaloga. Papa je tražio i omogućavanje pružanja humanitarne

pomoći, slobodan pristup humanitarnih djelatnika kriznim mjestima i doprinos svih strana progresivnom popuštanju u napetostima na tom području.

Što se tiče sukoba na Bliskom Istoku, posebno na području Iraka i Sirije, Papa i Putin su se suglasili da je „hitno potrebno nastojati uspostaviti mir uz konkretno zauzimanje međunarodne zajednice, jamčeći u međuvremenu potrebne životne uvjete svim društvenim sastavnicama, uključujući vjerske manjine, a posebno kršćane“. Putin je na oproštaju istaknuo kako je za njega bila velika sreća i čast ponovno se susresti s papom Franjom. /IKA/

Austrija odbacila redefiniciju braka

Sa 110 glasova protiv, te 26 glasova za, Donji dom austrijskog parlamenta (Nacionalno vijeće) odbacio je 18. lipnja prijedlog rezolucije o redefiniciji braka.

Rezolucija nazvana „Brak za sve“, inicirana od stranke zelenih, eksplicitno se pozivala na redefiniciju braka u Irskoj i Grenlandu, na presudu vrhovnog suda u Meksiku, te se njome tražilo od savezne vlade da podnese zakonski prijedlog redefinicije braka. Slične inicijative pokrenute su i u Italiji, Slovačkoj, dok je u Poljskoj pokušaj donošenja zakona o životnom partnerstvu odbačen na razini parlamentarne rasprave. Među financijerima ovakvih inicijativa spominju se Norveški fondovi i Otvoreno društvo Georgea Soroša. /IKA/

Milijun Talijana ustalo protiv rodne ideologije

„Zaštitimo svoju djecu! Stop rodnoj ideologiji u školama!“ naziv je manifestacije u svrhu zaštite djece od rodne ideologije koja je, unatoč lošem vremenu, okupila oko milijun sudionika.

„Ovim događajem tražimo zaštitu i poštovanje obitelji utemeljenu na braku i priznavanje središnje uloge roditelja. Snažno odbacujemo nastojanja kojima se u škole uvode obrazovni programi koji vode razaranju spolnog identiteta djece. To su teorije bez znanstvenog pokrića“, izjavio je Massimo Gandolfini, glasnogovornik organizacijskog odbora.

„Nismo protiv nikoga i poštujemo sve osobe, no došli smo na ovaj rimski trg obraniti pravo obitelji koju čine muškarac i žena, zaštićene Ustavom, te pravo djece na odgoj od strane majke i oca“, kažu sudionici veličanstvene manifestacije.

Na skupu su odzvanjale i Papine riječi upućene vjernicima Rimske biskupije: „Naši sinovi i kćeri počinju osjećati ove čudne ideje, ideološke kolonizacije koje truju dušu i obitelj. Kolonizacije koje čine toliko zlo i uništavaju države, društvo i obitelj.“

„Usporedba s brakom, dapače izjednačivanje, drugih vrsta zajednica, koje nemaju to posebno svojstvo, koje ne podrazumijevaju rađanje djece, znači obezvrijediti ustanovu braka i nijekati njegovu potrebu u društvenom okviru. Danas se niječe važnost spolne razlike, sutra će se zaniijekati dvojnost, potreba bračnoga para, a potom će se misliti da su za sklapanje braka potrebni samo ljubav i osjećaji, nakon toga da u brak mogu stupiti tri i četiri osobe, koje se mogu voljeti i slijedom toga sklopiti brak“ – upozorio je Savarese, glasnogovornik talijanskoga ogranka. /Bitno.net/

Rekordnih 60 milijuna izbjeglica u svijetu

Jedan stanovnik Zemlje na svakih 122 izbjegao je u drugu zemlju, potražio utočište u drugom dijelu vlastite zemlje ili traži azil.

Svijet je zakoračio u novo razdoblje u kojem su brojne krize povećale broj izbjeglica na dosad nezabilježenu razinu, a međunarodna zajednica ne uspijeva staviti stanje pod kontrolu, upozorio je u Ženevi povjerenik UN-a za izbjeglice Antonio Guterres. Najveće skupine čine Sirijci, Afganistanci i Somalci. U 2014. broj izbjeglica porastao je za 13,9 milijuna ljudi koji su pobjegli pred ratovima i progonima. Taj broj četiri je puta veći nego 2010., navodi UNHCR. U posljednjih nekoliko godina izbilo je 15 novih sukoba ili su stari ponovno buknuli. Među njima su ratovi i sukobi u Centralnoafričkoj Republici, Iraku, Mijanmaru, Južnom Sudanu, Siriji, Ukrajini i Jemenu. U ovom trenutku najviše izbjeglih udomljuje Turska zbog sukoba u susjednoj Siriji, a zatim Pakistan, Libanon, Iran i Etiopija. /Laudato.hr/

9+1 savjeta za pomoć pticama naših njiva

Piše: Marko Tucačkov

Sušтина tehničke pomoći čovjeka životinjama, napose pticama, proizlazi iz triju izvora. Jedan je altruizam i nemogućnost da se ravnodušno promatra patnja drugih živih bića, uz znanje da je čovjek fizički moćniji od gotovo svakog od njih. Drugi je posljedica shvaćanja ekoloških odnosa u prirodi i želja za kompenzacijom gubitaka koje naše aktivnosti divljim životinjama nanose. Treći (nažalost daleko slabiji) jest kršćanska dužnost čuvanja Stvoriteljeve baštine. Evo kako je to praktički moguće u odnosu na vrste ptica koje naseljavaju naše njive. Zajedničko za sve ove prijedloge je da njihova primjena zahtijeva naš (minimalni) fizički rad, vrijeme, ali nerijetko i podršku naših bližnjih. Kod svakog od prijedloga navodi se vrsta koja najviše profitira ako se primijeni pojedina mjera, odnosno ona mjera koja daje najviše efekata.

1. Ostaviti stara stabla da žive. Stari istraživači ptica su u samo jednom stablu duda kod Sente pronašli gnijezda 9 različitih vrsta ptica. Što su stabla starija, tim više su stanište životinja kojima se ptice hrane, tim više obiluju dupljama u kojima se gnijezde i pružaju zaklon, te dobro mjesto za promatranje okolice. Krajolik prošaran starim stablima bijele i crne topole (i jablana), oraha, brijesta, jasena, hrasta lužnjaka i

bagrema prijatan je i za naše oko, može služiti i za naš odmor. Zaobidimo ih tijekom obrade zemlje, nemojmo im sakatiti krošnje ni korijenje dok se konačno sami ne sruše. Omiljeno za sivoga svračka (*Lanius minor*).

2. Ivice njiva prema kanalima, putovima, željezničkim prugama ostaviti neobrađene. Upravo tu žive kukci i glodavci kojima se ptice, naročito grabljivice hrane. Omiljeno za vjetrušku (*Falco tinnunculus*).

3. Strnjike preostale nakon skidanja ozimih usjeva ostaviti nepoorane što je dulje moguće. Biljke koje će na njima nići nakon žetve stvorit će zaklon za mnoge vrste ptica koje baš u periodu nakon ljetne žetve počinju svoju jesenju selidbu. Omiljeno za prepelicu (*Coturnix coturnix*).

4. Usamljene elemente na njivama postavljati i čuvati. Ukoliko drveća jednostavno nema, napravimo pticama drvene stajanke u obliku slova „T“, na koje mogu sletjeti, odmarati se i promatrati okolicu u potrazi za plijenom. Omiljeno za mišara (*Buteo buteo*).

5. Gdje još postoje, i gdje su u osobnom vlasništvu, drvo-rede očuvati, a srušena stabla zamijeniti mladim sadnicama istih vrsta. Na njih postaviti što je više moguće različitih kućica za gniježđenje ptica. Omiljeno za čvorka (*Sturnus vulgaris*).

6. Stare bunare ne zatrpavati (ničime) i ne urušavati. U njihovim obloženim zidovima također se gnijezde ptice. Ukoliko je to potrebno radi sigurnosti, mogu se obilježiti natpisima. Omiljeno za poljskog vrapca (*Passer montanus*).

7. Stare srušene salaše poštivati i zelenilo oko njih očuvati. Iako su stari salaši simbol blagostanja prošlih vremena, oni su, čak i ovako napušteni, postali prave male oaze života. Zarasli u žbunje i drveće, odmorište su i mjesto za gniježđenje vrlo velikom broju ptica. Omiljeno za običnu grmušu (*Sylvia communis*).

8. Nakon žetve suncokreta zaoravanje odložiti do perioda zimskog oranja. Šeširići sa sjemenkama nezamjenjiva su hrana pticama tijekom zimskih dana: što ih ostane više i što ostanu dulje, pticama će biti bolje i bit će ih na takvim parcelama više (jedinki i vrsta). Omiljeno za konopljarku (*Cardenalis cannabina*).

9. Nakon žetve kukuruza, tarupirane njive ostaviti za što kasnije zimsko oranje. Ostaci kukuruza privući će mnoge krupne ptice – biljojede. Omiljeno za ždrala (*Grus grus*).

Deseti savjet, pak, suštinski je bitan, i također iskustven. Moliti se za blagoslov rada naših ruku za pribavljanje kruha svagdanjeg, ali i za blagoslov rada onih koji se trude kako bi prirodi i njezinim stanovnicima bilo bolje. Praktički uspjeh naših malih projekata tada sigurno neće izostati.

28. 06. 2015.

13. nedjelja kroz godinu*Mudr 1,13-15.2,23-24; 2 Kor 8,7.9.13-15; Mk 5,21-43*

Dok je Isus još govorio, eto nadstojnikovih s porukom: „Kći ti je umrla. Čemu dalje mučiti učitelja?“ Isus je čuo taj razgovor, pa će nadstojniku: „Ne boj se! Samo vjeruj!“ Ove riječi Isus upućuje svakome od nas koji smo uzvjerovali, i to u trenucima kad se oblaci kušnje i patnje nadviju nad naše živote, jer tko ustraje do kraja, taj će se spasiti (Mt 10,22).

* * *

5. 07. 2015.

14. nedjelja kroz godinu*Ez 2,2-5; 2 Kor 12,7-10; Mk 6,1-6*

Isus im govoraše: „Nije prorok bez časti doli u svom zavičaju i među rodbinom i u svom domu.“ I ne mogaše ondje učiniti ni jedno čudo... I čudio se njihovoj nevjeri. Često je upravo naša nevjera razlog što ne vidimo da Isus zahvaća i u naše živote, pa On tako i danas k svojim dođe i njegovi ga ne primiše (Iv 1,11). Zato nam Isus veli da molimo s tolikom vjerom, kao da smo već primili i bit će nam (usp. Mk 11,24).

* * *

12. 07. 2015.

15. nedjelja kroz godinu*Am 7,12-15; Ef 1,3-14; Mk 6,7-13*

Dok je slao svoje učenike, Isus im je ovako dao upute: Kad uđete gdje u kuću, u njoj ostanite dok ne odete odande. Ako vas gdje ne prime te vas ne poslušaju, iziđite odande i otresite prah ispod svojih nogu njima za svjedočanstvo. Isus svojim nalaže da nose mir u kuće u koje ulaze, a da bi to mogli trebaju biti nositelji mira (usp. Mt 10,12-13). To isto Isus nalaže i nama: da budemo donositelji mira, a da od nas budu daleko svaka gorčina, i hula sa svom opakosti (Ef 4,31) i da ne ogovaramo jedni druge (usp. Jak 4,11).

* * *

19. 07. 2015.

16. nedjelja kroz godinu*Jr 23,1-6; Ef 2,13-18; Mk 6,30-34*

Apostoli se skupe oko Isusa i izvijeste ga o svemu što su činili i naučavali. I reče im: „Hajdete i vi u osamu na samotno mjesto, i otpočinite malo.“ Isus ne traži radoholičare, ne želi da ljudi služe radu i poslovima, nego da s mirom rade i svoj kruh jedu (2Sol 3,12), te da potom nađu vremena sjesti do nogu Isusovih i slušati riječ njegovu (Lk 10,39).

* * *

26. 07. 2015.

17. nedjelja kroz godinu*2 Kr 4,42-44; Ef 4,1-6; Iv 6,1-15*

Isus podigne oči i ugleda kako silan svijet dolazi k njemu pa upita Filipa: „Gdje da kupimo kruha da ovi bla-

guju?“ To reče kušajući ga; jer znao je što će učiniti. Isus zna što mu je činiti, ali i nas stavlja na kušnju, i od nas traži da se okrenemo oko sebe i uvidimo što sami možemo pridonijeti Isusovom djelu spasenja.

* * *

2. 08. 2015.

18. nedjelja kroz godinu*Izl 16,2-4.12-15; Ef 4,17.20-24; Iv 6,24-35*

Isus odgovori mnoštvu: „Zaista, zaista, kažem vam: tražite me, ali ne stoga što vidjete znamenja, nego stoga što ste jeli od onih kruhova i nasitili se. Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni...“ Preispitujući naše molitve možemo lako zaključiti zašto tražimo Gospodina, s kojim nakanama mu pristupamo. Neka nas u tomu vodi čežnja za hranom koja ostaje za život vječni: skupljajte sebi blago na nebu (Mt 6,20).

* * *

9. 08. 2015.

19. nedjelja kroz godinu*1 Kr 19,4-8; Ef 4,30-5,2; Iv 6,41-51*

Isus odvrati Židovima: „Ne mrmrlajte među sobom! Nitko ne može doći k meni ako ga ne povuče Otac koji me posla; i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan.“ Ovdje Isus očituje jednu nevjerojatnu činjenicu: svakoga vjernika najprije Otac privuče, ustvari i kad odlutamo, kad smo još daleko, Otac nas iščekuje i traži nas pogledom prije nego mu se vratimo (usp. Lk 15,20).

* * *

16. 08. 2015.

20. nedjelja kroz godinu*Izr 9,1-6; Ef 5,15-20; Iv 6,51-58*

Kao što je mene poslao živi Otac i ja živim po Ocu, tako i onaj koji mene blaguje živjet će po meni. Ovo je kruh koji je s neba sišao, ne kao onaj koji jedoše očevi i pomriješe. Tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek. Ovaj Isusov govor bio je tvrd za njegove slušatelje, a tvrd je često i za nas. No, Isus je zbilja naša duhovna i duševna hrana. Ojačani njime imamo čak i fizičke snage za ustrajnost i postojanost u dobru. Tako se očituje da nas on šalje proći ovim svijetom i doći do vječnosti.

* * *

23. 08. 2015.

21. nedjelja kroz godinu*Jš 24,1-2a. 15-17.18b; Ef 5,21-32; Iv 6,60-69*

Mnogi učenici odstupiše, više nisu išli s njime. Reče stoga Isus dvanaestorici: „Da možda i vi ne kanite otići?“ Odgovori mu Šimun Petar: „Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga! I mi vjerujemo i znamo: ti si Svetac Božji.“ Razumijemo li mi uvijek i u potpunosti Isusa? Priznajemo da nije lako, ali prije nego potpuno razumijevanje, nas vodi povjerenje prema Isusu, baš kao i njegovu majku Mariju, koja i nama poručuje: što god vam rekne, učinite (Iv 2,5).

12. lipnja

Pet poljskih mučenika

(+ 24. kolovoza 1942.)

- Petorica mladića ● animatori u oratoriju ● jedan prodavač ● drugi nadareni glazbenik ● dvojica tvornički radnici ●
- peti sin teškog alkoholičara ● živjeli su od dnevne svete mise ● istoga dana osuđeni, u jednom danu uhićeni ●
- u jednom danu ubijeni ● mladi Isusovi svjedoci ●

Česlav Józwiak (* 7. rujna 1919.)

Blaženi je Česlav rođen 7. rujna 1919. godine u mjestu Łązyn između gradova Torun i Biddgoszcz u Poljskoj. Česlav je od najranijeg djetinjstva bio povezan sa salezijanskim oratorijem u Poznańu. Dok je pohađao gimnaziju, bio je animator jedne male skupine mladih unutar oratorija. U vrijeme izbijanja Drugoga svjetskog rata zaposlio se kao prodavač u jednoj drogeriji zato što nije mogao nastaviti školovanje.

Eduard Kaźmierski (* 1. listopada 1919.)

Blaženi Eduard Kaźmierski je rođen 1. listopada 1919. godine u Poznańu kao sin siromašne obitelji. Otac mu je bio obućar. Nakon završetka osnovne škole zaposlio se u jednom dućanu. Kasnije je radio u jednoj mehaničarskoj radionici. Uskoro je i on pristupio salezijanskom oratoriju u svom rodnom gradu. U oratoriju se dokazao kao glazbeno vrlo nadaren mladić. Rado je pjevao u crkvenom zboru ali i kao solist. Bilo mu je 15 godina kad je počeo skladati vlastite skladbe. U toj je dobi pješke hodočastio Crnoj Gospi u Częstochowi prevalivši 500 kilometara. Bio je vođa skupine koja je nosila ime Don Bosco. Zajedno sa svoja četiri druga i on je optužen da je pripravljaio veleizdaju, u rujnu 1940. je uhićen i osuđen na smrt. I on je pogubljen istoga dana sa svojim drugovima u Dresdenu.

Franjo (Franciszek) Kęsy
(* studenog 1920.)

Franciszek Kęsy je rođen 13. studenog 1920. godine u Berlinu. Njegovi su roditelji živjeli u Berlinu. Tamo je njegov otac, inače stolar, našao posao. Kad se nastanio u Poznańu, Franjin otac je radio u jednoj gradskoj električnoj centrali. Franjo je želio stupiti u salezijanski novicijat. Za vrijeme njemačke okupacije nije

mogao nastaviti studij, pa se zaposlio u jednom tvorničkom pogonu. Svoje slobodno vrijeme je provodio u oratoriju, gdje se sprijateljio sa svoja četiri druga. I on se bavio vođenjem grupa mladih vjernika, ali i ostalim aktivnostima. Dnevno je sudjelovao na svetoj misi. Pričešćivao se. Svaki je dan molio krunicu. U isto je vrijeme sa svojim drugovima otpužen, uhićen i ubijen u Dresdenu.

Eduard Klinik (* 21. srpnja 1919.)

Rođen je 21. srpnja 1919. u gradu Werne, koji je sada gradska četvrt Bochuma u Njemačkoj. Sa svojim se roditeljima kasnije nastanio u Poznańu, odakle su mu bili roditelji. Gimnaziju je posjećivao u zloglasnom Oświęcimiu (Auschwitz), a kasnije i u Poznańu. Za vrijeme okupacije radio je u jednoj konstruktorскоj tvrtci. Njegova je sestra bila časna sestra uršulinka. Ona je zabilježila da se od vremena kad se učlanio u salezijanski oratorij Eduardov vjernički život vidno produbio. Slavio je svetu misu i bio je vrlo zauzet u svim djelatnostima oratorija. Zadesila ga je smrt kao i njegove drugove.

Jarogniew Wojciechowski (* 5. studenog 1922.)

Rođen je 5. studenog 1922. godine u Poznańu. Odrastao je pokraj oca koji je bio ovisnik o alkoholu. Jarognijeve patnje su trajale sve dok nije ostavio roditeljsku kuću. Morao je napustiti školu, a živio je pod nadzorom svoje starije sestre. Svoje je mjesto našao u poznanskom oratoriju. Oduševljeno se pridružio brojnim aktivnostima oratorija i dnevno se pričešćivao.

Sva petorica mladića su za vrijeme njemačke okupacije optuženi za veleizdaju. U rujnu 1940. godine su uhićeni i osuđeni na smrt, a 24. kolovoza 1942. godine su ubijeni na Münchenskom trgu u Dresdenu. Ove blaženike salezijanci slave 12. lipnja, a u općoj se Crkvi slave na dan svoje smrti, 24. kolovoza. Na blagdan svetoga Antuna Padovanskoga 1999. petoricu je mučenika blaženim proglasio sveti papa Ivan Pavao II. Toga je dana Poljska dobila 108 mučenika iz Drugoga svjetskog rata. Blažena petorica su zaštitnici nepravедno progonjenih, učenika, radnika, mladih katolika, radnika zaposlenih u tuđim zemljama.

Gerardovo 2015. u somborskom karmelu

Atmosfera svetosti

Svečanom Misom, koju je predvodio subotički biskup Ivan Pénzes, 24. lipnja proslavljeno je „Gerardovo 2015.“ u Karmelićanskoj crkvi u Somboru na hrvatskom jeziku.

Za „Gerardovo 2015.“, 24. lipnja, dan kojim se proslavlja nebeski rođendan jedinog kandidata za sveca iz Bačke, o. Gerarda Tome Stantića, vjernici Sombora pripremali su se više dana. Od srijede 17. do petka 19. lipnja u Karmelskoj crkvi u Somboru s početkom u 18 sati molila se sv. krunica uz meditaciju, a u 18,30 slijedila je pjevana sv. misa.

U subotu, 20 lipnja, duhovni program su animirale časne sestre karmelićanke Božanskog Srca Isusova iz Hrvatskog Leskovca kraj Zagreba. Njima su se pridružili i članovi Zajednice Karmelskih laika koji djeluju pri samostanu sestara, ukupno 95 osoba. Program je pratila tamburaška skupina Zajednice.

U nedjelju, 21. lipnja, duhovni program pred sv. misu animirale su Zajednice Karmelskog svjetovnog reda iz Zagreba i Sombora, a pjevala je skupina mladih vokalnih glazbenika iz Sombora „Quinta Divina“.

U ponedjeljak, 22. lipnja, u duhovnom programu predstavili su se karmelski bogoslovi iz Zagreba i novaci iz Graza, zajedno s magistrom bogoslova o. **Dariom Tokićem**. Glazbene točke animirali su sami novaci, o. Dario i obitelj **Antunić** iz Sombora.

Središnja proslava Gerardova, godišnjice smrti o. Gerarda na mađarskom jeziku bila je u utorak, 23. lipnja. Svečanu biskupsku Misu je predvodio subotički biskup **Ivan Pénzes** sa svećenicima, a propovijedao je vlč. **Tibor Zsunyi**, župnik iz Kupusine. Prije mise podijeljene su nagrade djeci mađarskog govornog područja, koja su sudjelovala u likovnom natječaju. Program je animirala katehistica **Erzsebet Pelhe**.

Svečano i radosno slavlje

U srijedu, 24. lipnja središnje slavlje rođendana za nebo o. Gerarda Tome Stantića na hrvatskom jeziku započelo je molitvom Križnoga puta po tekstu o. Gerarda Tome Stantića, koji je predvodio provincijal o. **Srećko Rimac** s djecom i ministrantima. Otkako u proslavi Dana o. Gerarda djeca imaju svoj program, u karmelskoj se crkvi okuplja sve više djece. Početkom ove godine Karmelićanski samostan u Somboru, Vicepostulatura Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina i Katehetski ured Subotičke biskupije raspisali su likovni natječaj na temu „Isusov križ naša kruna“ a djeca su trebala nacrtati jednu postaju Križnoga puta po izboru, prema tekstu o. Gerarda. Pristiglo je više od 600 radova iz cijele biskupije. Stoga je ovo bio dan za nagrade. Na nagradni izlet u Remete ići će šest „Gerardića“, a podijeljeno je deset prvih, dvadeset drugih i dvadeset trećih nagrada. Posebnu radost činila je majica s citatom o. Gerarda „Tko moli – Boga voli!“. Program je vrlo lijepo animirala skupina djece iz Selenče predvođena **Kristinom Ralbovsky** i **Jelenom Zečević**.

Tijekom trajanja program bila je prigoda za svetu ispovijed.

Misu je predvodio subotički biskup Ivan Pénzes sa svećenicima, a propovijedao je o. **Jakov Mamić**, generalni vikar Vojnog ordinarijata. On je istaknuo kako se nalazimo u školi o. Gerarda koja nudi tri važna načela: okusiti nutarnju slobodu, vjerovati u blaženstva i biti otvoren životu. Podsjetio je kako živimo u vrijeme koje je puno mogućnosti, puno budućnosti ali tom vremenu treba dati smisao te ne smijemo biti robovi vremena. Opasno je biti pasivan. Treba tražiti lijek koji nudi o. Gerard. On nije anakroni svetac – možda je fizički neugledan ali je pun Boga, novosti, pedagogije, lijeka. Od njega trebamo učiti, zaključio je propovjednik.

Središnje slavlje Gerardova 2015. završilo je i ove godine molitvom na njegovu grobu koju je predvodio biskup Pénzes uz dvadesetak svećenika i mnoštvo djece, mladih i drugih štovaljela sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Provincijal o. Srećko je pozvao vjernike da molitvom podrže završetak za proglašenje blaženim o. Gerarda.

Slavlje su pjevanjem uzveličali združeni subotički zborovi, predvođeni zborom „Sveta Cecilija“ subotičke franjevačke crkve pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić** uz orguljsku pratnju **Maria Bonića**.

K. Čeliković

Pohod pape Franje Sarajevu, 6. lipnja 2015.

Papa Franjo u Sarajevu – hodočasnik mira i dijaloga

Privedio: Dario Marton

Dolazak pape Franje u zračnu luku

Papa Franjo stigao je u Međunarodnu zračnu luku Sarajevu u subotu 6. lipnja u 9 sati. Zrakoplov Alitalije je pri slijetanju bio urešen vatikanskom i bosanskohercegovačkom zastavicom.

U zračnoj luci dočekali su ga vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, apostolski nuncij u BiH nadbiskup Luigi Pezzuto i član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda dr. Dragan Čović. U pratnji pape Franje su, uz državnog tajnika kardinala Pietra Paro-

* „MIR VAMA“

poruka koju je papa Franjo uputio svim vjernicima Bosne i Hercegovine i hodočasnici-
ma koji su došli pozdraviti Svetog Oca i podržati vjernike ove države.

* Na susret s papom Franjom u Sarajevu,
iz Subotičke biskupije hodočastilo oko 450 vjernika.

lina, bila još dvojica kardinala: Jean Louis Tauran i Kurt Koch, predstojnici Vijeća za međureligijski dijalog i Vijeća za jedinstvo kršćana.

Prvi je u zrakoplov pozdraviti Papu ušao apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini, a zatim su papu Franju po izlasku iz zrakoplova pozdravili član predsjedništva dr. Dragan Čović i kardinal Vinko Puljić. Nakon što se pozdravio s izaslanstvom BiH, papa Franjo je pozdravio i rukovao se s djecom i mladima koji su ga dočekali u narodnim nošnjama i pjesmom. Iz zračne luke Papa se odvezao u plavome Fordu Focusu uputivši se prema predsjedništvu BiH.

Svečana ceremonija dočeka pred zgradom Predsjedništva BiH

Pred zgradom Predsjedništva BiH papa Franjo dočekan je burnim pljeskom nazočnih gdje mu je priređen svečani doček uz vojne počasti i intoniranje himni. U zatvorenom dijelu susreta pape Franje s članovima Predsjedništva BiH predsjedavajući Predsjedništva BiH dr. Mladen Ivanić pred članovima izaslanstva Svete Stolice i BiH i visokim uglednicima uputio je Svetom Ocu riječi dobrodošlice u Bosnu i Hercegovinu te je rekao da je Bosna i Hercegovina bila simbol istinskog razumijevanja

i ljubavi različitih nacija i religija, ali i simbol duboke podijeljenosti, međusobnih sukoba i patnje. *Vjerujemo da je vrijeme nerazumijevanja, netolerancije i podijeljenosti zauvijek iza nas, da smo naučili lekciju iz skore prošlosti i da je pred nama novo vrijeme, vrijeme razuma i pomirenja, vrijeme suradnje. Postignut je veliki napredak, ali se ne smije zanemariti činjenica, da još uvijek nije ostvarena puna ravnopravnost svih građana u svakom dijelu ove zemlje i na tome svi zajedno moramo predano raditi,* rekao je Ivanić. Nakon pozdravnog govora predsjedavajućeg Predsjedništva BiH dr. Mladena Ivanića, Sveti Otac uputio je nekoliko poticajnih riječi za sve građane BiH. *Dolazim kao hodočasnik mira i dijaloga, istaknuo je papa Franjo u svome prvom govoru u Sarajevu na susretu s predstavnicima vlasti u Predsjedničkoj palači. U ovoj zemlji, mir i sloga među Hrvatima, Srbima i Bošnjacima te poticaji kojima se u posljednje vrijeme njeguje taj sklad, kao i srdačni i bratski odnosi između muslimana, židova i kršćana imaju važnost koja seže daleko izvan granica Bosne i Hercegovine,* poručio je Papa.

Nakon zatvorenog dijela susreta pape Franje s članovima Predsjedništva BiH, održano je zajedničko fotografiranje, a ispred zgrade Predsjedništva BiH papa Franjo pustio je iz kaveza golubove kao poruku mira i okupljenim građanima uputio pozdrav: *Mir vama!*

Na stadionu Koševo

Sveti Otac je na stadion došao u otvorenom papamobilu, a u s njime je bio kardinal Vinko Puljić. Sveti Otac se provezao među vjernicima koji su ga poz-

dravljali na hrvatskome i španjolskom jeziku, te uzvikivali „Papa mi te volimo“. Papu je dočekaao gradonačelnik Sarajeva Ivo Komšić koji mu je u znak dobrodošlice i priznanja predao ključeve grada Sarajeva i povelju.

Papa Franjo je na stadionu Koševo predslavio euharistijsko slavlje na kojem je sudjelovalo oko 65 tisuća vjernika. U koncelebraciji s papom Franjom na misi na Olimpijskom stadionu Koševo bilo je pet kardinala, 35 (nad)biskupa, te više od sedamsto svećenika. Uz domaćina, kardinala Vinka Puljića, nazočni su bili i kardinal Pietro Parolin, Jean-Louis Tauran, Kurt Koch i Josip Bozanić.

Svečanu svetu misu animirali su združeni zborovi koji su činili 1650 pjevača članova 18 zborova s područja Vrhbosanske nadbiskupije, 15 iz Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije, 10 iz Banjalučke biskupije, devet zborova iz Hrvatske, među kojima je i bio redovnički band „Aid“, te Ekumenski muški zbor beogradske katedrale.

U svojoj homiliji papa Franjo je uputio nekoliko poticajnih riječi da je mir Božji dar, Božji plan za čovječanstvo, povijest i sve stvoreno. To je plan koji uvijek nailazi na protivljenja čovjeka i zloga, rekao je papa Franjo i dodao: *I u našem vremenu težnja za mirom i trud oko njegovog postizanja sukobljavaju se s činjenicom da se u svijetu trenutno vode toliki oružani sukobi. To je jedna vrsta trećega svjetskog rata, koji se vodi „u dijelovima“ te se, u kontekstu globalne komunikacije, doživljava prava ratna klima. Danas se, draga braćo i sestre, još jednom iz ovoga grada uzdiže vapaj naroda Božjega i svih muškaraca i žena dobre volje: nikada više rata!*, rekao je papa.

Susret pape Franje s duhovnim zvanjima u Sarajevskoj katedrali

Papu Franju u katedrali je dočekalo mnoštvo svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova, te redovničkih kandidata i kandidatice; ukupno njih 1400 u katedrali i ispred katedrale. Papa se prije ulaska u katedralu zadržao pred kipom svoga sv. prethodnika Ivana Pavla II. Na ulazu u prvostolnicu Svetoga Oca, kojemu je u pratnji kardinal Vinko Puljić, pozdravili su rektor katedrale mons. Ante Meštrović i katedralni župnik vlč. Marko Majstorović. Papa je poljubio raspelo, a potom blagoslovljenom vodom poškropio sebe i nazične. Po ulasku u katedralu, Papa je pohodio grob Sluge Božjega Josipa Stadlera, te se poklonio Presvetom Sakramentu. Dolazak Pape u prostor prezbitarija popraćen je pjesmom „Evo veliki svećenik“ Albe Vidakovića.

U pozdravnoj riječi kardinal Vinko Puljić je u ime nazočnih izrazio radost

zbog toga susreta. *Brojni među nama nose teško iskustvo nedavnoga rata i poratnih godina, ali i iskustvo komunističke vlasti kao i današnjeg sve agresivnijeg relativizma. Prije rata ova zemlja je bila rasadište duhovnih zvanja. Nakon rata brojne obitelji su prognane ili iseljene pa se smanjio broj mladih obitelji koje, na žalost, imaju i manje djece. Tako u vrtu ima sve manje cvijeća koje se može ubrati za oltar. Potrebna nam je ohrabrujuća riječ koja će nam pomoći da i u ovom vremenu i na ovim prostorima svjedočimo Uskrslog Krista*, rekao je vrhbosanski nadbiskup te kratko predstavio Crkvu u Bosni i Hercegovini. *Sveti Oče, Vaša riječ neka nas učini poletnijima u radu i izgaranju za kraljevstvo Božje, vjerodostojnijima svjedocima Radosne vijesti. Neke u ovoj Godini posvećenog života učini da svi redovnici i redovnice obnovljenim duhom i žarom budu radosni dar za Crkvu u ovom vremenu i na ovim prostorima*, rekao je na kraju kardinal Puljić. Kardinal Vinko Puljić darovao je Papi sliku Gospe Kondžilske, a papa Franjo darovao je katedralu kalež. Zatim je uslijedila molitva.

Ekumenski i međureligijski susret u Franjevačkom međunarodnom studentskom centru

Pretposljednja točka pohoda pape Franje Sarajevu bio je ekumenski i međureligijski susret u Franjevačkom međunarodnom studentskom centru na Kovačičima. Na susretu su sudjelovali predstavnici Islamske zajednice, Srpske pravoslavne Crkve, Židovske zajednice u BiH, te Katoličke crkve u BiH. Na ulazu u zgradu Papu i kardinala Puljića s pratnjom dočekaao je provincijal fra Lovro Gavran i poglavari spomenutih zajednica. Sam ulazak u dvoranu

pjesmom je popratio fra Emanuel Josić, bogoslov, student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Svim predstavnicima vjerskih zajednica papa Franjo uputio je nekoliko riječi. *Današnji je susret znak zajedničke želje za bratskim zajedništvom i mirom. On očituje svjedočanstvo prijateljstva koje gradite već godinama i živite ga u svakodnevnom suživotu i suradnji. Vaša prisutnost ovdje već je jedna „poruka“ dijaloga kojega svi tražimo i kojega se trudimo izgrađivati*, poručio je papa Franjo.

U svom govoru Papa je, govoreći o važnosti međureligijskog dijaloga, istaknuo dragocjenu ulogu Međureligijskog vijeća u BiH osnovanog 1997. godine. *Vaš je rad na ovim prostorima veoma dragocjen, a osobito u Sarajevu, raskrižju naroda i kultura, gdje je različitost, s jedne strane, veliko bogatstvo koje je omogućilo društveni, kulturni i duhovni razvoj ove zemlje, a s druge je pak strane bila motivom žalosnih podjela i krvavih ratova*, rekao je Papa.

Na susretu s duhovnim zvanjima Papi je predstavljeno 16 osoba iz vjer-

skih zajednica, te prisutni franjevački provincijali. Pretprogram i program susreta vodio je fra Marijan Karaula, vikar Franjevačke Provincije Bosne Srebrene.

Susret mladih s Papom

Uz poklike „Papa mi te volimo!“ više od 4500 veselih i odlično raspoloženih mladih iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Italije, Njemačke, Slovenije i Austrije okupljenih ispred i u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih Ivan Pavao II. dočekalo je papu Franju, što je bila posljednja točka njegova apostolskog pohoda Sarajevu. Tijekom susreta Sveti je Otac odgovorio na pitanja troje mladih iz Bosne i Hercegovine, a unaprijed pripremljeni govor predao je pomoćnom banjolučkom biskupu Marku Semrenu. Na kraju susreta Papa je okupljenim mladima više puta uputio pozdrav: „Mir vama“ na hrvatskome jeziku. *Vi ste proljetno cvijeće poslijeratnog razdoblja. Gradite mir, radite zajedno na miru, da ovo bude zemlja mira. Mir koji će nam donijeti radost. Mir se*

gradi zajedničkim snagama, muslimani, židovi, pravoslavni i katolici. Svi smo braća, svi se klanjamo jednom Bogu. Bog vas blagoslovio, ja vas od srca blagoslivljam, sve vas, i nemojte zaboraviti moliti za mene, poručio je na kraju Sveti Otac mladima.

Odlazak pape Franje iz Sarajeva

Nakon nešto više od jedanaest sati boravka u Bosni i Hercegovini, papa Franjo uputio se prema međunarodnoj zračnoj luci u Sarajevu gdje mu je priređen svečani ispraćaj. Papu su ispratili kardinal Vinko Puljić, član Predsjedništva BiH Dragan Čović, apostolski nuncij Luigi Pezzuto, biskupi BK BiH te članovi bosanskohercegovačkog izaslanstva. Na ispraćaju su bili mladi i odrasli u narodnim nošnjama svih krajeva i naroda BiH, s kojima se Papa osobno pozdravio a oni su ga ispratili pjesmom, te mu darovali tkanu torbu.

Zrakoplov s papom Franjom i njegovom pratnjom odletio je iz sarajevske zračne luke prema Rimu u 20.41 sati.

Dojmovi mladih hodočasnika Subotičke biskupije

● Neki moj osobni dojam što se tiče Koševa je bio više duhovni, što me veže s onim što doživljavamo svaki dan u crkvi, a ovo što se dogodilo na Otoku gdje je Nadbiskupijski centar, meni je nešto divno, jer smo bili baš u prvom sektoru ispred Pape i dodirnuli smo ga. Bilo je divno, jer smo postavljali zanimljiva pitanja, a on je poslao divnu poruku mira. Sarajevo je grad u kojemu ima više religija i to je upotpunilo doživljaj. S Papom Franjom se nismo osobno rukovali, ali prošao je ispred nas i to je bio divan osjećaj, naježili smo se. /**Luka Ivanković, student**/

● Bilo je sjajno zato što sam dva puta uspjela vidjeti Papu izbliza i čak sam ga uspjela dotaknuti i bila sam jako sretna. Sama njegova pojava me je ganula, a i njegove riječi, pogo-

tovo propovijed. Ganula me je i poruka koju je uputio mladima da ne gledamo u prošlost, što kao studentica iz Subotice mogu jako dobro shvatiti. To me je baš jako dirnulo. /**Vedrana Cvijin, studentica**/

● To je jedan osjećaj koji se teško može iskazati riječima. Naravno, mi kao bogoslovi smo imali pripreme za ovaj susret intenzivno tri mjeseca, pogotovo pjevanje, tako da je ovo kruna sve te pripreme. Od Pape smo dobili pravo ispunjenje svega onoga čemu smo se nadali, a to je mir. Imali smo napore pripreme, jer smo iz različitih bendova i ovo je ujedno bila prilika da se svi mi zblizimo, i „fratri“ i „dijecezanci“, i mladi i „Framaši“, i nekako je sve u ovom himnu to i povezano, što simbolizira i samu Bosnu, ali i krajeve iz kojih ja dolazim, to je draga Subotica i Vojvodina. /**Nebojša Stipić, bogoslov iz Subotice**/

Pohvala dokolici

U dokolici spoznajte da sam ja Bog (LXX, Ps 46,11)

Piše: Karlo Blažević

Pomisao na ljeto budi u čovjeku težnju za odmorom, počinkom od posla i odmakom od svih uvjetovanosti vezanih uz svakodnevni rad. Ovom prigodom nastojat ćemo ukazati na jednu pomalo zapostavljenu i podcijenjenu, možda čak i prezrenu stvarnost koja se zove – *dokolica*. Gotovo s potpunom sigurnošću može se reći da je riječ dokolica u hrvatskome jeziku izvan jezične uporabe, da je iščezla iz našega jezičnog i misaonog obzorja. Na nju su se misaono osvrnuli tek rijetki, barem iz vizure kršćanstva; na hrvatskom jeziku imamo knjižicu *Pohvala dokolici* kršćanskog filozofa J. Piepera te članak teologa I. Raguža naslovljen „Teologija dokolice ili o smislenosti besmislenoga za život“. Sljedeći redci naslanjat će se na promišljanja ove dvojice mislilaca.

Prema Ragužu, riječ *dokolica* je izvan uporabe poput nekog staroga i neupotrebljivoga predmeta, koji se, kada slučajno naiđemo na njega ili ga želimo ponovno staviti u upotrebu kao što je to slučaj ovdje, čini još više stranim, dalekim i beskorisnim. Ali s nestankom te riječi nije pogodena samo riječ, nego još više ona stvarnost koju ta riječ označava i izriče. Upravo činjenica iščeznuća i beskorisnosti te riječi za današnjega čovjeka (ne znamo što bismo s njom), kod mnogih budi ova pitanja: nije li neozbiljno govoriti o dokolici, kada živimo u ozbiljnim vremenima, koja stavljaju naglasak na rad, projekte, napredak ili borbu? Nije li govor o dokolici izričaj besposličarenja i nekorisnosti društvu i drugima? Nije li spas radije u radu, a ne u dokolici? Ne trebaju li kršćani radije korisno moliti i korisno raditi, a ne beskorisno dokolicičariti?

I Bog dokolicičari

Raguž svoje razmišljanje temelji na prvim stranicama Sv. pisma: *I blagoslovi ih Bog i reče im: 'Plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima'* (Post 1,28). Po ovim rečenicama iz Knjige postanka, rad je blagoslov, jer i sam Bog radi, ukoliko je stvorio i čuva ovaj svijet. Stvarajući čovjeka, Bog ga je stvorio na svoju sliku i to upravu po radu, stvaranju i oblikovanju ovoga svijeta. U Isusu Kristu rad dobiva još jednu snažniju dimenziju.

On je blagoslov, jer se u Isusu Kristu Bog konkretno i vidljivo objavio kao radnik. Sam je Isus Krist bio sin drvodjelje i sigurno je da je radio. I danas imamo blagdan Josipa Radnika; čak je jedna crkva u Subotici posvećena Isusu Radniku.

Da bismo shvatili koliko je dostojanstvo običan rad dobio s kršćanstvom treba imati na umu da je u grčko-rimskom svijetu rad shvaćen kao izričaj prokletstva, ropstva i nedostojanstva. Pozadina takva negativnoga stava prema radu sastoji se u činjenici da bogovi ne rade, odnosno da Bog filozofa ne radi.

Rad je blagoslov za kršćane, ali rad nije sve. Na prvim stranicama Biblije Bog radi, ali se i odmara: *I počinu u sedmi dan od svojega djela koje učini. I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini* (Post 2,2-3). Blagoslov nije samo u radu, već u počinku. Zapravo, rad bez počinka, šest dana bez sedmoga, jest prokletstvo za biblijskoga čovjeka. Nakon prvoga se grijeha upravo to i događa. S prvim, istočnim grijehom, izgubila se harmonija odnosa između Boga i čovjeka, pa tako i s obzirom na odnos rada i počinka. *Evo: Zemlja neka je zbog tebe prokleta: s trudom ćeš se od nje hraniti svega vijeka svog! Rađat će ti trnjem i korovom, a hranit ćeš se poljskim raslinjem. U znoju lica svoga kruh svoj ćeš jesti* (Post 3,17-19). Čovjek odonda uvijek iznova osjeća prokletstvo rada na vlastitoj koži.

Ovdje nam se sada otvara obzor govora o dokolici kao izlasku iz prokletstva rada koji postaje svrhom samome sebi. Rad gledamo kao na djelatnost koji je podređen određenoj svrsi. On nije smislen u sebi, nego je podređen nečemu drugomu. Dakle, onaj tko ne pozna ništa osim rada, zapravo stalno živi u podređenosti nekoj svrsi, nekome interesu. Njihov je rob u punom smislu te riječi. Živi izvan sebe, ne dotiče sebe. Živi u stalnom grču i napetosti dostizanja nečega što još nije postigao.

Da bi radnik sačuvali svoje dostojanstvo, potrebno je izaći iz mentaliteta rada a ne ga samo humanizirati (poboljšanje radnih uvjeta, plaća...). To se upravo događa u dokolici. Dokolica nije rad, ali nije ni dangubljenje, posjet šoping-centrima, vikendska opijanja itd. Dokolica je stanje unutarnje nezaposlenosti, mira, neuplitanja u događaje, stanje šutnje. U dokolici se ništa ne radi, nego se prima. U dokolici se ne oblikuje svijet, nego se dopušta drugomu – Bogu, bližnjemu – da nas daruje. Sv. Toma Akvinski piše da je stanje blaženih stanje gledanja i slušanja. Gledanje i slušanje savršene su djelatnosti, jer u njima čovjek ostaje kod sebe, usavršava sebe tako što prima drugoga, tj. Boga. Dokolica je poput stanja sna – spavati može samo onaj koji se prepusti.

Slobodno vrijeme kao surogat dokolici

Možemo reći da je rezultat modernoga doba čovjek radnik – proleter, čovjek koristi. U takvome dobu nije ni

čudno da nema mjesta za dokolicu. Dokolica se promatra kao gubljenje vremena, kao besposličarenje koje ne omogućuje napredak i ničemu ne koristi. No, unatoč ekstremnome naglasku na rad i korist, u modernome čovjek i dalje ostaje potreba za nekakvim drugačijim vremenom, za nekakvom dokolicom. Budući da je dokolica nestala iz jezične uporabe, bilo je potrebno smisliti neku drugu riječ koja bi bila prikladnija mentalitetu radnoga i korisnoga čovjeka. Ta nova čarobna riječ glasi sada *slobodno vrijeme*. Tako se u našem vremenu više ne govori o dokolici, nego o potrebi slobodnoga vremena. To slobodno vrijeme shvaćeno je prvenstveno zbog rada. Ono je samo radna stanka, bilo da traje sat vremena, tjedan dana ili još duže, ono i dalje pripada području rada. Odmor, stanika postoji radi rada.

Slobodno se vrijeme interpretira i provodi uglavnom kao regeneriranje snaga i kao kompenzacija radnoga vremena (J. Habermas). Da bismo pojasnili te tri riječi, možemo se poslužiti Aristotelovom definicijom dokolice: „Tako se čini da je blaženstvo u dokolici; naime: lišavamo se dokolice kako bismo stekli dokolicu“. Moderno poimanje slobodnoga vremena izokreće Aristotelovu definiciju dokolice. Ono bi sada glasilo: lišavamo se rada kako bismo se regenerirali, tj. stekli nove snage i mogli još više raditi (npr. dobro se naspavati nedjeljom, jer opet slijedi novi radni tjedan). Ili: lišavamo se rada, kako bismo opet radili te nekim drugim radom stekli ono što nam redovni rad nije dao (npr. tzv. rad-hobi); Ili: lišavamo se rada, kako bismo isti taj rad mogli drugačije izvršiti (na miru i bez nerveze) ili postići ono što nismo mogli u radnome vremenu (npr. nedjelja kao prilika za obavljanje onih poslova koje nismo stigli preko tjedna). Dakle, slobodno vrijeme u moderno doba ne oslobađa čovjeka od rada i koristi. Ono zapravo nije slobodno, nego čini čovjeka još većim radnikom-proleterom.

Dokolica kao događanje beskorisnoga

Nakon što smo ustanovili razloge nestanka dokolice i pojave slobodnoga vremena u društvu, sada ćemo pokušati opisati značenje dokolice, koja bi bila ono istinsko slobodno vrijeme. Opis dokolice bi mogao ovako glasiti: ona predstavlja ona stanja i one djelatnosti, u kojima čovjek sebe, drugoga, cijelo stvorenje i Boga promatra i doživljava pod vidom beskorisnosti, slobode i bezinteresnosti. Kao stanje i djelatnost beskorisnosti, bezinteresnosti i slobode, dokolica bi trebala omogućiti čovjeku da razbije, re-

lativizira i nadiđe svakodnevne radne odnose, u kojima čovjek sebe i drugoga doživljava vrijednim, jedino ako je koristan i ako ima nekoga interesa. Nije teško ne uvidjeti da je time čovjek, a i cijelo stvorenje, podređeno toj jednoj korisnoj djelatnosti ili korisnome stanju.

No, postavlja se pitanje: što omogućuje istinski-beskorisnu dokolicu? Prema njemačkome filozofu J. Pieperu uvjet mogućnosti istinski-beskorisne dokolice jesu *slavlje* i *kult*. Prema njemu, u istinskome slavlju, čovjek cjelovito potvrđuje sebe, drugoga i cijeli svijet. A može se istinski i cjelovito potvrđivati samo ako se nadilazi mehanizam koristi i interesa. Za dokolicu to znači da ona mora uključivati sposobnost za slavlje: tko zna istinski slaviti, zna i istinski dokoličariti i obrnuto. No, postavlja se pitanje koji je osnovni razlog da današnji čovjek ne zna više istinski-beskorisno slaviti: „Nije umijeće pripremiti slavlje, nego pronaći one koji će se njemu radovati“ (F. Nietzsche).

Kult je uvjet mogućnosti slavlja i dokolice. Proučavajući povijest slavlja u različitim kulturama lako je uvidjeti da je iskon svih slavlja kult, odnosno religija. Istinsko slavlje i istinska dokolica bez kulta, stoga, nisu mogući, odnosno da bez kulta čovjek ne može nadići mehanizam rada i koristi. Francuska revolucija i komunizam pokušali su uvesti čisto sekularna slavlja, koja su upravo zbog nedostatka svoga kulturnoga porijekla iščezla ili u ljudima ni danas ne bude pravi osjećaj slavlja i svečanosti (npr. 1. svibanj).

Istinski kult nije odnos koristi između Boga i čovjeka, odnos interesa i trgovačke duhovnosti (do ut des – dam da daš). Tako življeni i shvaćeni kult ne može omogućiti istinsko slavlje i dokolicu, a niti može mijenjati čovjekov odnos prema radu. Nesposobnost mnogih kršćana za slavlje i dokolicu, premda redovno pohađaju liturgiju, zapravo svjedoči o pogrešno življenome kultu. S tim u vezi dobivamo vrlo često sljedeću situaciju: dok sekularni čovjek ne želi kult i zbog toga ne zna istinski slaviti i dokoličariti, kršćani pogrešno slave liturgiju i poput nekršćana opet ne znaju slaviti i dokoličariti. *Tako i vi: kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: 'Sluge smo beskorisne! Učinismo smo što smo bili dužni učiniti!' (Lk 17,10)*

Tako dolazimo do zaključka da je jedino po tako shvaćenome i življenome kultu moguće istinski-beskorisno slaviti i dokoličariti, ali i obrnuto: istinska dokolica je svjedočanstvo istinskoga slavlja i kulta. Skoro svi mislioci, koji se bave teorijom slavlja i dokolice, dobro uočavaju važnost slavlja i dokolice, kao gotovo jedinim mjestima pružanja otpora modernome mehanizmu rada i koristi. Stoga s pravom izbjegavaju riječ slobodno vrijeme ili, kako se kod nas kaže – praznik, praznovanje. Nije ni čudno zašto su onda slavlja kod modernoga čovjeka dosadna, isprazna, ekscisivna, napeta i preracionalna. Slavi se obično na dva ekstremna načina. S jedne strane, postoje slavlja malodušnih i ravnodušnih ljudi, koji se nikada ne znaju nimalo opustiti (npr. ne piju ni kapljicu alkohola, stalno gledaju na sat, sve je korisno isplanirano). S druge strane, usporedo s racionalističkim slavljinama događaju se ekscisivna slavlja (npr. popularnost ekstremnih „radnih pijanki“ vikendom). No, najčešći oblik bijega jest upravo rad: „Mora se raditi, ako ne već iz ugone, onda iz oćaja. Istini za volju: rad nije tako dosadan kao zabava“ (Ch. Baudelaire). Ove ironične Baudelairove riječi samo potvrđuju da ljudi slobodno vrijeme vrlo brzo pretvaraju u rad. Nije teško ustvrditi da se danas ipak manje slavi i više oćajnički radi, jer svako će moći pot-

vrđiti: lakše se napeti, nego opustiti. Tako se opet vraćamo tamo gdje smo stali. Današnji čovjek bez kulta ili bez ispravno življenoga kulta svoje slavlje i slobodno vrijeme pretvara opet u rad, u rad iz oćaja. On je apsolutni radnik-proleter.

Nedjelja – dan dokolice

Nedjelja je dan koji savršeno odgovara kršćanskoj troćlanjoj shemi: ona bi trebala biti dan kulta, slavlja i dokolice. U interesu svakoga društva, bilo ono kršćansko ili nekršćansko, mora biti zaštita nedjelje ili bilo kojeg drugog beskorisnoga dana, jer je u pitanju sâmo čovjekovo dostojanstvo. Radi se o onom čovjekovu dostojanstvu koje ne smije biti svedeno na rad i na korist. Stoga npr. zabrana rada trgovina nedjeljom ili bilo koja druga nedjeljna restrikcija ne brani prvotno radnike i radnice tih trgovina, nego štiti cjelokupno društveno biće od gubitka njegova dostojanstva. To, dakle, nije samo interes kršćanske vjere, već i izvornog prosvjetiteljskoga duha, prema kojemu čovjek nikada ne smije biti sredstvo, nego uvijek svrha. Kakav je to čovjek koji cijeli tjedan radi, koji nerijetko biva obična korisna roba na tržištu te se onda nedjeljom opet pretvara u korisnoga kupca? Kakvi su to odnosi u obiteljima, kada trebaju trošenje i korisnost kao simbole ujedinjenja i zajedničkoga života? Ne možemo li zaista biti beskorisni?

Dokolica se može ostvarivati na razne načine i svatko treba pronaći svoj način dokoličarenja. Bitno je da se čovjek u dokolici, unatoč pritisku rada i koristi, može posvetiti istini, mudrosti, upoznavanju drugoga i divljenju stvorenome. O tomu svjedoči mnogi mislioci: Aristotel govori o dokolici kao sestri slobode, Augustin o dokolici kao traženju i pronalaženju istine vlastitoga života, Sirah kao uvjetu mogućnosti mudrosti: *U dokolici je mudrost zakonoznanca, i tko je od poslova slobodan postaje mudar* (38,24).

Raguž u svom članku spominje neka moguća ostvarenja dokolice. Dokolica bi se mogla ostvarivati u beskorisnome pozivanju drugoga na objed. Objed tu ne mora biti shvaćen u strogome smislu kao slavlje, jer, za razliku od dokolice, slavlje uglavnom ima neki svećani povod (proslava godišnjice, rođendan itd.). U dokoličarskome objedu bi se moglo raditi o objedu bez povoda, tj. bez koristi. On je tako jednostavan, a opet tako simbolički dubok čin. Pozivanjem na objed čovjek želi hraniti drugoga (svojom pripremljenom hranom), drugi prihvaća da bude hranjen te svi zajedno priznaju da žive od zajedničke hrane

darovane od nebeskoga Oca. Obitelji ili osobe koje ne znaju pozivati na gozbu i koje se nikada ne odazivaju na poziv, svjedoče samo o svojoj nutarnjoj zatvorenosti i o svome mentalitetu koristi.

Nadalje, dokolica bi se mogla ostvarivati na sljedeće načine: njegovanje prijateljstava i druženje s drugim bez isplaniranosti i ekscesivnoga ponašanja, izleti u prirodu (kao odnos beskorisnoga divljenja), beskorisne šetnje, čitanje knjige ili posjet osobi koja omogućuje uvid u mudrost i istinu, razvijanje osjećaja za umjetnost, spremnost na dobra djela bez koristi, prilika za razgovore koji nisu bili mogući zbog radnoga tjedna itd. Ukratko rećeno – dokolica je stanje duše! Sposobnost za dokolicu spada među temeljne moći čovjekove duše, jednako kao i kontemplacija.

Dokolica kao mjesto slobode

Dokolica je primanje punine. U dokolici se ništa „ne mora“. Ne postoji „trebanje“, nego primanje punine. Ona je stav slavljeničkoga promatranja. Čovjek se osjeća zahvaćen puninom, osjeća se u skladu sa sobom, s drugima i svijetom. Iz njega ne vrišti oćaj i ne pršti veliki ego, potrebit stalnoga dokazivanja. Potrebno je, dakle, isključiti se. Tko stalno radi, umoran je: nije više sposoban za druženje, ne može slobodno misliti, umoran je za prisni odnos, za posvetu duhu i tijelu. Prema tome, čovjek će biti slobodan od prokletstva rada i rad će postati ljudskiji ako se nauči dokolici. A dokolicu će naučiti živjeti ako se nauči obrednome slavlju. Kršćani stoga najistinskije dokoličare ako istinski žive kult, ako je kult u njima zaživio iznutra, a ne samo izvana.

Tako dođosmo i do kraja ovih naših beskorisnih razmišljanja u nadi da ćemo moći uvidjeti smislenost beskorisne dokolice za život; da ćemo barem pokušati beskorisno dokoličariti te tako svjedočiti o istinskoj duhovnosti beskorisnosti, o beskorisnome Bogu ljubavi. Možda rijeć dokolica ponovno zaživi u svakodnevnome govoru. Uvjeren sam da ne moramo biti samo korisni radnici, već i beskorisni Božji dokoličari.

Izvori:

Pieper, Josef, *Pohvala dokolici*, Verbum, 2012.

Raguž, Ivica, *Teologija dokolice ili o smislenosti beskorisnoga za život*, u: Glas Koncila 5 (1545), 2004.

Oproštaj od maturanata

U gimnaziji Paulinum, kao i u drugim srednjim školama, krajem svibnja bio je oproštaj maturanata. U kratkom programu, koju su upriličili trećoškolci, bilo je govora, pjevanja i sviranja. Oproštajni govor je izrekao **Denis Nađ** i **Mihály Oros**. Program je otvorio ravnatelj gimnazije, a završni govor je održala razrednica **Esztera Udvardi**. Na kraju programa svi su zapjevali „U Paulinumu, u subotičkom sjemeništu“ i himnu studenata „Gaudeamus igitur“.

U reformatskoj zajednici

Subotička reformatska crkva dobila je u jesen 2014. godine novog dušobrižnika, gospodina **Laszla Atilu Banjaija**. On je prije dvije godine završio teološki studij u Koložvaru (Rumunjska), a Subotica mu je prva vjerska zajednica. Prošle nedjelje „Paulinci“ su posjetili reformatsku župu. Gospodin Banjai je primio učenike u crkvi te im govorio o povijesti župe i crkve. On je, među ostalim, napomenuo kako je reformatska zajednica od 1862. prisutna u Subotici, a nova crkva građena je 1970. godine. Susret s dušobrižnikom je završen Molitvom Gospodnjom.

Kardinal Kurt Koch u Paulinumu

U okviru posjeta Subotičkoj biskupiji, **kardinal Kurt Koch**, predsjednik Vijeća za jedinstvo kršćana predvodio je svetu misu u kapeli sjemeništa i održao homiliju. S kardinalom su koncelebrirali apostolski nuncij **mons. Orlando Antonini**, **mons. Stanislav Hočevar**, **mons. Ivan Péntzes**, **mons. Januš Blahovljak**, **Fr. Hyacinthe Destivelle, O.P.** i ravnatelj **mons. József Miocs**.

Svetu misu uzveličali su sjemeništarci liturgijskom asistencijom i pjevanjem, a prije blagoslova izveli su kratki program u čast uglednog gosta. Pozdravne riječi na latinskom jeziku govorio je rektor Paulinuma. **Bogdan Rudinski** je recitirao pjesmu – Amore totus Lanqueo Markusa Flaminicusa, a duet na flauti od J. S. Bacha izveo je **Mihály Oros** uz pratnju **vlč. Laszla Baranyija** na orguljama. Poslije svete mise kardinal je obišao prostorije Paulinuma, te se susreo s profesorima gimnazije. U svom govoru on je ohrabrio profesore za rad i naglasio važnost poučavanja i odgoja te jedine važne katoličke institucije u Republici Srbiji. Na kraju susreta kardinal je i profesore i učenike blagoslovio i svakome podijelio jednu sličicu za uspomenu.

Nezaboravan susret u Srijemskoj Mitrovici

Učenici i sjemeništarci Biskupijske klasične gimnazije „Paulinum“ posjetili su povijesni grad Srijemsku Mitrovicu a glavni događaj toga dan bio je susret u župnoj zajednici.

Susret je započeo misom u katedrali svetog Dimitrija koju je predvodio **mons. Josip Miocs**, uz koncelebraciju generalnog vikara i župnika katedrale **mons. Eduarda Španovića**, prefekta sjemeništa **vlč. Laszla Baranyija** i kapelana **vlč. Željka Štimca**. U propovijedi je mons. Miocs naglasio značaj ovakvih susreta, koji s obje strane mnogo znače, jer je „Paulinum“ jedina katolička gimnazija i sjemenište u ovoj državi. Pod misom je svjedočio, odnosno govorio o svom životu i zvanju maturant **Bogdan Rudinski**, a pjesmu Alekse Kokića „Najljepše je biti pokraj Tebe Gospodine“ recitirao je **Đuro Juhas**. Misu je uzveličao katedralni zbor pod ravnanjem **sestre Cecilije** i zbor „Schola Cantorum Paulinum“ pod vodstvom **vlč. Laszla Baranyija**. Kao točku meditacije skladbu J. S. Bacha „Bist du bei mir“ na flauti je izveo **Mihály Oros** uz pratnju prefekta sjemeništa na orguljama.

Nakon svete mise slijedio je susret s ministrantima i mladima u dvorištu župe s kojima je bio i zajednički objed u dvorani župe. Poslije ručka župnik je govorio o povijesti Srijema i župne crkve, a zatim su „Paulinci“ posjetili arheološke iskopine iz rimskih vremena: staru baziliku, carsku palaču, značajne građevine i ostatke zidova i akvadukta.

Na kraju obilaska značajnih povijesnih mjesta, vrativši se u župni dom, nastavljeno je druženje s djecom i mladima. Župnik nam je poklonio knjige i uspomene na ovaj dan. Vratili smo se s puno dojmova iz ovoga povijesnoga, biskupskoga grada.

Upoznajte OŠ „Jovan Mikić“

Na području mjesne zajednice „Kertvaroš“ u Subotici, u ulici Save Kovačevića 16, oko dva kilometra udaljenoj od centra grada, nalazi se OŠ „Jovan Mikić“. Škola je počela s radom davne 1945. godine preko puta sadašnje „Rotografike“. Uvelike se proširila školske 1953./54. kada je proglašena osmogodišnjom i dodijeljen joj je današnji naziv „Jovan Mikić“. Izgradnja sadašnje zgrade započeta je 1958. a otvorena je 13. V. 1959. godine. Škola ima 627 učenika koji su raspoređeni u 31 odjel, 14 nižih i 17 viših, a nastava se odvija na srpskom i mađarskom jeziku. Ravnateljica škole je gospođa Marija Milodanović.

Vjersku nastavu u ovoj školi poučavaju tri nastavnika. Pravoslavni katehizis je povjeren Vesni Ivković, dok katolički vjeronauk na mađarskom jeziku predaje Bernadet Garajski Ozvald, a na hrvatskom Nevena Gabrić.

Od 37 djece koja pohađaju katolički vjeronauk na hrvatskom jeziku, dvadesetak ih je uključeno u župni vjeronauk i primanje sakramenata. Veći broj djece je u katedralnoj župi sv. Terezije Avilske, manji u župi Isusa Radnika, a nekolicina u župi sv. Križa. Ostali vjeroučenici su kršteni i žive u obiteljima koje ne osjećaju potrebu za vjerskim odgojem, niti praksom, izvan okvira škole.

Ono čime se škola posebno može istaknuti ugodno ozračje i dobra suradnja kako među učiteljicama, tako i među nastavnicima. Posebno lijepa prilika za zajednički rad i uključenje vjerske nastave, pa tako i katoličkog vjeronauka, u školske aktivnosti bilo je obilježavanje Međunarodnog Dana tolerancije u periodu od 12. do 16. XI. 2014. godine. Centralna aktivnost bila je realizirana u su-

botu 15. XI. 2014. u formi oglednog sata s temom „Upoznavanje učenika s različitim kulturama i narodima“. Nositelji aktivnosti su bili 17 nastavnika iz 11 različitih predmeta, a vjeroučitelji su se našli među sedmero nastavnika kojima je dodijeljena uloga koordinatora u osmišljavanju postavke štandova u atriju škole, kako bi se učenicima predstavila kultura srpskog, mađarskog, njemačkog, engleskog i hrvatskog – bunjevačkog naroda u području materinjeg jezika, povijesnih, folklornih i religijskih karakteristika, kao i znanstvenih postignuća. Posebno mjesto je zauzela izrada tradicionalnih gastronomskih specijaliteta i upoznavanje s tradicionalnim zanatima. Nekoliko djevojčica i dječaka je bilo obučeno u bunjevačku narodnu nošnju, perlice od slame su krasile dječje kose, mirisali su *lakumići*... Dočarana je ljepota Dužijance, radost Božića, izloženi su molitvenici, krunice, raspelo, novija izdanja *Zvonika*... Zadovoljstvo na licima djece...

Zbog malog broja upisane djece na katolički vjeronauk u ovoj školi, na satima su grupe s đacima različitih uzrasta. Samim time, naši vjeronaučni susreti su dinamični, teme neiscrpne, a vremena malo. Niži razredi su uvijek raspoloženi za rad i pjesmu, ali je pokatkad želja za izlaskom van jako velika, pa smo nedavno umjesto crtanja, pokaznicu napravili od lišća, trave i cvijeća koje smo našli u školskom dvorištu. Bilo je zabavno i maštovito! Na licima starijih đaka se ponekad vidi umor, ipak je teško izdržati sedmi ili osmi sat...

Koliko god je naše druženje na satima obojeno dobrim i vedrim raspoloženjem, nikada se ne može zanemariti činjenica da je to vrijeme za koje se moraju poštovati pravila... iz tog razloga su naši spontani i neočekivani susreti i pozdravi na hodnicima škole trenuci oduševljenja koji se pamte i griju srca.

Nevena Gabrić

Biskup Ivan Antunović živi

Piše: dr. sc. Andrija Anišić

Dani biskupa Ivana Antunovića koji su održani ovoga mjeseca o 200. obljetnici rođenja našeg velikog duhovnog vođe i narodnog preporoditelja biskupa Ivana Antunovića potaknuli su me da u ovoj svojoj rubrici objavim, u nekoliko nastavaka, na koje je negativne pojave u braku i obitelji ukazivao ovaj velikan hrvatskog naroda – bunjevačkog roda.

Naime, u okviru ovog velikog jubileja više puta je spomenuta problematika aktualnosti njegove misli i njegovoga djelovanja za ovo naše vrijeme. Jedni su tvrdili da su neki njegovi stavovi danas smiješni dok su drugi isticali kako su njegova misao i njegov način djelovanja za dobrobit Crkve i naroda i danas vrlo aktualni. U svakom slučaju mnogi su se složili da nas na ovim prostorima danas ne bi bilo da nije bilo njegovog djelovanja kako na vjersko-moralnom preporodu našeg naroda tako i na preporoditeljsko-prosvjetnom i gospodarskom području a napose glede njegovog zalaganja za slogu i zajedničko djelovanje svih pripadnika našega naroda.

Nakana objavljivanja ovoga dijela moje doktorske radnje, ali bez znanstvenog aparata, s jedne će strane podsjetiti čitatelje na ovoga našeg Velikana, a s druge strane dati mogućnosti da i sami procijene ima li njegova misao i njegovo djelovanje poruku i pouku i za nas danas.

Radi lakšega čitanja navode iz Antunovićevih djela neznatno sam jezično osuvremenio.

Negativne pojave u braku i obitelji

Antunović je imao izvanrednu moć uočavanja i sagledavanja problema. On je u svom pastoralnom djelovanju ukazivao na mnoge probleme koji su bili prisutni u brakovima i obiteljima njegovog „milog Roda“. Svako je zlo prikazivao otvoreno. Ukazivao je na opasnosti koje iz njega prijete ali uvijek s ciljem da ponudi i konkretna rješenja koja bi pomogla njegovom narodu da se zaštiti od negativnih posljedica određenoga zla.

Ivan Antunović je pisao o brojnim problemima i poteškoćama braka i obitelji. Ovdje izdvajamo one o kojima je opširnije pisao.

Izbjegavanje ženidbe

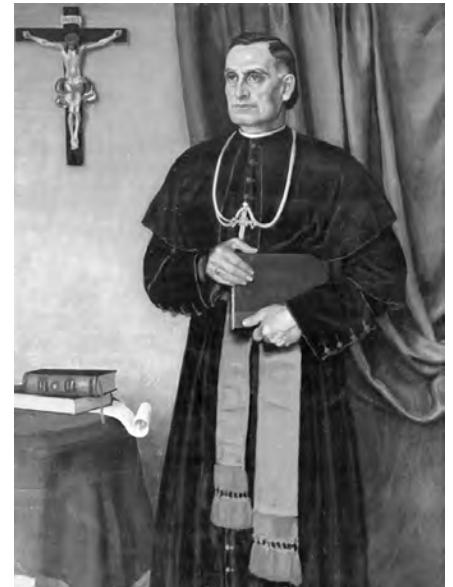
U negativne pojave svoga vremena glede braka i obitelji Antunović svrstava pojavu neoženjenih i neudatih osoba, tzv.

„matorih momaka i divojaka“. Takvih je i u njegovo vrijeme bilo puno. Zbog toga je ukazivao da odluka o stupanju u brak i osnivanje obitelji ne može biti ničija samovoljna niti neodgovorna odluka. Brak je dužnost, nalog od Boga dan muškarcima i ženama. Oni mogu birati samo između ženidbe i duhovnog zvanja a ne između toga hoće li se ili neće ženiti, osim u slučaju bolesti.

Ženidba je bitna kako za zemaljski tako i za vječni život. Oni koji iz neopravdanog razloga zanemare ženiti se *protive se Bogu Otcu, Sinu i Duhu Svetomu, dakle presvetomu Trojstvu, jerbo priče i prikraćuju umnažanje onih duša, koje bi Boga hvalile, Isukrsta u Crkvi njegovoj slavile, i po Duhu Svetomu ćudoredni život provadjajuć u spasenje vječno unišle (Bog s čovikom, str. 566).*

Izbjegavanje ženidbe i raskalašeni život koji je vladao u društvu u njegovo vrijeme smatrao je velikim zlom: *Potarite ženitbu, pa će vam se ne samo opustiti svijet i nestati na njem čovjeka, nego će još ruglo i divljačina u njemu mah preoteti. Zato je spas u prihvaćanju Božjeg nauma o braku i obitelji: Ta sve ljepote, koje krase zemlju; protizlaze iz ženidbenog zajedništva. Kobne bi bile posljedice kad bi se brak prezreo i odbacio: Jer ako nije ženitbe, onda se mora nebo zatvoriti, budući da nijedna vrlina i kriepest, neće u ljudstvu tada zaruđiti, nijedna dozrijeti... Ako nije ženitbe, izdati će sva vriela svoju ljubav, onu oćinsku, bratsku i prijateljsku, pa će svijet naličan biti onom tlu, na koje nije sunce prosinulo, koje nije nebo kišom poškropilo (Bog s čovikom, str. 137).*

I u svom članku „Građanska ženitba“ također ističe značaj ženidbe kako za ovozemaljski život tako i za spasenje, kako za društvo tako i za Crkvu: *Ženidba je čin svakog čovjeka najznamenitii, jerbo mu od ovog zavisi spas duše i tiela. Iz ženitbe izlazi gradjanin al ujedno i viernik, dakle ko ženitbu razciepljiva taj pravi od čovjeka stvor kakva nije bilo, nema ga a neće ga ni biti (Građanska ženitba, u: Bunjevačka i šokačka vila, III (1873.), br. 9., str. 33).* Svaki normalan čovjek uviđa da je ženidba neophodna za opstanak čovječanstva: *U komu se ljudsko čuvstvo nije još u živinsko pretvorilo, ženitbu smatra kano vrilo od kud treba da izvire neprekidno čovjekovo potomstvo (Pučki poglavice, u: Bunjevačka i šokačka vila, IV (1874), br. 11., str. 41).* No, ipak, upozorava da treba paziti na ženidbene zapre-

ke koje mogu biti uzrok nevaljanosti ženidbe. O ženidbenim zaprekama i zabranama pojedinačno Antunović govori u svoj djelu *Bog s čovikom* u dijelu u kojem izlaže povijest Crkve i to u dijelu u kojem prikazuje povijest sakramenta ženidbe. On je ondje svaku ženidbenu zapreku i zabranu pojedinačno izložio i protumačio (*Bog s čovikom*, str. 449-452).

Molitva momka i divojke

Biskup Ivan Antunović je sve ono što je pisao u svom najopsežnijem teološkom djelu *Bog s čovikom na zemlji* nastojao i molitvom potkrijepiti u svom molitveniku *Čovik s Bogom*. Evo odlomak iz njegove molitve kojom momak ili djevojka mole za izbor svog budućeg bračnog druga.

Sladki Isuse! Tvoja je volja bila, pa sam dorastao do one dobi u kojoj se valja pripravljati na onu svrhu na koju si nam ovdje na svitu odredio i koja se ženidbom postizava.

Kamo god se okrenemo svagdi nalazimo da od ove zavisi sve ljudsko blagostanje, srića il nesrića, spas ili pokaranje čovika. Kako bismo dakle sami po sebi znali u kojoj bi nas ženidbi čekala srića ili nesrića? To sam i jedini ti znadeš i poznaješ. Dozvoli mi, dakle, milostivo da se tebi ponizno pomolim i gorljivo te zaprosim da me i u tom pogledu sasvim pod tvoju moćnu zaštitu primiš i sve moje korake tako upravljajš da uvijek hodim onim putem na kom ću naći onu ženidbu u kojoj me čeka srića, koju si mi ti na ovom svitu naminio da je uživam. Neću da u izboru vlada moja sloboda. Ovu ti ja, dragi Isuse, polažem u tvoju svetu volju i molim da se po meni i u tom ispuni tvoja volja...

Knjiga Psalama (III. dio)

Piše: dr. sc. *Trvdar Fehér*

Psalama ima veoma različitih, a književne se vrste ponekad miješaju čak i unutar jedne pjesme. U zadnjem dijelu naših razmišljanja ne smijemo zaboraviti na *himne* Jahvi, kao svevladaru (8; 19; 29; 33; 46-48, itd.), kao kralju (47; 93, itd.), kao onome, koji ima svoje prijestolje na Sionu (46; 48; 76; 84, itd.). U ovim pjesmama autor teksta, a poslije njega vjernici, ni na što ne obraćaju svoju pažnju, osim na Boga. Slave njegovu veličinu, dobrotu, prisutnost u povijesti Izraela... Ne spominju svagdašnje probleme, patnju, neprijatelje, kao da je sve izbrisano ispred njihovih očiju: samo Jahve ostaje. Kako je moguće ovako hvaliti Boga? Postavimo pitanje: kida li se vjernik od realnosti, prebacuje li sebe u neki imaginarni „sveti“ prostor, jednostavnije rečeno, u subjektivne misli i osjećaje, a zapravo ga okružuju mnogi problemi, koji će ga pratiti do zadnjega daha života... Sužuje li se njegov pogled na stvarnost, jer nekako želi pobjeći od neizbježnih križeva?

Kada starozavjetni vjernik pjeva samo Jahvi, onda je njegova situacija sasvim drugačija. On vidi izlazak iz Egipta, Obećanu zemlju, divan jeruzalemski hram, svoju obitelj, radno mjesto, prijatelje... On svugdje vidi Božju prisutnost. Vjernik se okreće svojoj realnosti: „Tu sam u Izraelu, i Bog je sve to učinio za mene!“ On i te kako vidi i svagdašnje teškoće, vidi patnju, ali od svega toga je daleko veće ono što je Jahve dao. Bogu samome samo onaj zna pjevati koji se okreće stvarnosti. Tko se udaljava od njega taj se zatvara: u subjektivni svijet praznih medijskih nastupa, politike, u izmišljeno carstvo životinja, u kojem su protagonisti postali toj osobi kao ljudi, ili se posvećuje ekstremnim sportovima... Vjernik zato pjeva himne Bogu, jer vidi realno stanje ovoga društva, ali on vidi i nešto veće: a to je Bog, koji vlada i u onoj situaciji koju osjećamo kao anarhiju. Vjernik himana mnogo je bliži stvarnosti ne-

go onaj koji ne vjeruje pa se posvećuje izmišljenim, suvišnim, ponekad čak nemoralnim „svjetovima“.

Kršćanin samo po ovoj razboritosti zna i danas pjevati Bogu. Sve je istina iz njegovog iskustva: nezaposlenost, vlast koja izrabluje, mala plaća, nikakva penzija, bolest, smrt... Ali katolik svake nedjelje susreće jednu veću i jaču stvarnost, a to je Isusova žrtva, u kojem Bogočovjek zauzima svoje mjesto u srcu. Po njemu čist čovjek vidi svoju dobro odgojenu djecu, vidi bračnog druga kome je toliko vremena i pažnje poklonio, on daruje sebe bolesniku, staroj osobi, prijatelju... On vidi da Isusova dobrota po njegovoj ruci konkretno oblikuje živote, koji su mu povjereni na brigu. On vidi da je božanska dobrota prisutna: Isusova dobrota. I ta Osoba zajedno s vjernikom čini stvari koje uvijek ostaju pred Ocem. Kršćanin nije uronjen u hiroviti tok neke društvene sredine: to bi značilo izgubljenost duha. On je iznad toga s Uskrslim. I Isus, preko njegove osobe, unosi ono božansko koje je daleko jače od bilo kakve anarhije ili zloga. Katolik zbog ovoga zna pjevati samo Bogu, bez toga da uvijek gura u prvi plan svoje potrebe, jadikovke, itd. Osobna veza s Kristom ne odvaja od svijeta. Baš suprotno: otvara oči vidjeti cjelovitost

ovoga svijeta: ima i zla, ali iza svega toga vrijedi ono: „Vjerujte! Ja sam pobijedio svijet!“ (Iv 16,33).

Psalmi općenito, i osobito himni jednome Bogu, dragocjeni su zato jer dolaze iz srca čovjeka koji stoji s dvije noge na ovoj zemlji. On susreće sve ono što i pogani, nevjernici. Ali on je susreo prije svih ovih križeva onoga koji je pobijedio zlo: Isusa Krista. Jedino po Uskrslome moguće je vidjeti realno stanje ovoga svijeta. I tko vidi realno taj može hvaliti Boga, taj može pomoći ovome društvu.

Ovdje se krije još jedna poruka himana: kada kršćanin pjeva Bogu Ocu, ne gura sebe u prvi plan. Ovi psalmi uče biti Kristom: živjeti za druge. Kada pak čovjek radi za bližnjega onda nije samo blizak realnosti života, nego konkretno stvara život za drugoga. On sam utjelovljuje Isusovu ljubav za obdarenu osobu. Onaj drugi vidi novu, blagoslovljenu realnost: ima jedna zajednica, Crkva, u kojoj ne misle prvotno na sebe, nego kao Nazarećanin, na drugoga. Psalmi služe za preoblikovanje ljudskog srca i učvršćivanje u prijateljstvu s Bogom i svijetom. Svijet pripada Bogu, ne zlu: to je njegova realnost. Zato je iznimno važno što svećenici svaki dan mole psalme, isto tako što vjernici otvaraju Bibliju i pjevaju Bogu, kao njegovi dobri sinovi zbog primljenih darova.

Jesmo li žene i muškarci zajedništva?

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Treća smjernica pape Franje posvećenim osobama jest: *Budite žene i muškarci zajedništva!* Zajedništvo posvećenih osoba često odlučuje o sreći ili nezadovoljstvu, osjećajem ispunjenosti koji daje pravi izbor učinjen ulaskom u redovničku zajednicu, ili gorak osjećaj promašenosti pogrešnog koraka u izboru zvanja. Posvetili smo se Gospodinu koji nas je pozvao da ga slijedimo u duhu vlastite karizme i za osobito poslanje u Crkvi. *Ukorijenjeni ste u osobno zajedništvo s Bogom, kojeg ste izabrali kao bolji dio svojega života (Lk 10,42), neumorni ste graditelji bratskog zajedništva; svjedočeci evanđeoski zakon uzajamne ljubavi među sobom, a potom svim ljudima, osobito najsiromašnijima. Svjedočite kako univerzalno bratstvo nije nikakva utopija, nego Isusova želja za či-*

akcijama, odgovorima i pogledima drugih. Drugi nam otkrivaju nas same. Zajednički život traži zauzetost. To je život koji mora računati s ograničenjima, ranama, umornošću, ali koji traži zauzetost svih u samostanima ne isključujući nikoga, ukoliko se želi izgrađivati zajednica koja je u skladu s Evanđeljem i koja u isto vrijeme pridonosi osobnom rastu pojedinaca koji je sačinjavaju.

Znati živjeti zajedno je umijeće ljudskosti. Ono je najteži predmet i ne možemo ga nikad do kraja naučiti. Živjeti zajedno je umijeće zajedničkog hoda u jednostavnoj radosti zbog susreta, zbog mnogih stvari koje su nam zajedničke, zbog slobodnog razgovora o svemu što jesmo i što nismo, što imamo i što nemamo, zbog srca koje osjeća

hrana i pravilo života. Zapovijed ljubavi temeljna je Isusova zapovijed koja na dugo i široko označava njegovo cjelokupno propovijedanje kao i sav kršćanski moral. U međusobnoj ljubavi uvijek postoji nešto božansko i zbog toga je njezina tajna neiscrpnja. Isus nije utopist. On dobro poznaje ljudsko srce i napor kojeg čovjek ulaže za postignuće dobra u sebi i oko sebe. Sklad sa svima, bratsko i sestrinsko zajedništvo u kojem se pojedinac osjeća dobro i kamo se uvijek s radošću vraća siguran da ga čeka toplina i odmor. Papa Franjo nas poziva na temeljnu zadaću, izgradnju naših redovničkih zajednica. Izgrađivati bratstvo i sestrinstvo, stvarati toplo ozračje koje samostan pretvara u dom sa zidovima, osjećajima i mirisima koje pamtimo dok smo živi. To je prva zadaća koja nas čeka i prvo svjedočanstvo koje trebamo dati, svjedočanstvo koje će za mnoge laike biti jedino koje će razumjeti i kojem će vjerovati. Znak bratstva i sestrinstva ima najveću važnost. Naše redovničko zajedništvo kao takvo, već je apostolat i izravno doprinosi evangelizaciji. *Po ovom će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge (Iv 13,35).* Uz poslanje propovijedanja Evanđelja svakom stvorenju, Gospodin šalje svoje učenike da žive u zajedništvu, da budu jedno, *da svijet uzvjeruje.* Što je dublje naše redovničko zajedništvo, bratska i sestrinska ljubav, veća je vjerodostojnost naviještanja Evanđeoske poruke. Prema redovnicima i redovnicama, vjernici laici

Evanđeoski zakon uzajamne ljubavi najprije treba biti svjedočanstvo da živimo međusobnu ljubav najprije u našim zajednicama, koja se onda prenosi na sve ljude osobito one najsiromašnije, kao što je to Isus činio.

Nije to utopija nego Isusova želja da svi živimo u međusobnoj ljubavi. Živjeti u zajednici bitni je element redovničkog života. Tko izabire redovnički život, izabire također i život sa sebi sličnima u zajednici.

tavo čovječanstvo, kaže u svojoj poruci redovnicima i redovnicama, papa Franjo. Za ostvarenje zajedništva među Bogu posvećenim osobama treba biti ukorijenjeno u osobnom zajedništvu s Bogom kojeg smo izabrali kao bolji dio svojega života. Evanđeoski zakon uzajamne ljubavi najprije treba biti svjedočanstvo da živimo međusobnu ljubav najprije u našim zajednicama, koja se onda prenosi na sve ljude osobito one najsiromašnije, kao što je to Isus činio. Nije to utopija nego Isusova želja da svi živimo u međusobnoj ljubavi. Živjeti u zajednici bitni je element redovničkog života. Tko izabire redovnički život, izabire također i život sa sebi sličnima u zajednici. Nerijetko susrećemo nestabilne redovničke osobe, neskladne osobnosti koje mogu biti izvanredno profesionalne i kompetentne, ali imaju uočljive praznine u životu. Nesposobne su živjeti u svojoj zajednici i sudjelovati u njenom životu. Svoj vlastiti identitet otkrivamo prepoznavanjem odraza u re-

zadovoljstvo. Za onoga tko vjeruje u Krista i tko je krenuo njegovim stopama govor o zajedničkom životu polazi od Isusovog nauka. Zajednički redovnički život se ne može razumjeti ako ga se ne

Papa Franjo nas poziva na temeljnu zadaću, izgradnju naših redovničkih zajednica. Izgrađivati bratstvo i sestrinstvo, stvarati toplo ozračje koje samostan pretvara u dom sa zidovima, osjećajima i mirisima koje pamtimo dok smo živi.

gleda kao dar odozgor. Redovnička zajednica je skupina ljudi ili žena koje se prepoznaju u božanskom zajedništvu i čudesnoj privlačnosti prema Bogu. Oni se susreću i ljube istoga Učitelja te ga skupa nastoje upoznati, slijediti i bolje mu u određenoj karizmi služiti. Redovnička zajednica nije čisto ljudska zajednica. Ona je ustanova Duha Svetoga. Iz nje se rađa obitelj koja se okuplja i živi u ime Gospodinovo. Njegova riječ je

kao i nevjernici imaju velika očekivanja. Oni smatraju da redovnici i redovnice posjeduju široko i najbolje religiozno i humano obrazovanje, da imaju jaku motivaciju, osjetljivost, tankočutnost, veliku sposobnost samoanalize i samokontrole. Upravo te kvalitete na društvenom području i području dijaloga izazivaju iznenađenje, ali i skandal.

(nastavlja se)

Redovnica s osmijehom i pjesmom na licu

Uređuje: Katarina Čeliković

Sestra Dijana Lončarek rođena je 1988. u Zaboku u Hrvatskom zagorju. Nakon osnovne završila je srednju školu za fizioteraputskog tehničara. Odrastala je u toplom obiteljskom ambijentu, okružena ljubavlju i pažnjom majke, oca, bake i djeda te starijim bratom i sestrom. U obitelji su se tradicionalno bavili stolarskim zanatom, tako da je kuća uvijek vrvjela od ljudi, a ona je uživala u takvom ambijentu. Od malena je bila privržena radnicima, gostima, susjedima. Voljela ih je zabavljati pjesmom i imitacijama. Bila je najsretnija kada bi izazvala osmijeh na njihovim licima. Seoska okupljanja, mnoštvo kreativnih igara, uživanje u prirodi i divljenje neshvatljivom bili su svakodnevno prisutni u njenom životu. No, bezbrižno djetinjstvo naglo je prekinuto smrću oca koji je iznenađeno umro od moždanog udara dok je imala nepunih 11 godina. U tom periodu bilo je još događaja koji su bitno utjecali na njezine stavove i razmišljanja o životu. Gubici voljenih osoba u njoj su izazvali egzistencijalna pitanja o smislu života i patnje. Možda prerano, ali Bog zna za što ju je od malena pripremao.

Zvonik: Put do duhovnog poziva

□ Govorim iz perspektive jedne 27-godišnjakinje koja je odlučila poći za glasom i željom svoga srca s 19 godina. Do svoje 19. godine živjela sam ispunjenim životom jedne tinejdžerice. Ne mogu reći da je bio prosječan jer je za mene uvijek bio drugačiji od drugih i upravo mu je to davalo posebnost i čar. Svjesno sam živjela svoju mladost, situacije i događaje. Premlada sam naučila gubiti ljude koje volim, prerano sam se susrela sa smrću i bremenom života, zato sada mogu čitavim srcem klicati zajedno

sa psalmistom: *Tko sije u suzama, žanje u pjesmi!* Do svoje 16. godine sam se svaki dan pitala: „Zašto? Zašto to dopuštaš? Koji je smisao svega toga?“, a onda su iznenađeno utihnuli svi moji „zašto?“ i nastupilo je samo: „Hvala Ti Bože!“ Sigurna sam da je moj dijalog s Njim došao na jednu drugu razinu. Došao je do te razine da sam Mu uistinu poželjela pokloniti čitavu sebe, bez kompromisa. I to je bilo to! Pljass! Ja sam se bacila u bazen Božje ljubavi! I to bez „šlaufa“, a nisam znala plivati... Ovdje se nastavlja priča o onome „Hvala Ti Bože“. Istina, imala sam širok krug prijatelja, mogućnosti, ponuda, ali u meni je uvijek tinjala iskra nečeg neopisivog. Poziv se nije još sasvim artikulirao, no upravo sam metodom eliminacije lakše došla do zaključka što to Bog od mene traži. Kad sam još kao djevojčica dolazila u crkvu, osjećala sam duboko u sebi: „Ovdje je moje mjesto, ovdje pripadam“. Povjerovala sam Kristu koji je rekao: tko ostavi oca, majku, braću, sestre, polja... poradi mene, primit će stotruko. I bi tako. Milosrdne sestre svetoga Križa koje su djelovale u Krapini, a kod kojih sam svake subote redovito odlazila na liturgijsku grupu od svoje 14. godine, imale su veliki utjecaj na odabir moga poziva. Uživala sam promatrajući ih i svaki susret s njima u meni je izazvao neku promjenu, radost, ispunjenje. Malo pomalo, počela sam razmišljati da bih možda i ja mogla biti časna sestra. „Ma ne, nije to za mene“, mislila sam u sebi. „U samostan idu samo mirne, tihe, povučene i poslušne. A ja? Ma ne, nisam ja za to. Moja narav je tako živa, razigrana! Volim život, pjes-

mu, ples, promjene, upoznavati druge ljude...“ A onda sam shvatila da je narav Božji dar i ako me je takvu stvorio, znači da me baš takvu treba, sa svim spomenutim epitetima. Snažno me dotaknula misao sv. Terezije Avilske koja je rekla da se ne odlazi u samostan da bi se pobjeglo od svijeta, nego da taj svijet donosimo Bogu. I to je bilo to. Korak po korak i zakoračila sam novim putem, misao po misao i moj život je zadobio novi smisao. U samostanu sam 8 godina i trenutno sam studentica 3. godine filozofsko-teološkog studija te 2. godine izvanrednog studija fizioterapije (trenutno na pauzi). Život jedne redovnice je vrlo dinamičan. Svaki dan je ispunjen radom, molitvom, susretima, izazovima. Ako se dobro organizira vrijeme, nađe se prostora i za neke aktivnosti za dušu kao što su crtanje, pisanje, pjevanje. Ne može se reći da je ijedan dan uzaludno potrošen. Vrijeme koje nam je darovano trudimo se odgovorno i s radošću prihvatiti i iskoristiti.

Zvonik: Vaša poruka mladima koji razmišljaju o svom životnom pozivu...

□ Prije svega da shvate veličinu i dragocjenost života. Život je dar kojeg možemo odložiti sa strane i ne ga otvoriti ili... radosno ga otvoriti, diviti mu se i upotrijebiti ga na najbolji mogući način. Upoznajte se, radite na sebi. Osluškujte svoj vlastiti životni impuls, plešite na taj ritam i ostvarite ono na što ste pozvani. Znam, teško je odlučiti se. Toliko ponuda, izazova, mogućnosti, tehničkih dostignuća. Koji put odabrati i biti siguran da je za mene pravi? Brak ili redovništvo? Samac ili svećenik? Avanturist ili monah? Na to si mora odgovoriti svatko sam u iskrenosti srca i u molitvi pred Onim koji nas je stvorio i zna što je najbolje za nas. Imamo samo ovo sada. Živimo Božji dar vremena punim plućima i uzmimo život u svoje ruke, a radost i mir srca najbolji su pokazatelji da smo na pravom putu. No, nikako ne smijemo zaboraviti na križ, poteškoće i žrtvu. Oni su naši vjerni suputnici, koji nas potiču na aktivniji angažman i koji pročišćuju naša djelovanja. Svetac naših dana, sv. Ivan Pavao II. jednom je rekao da se bez žrtve ne može učiniti ništa veliko. Stoga prihvatimo ŽIVOT kao izazov, dar i zadatak, ali uvijek s povjerenjem i pogledom uprtim u NEBO!

U Plavni održani VII. Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića

Manifestacija VII. Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića održana je u Plavni u subotu i nedjelju, 13. i 14. lipnja, u organizaciji HKUPD „Matoš“ i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. I ovoga puta publici je omogućen doživljaj gotovo svih područja umjetnosti, a u čast trojice velikana A. G. Matoša, dr. Josipa Andrića i biskupa Ivana Antunovića. Ovom manifestacijom „Matoš“ je obilježio i 200. obljetnicu rođenja biskupa Ivana Antunovića, kako je kazala predsjednica udruge **Kata Pelajić**.

Otvorenje manifestacije upriličeno je u dvorištu Vatrogasnog doma dolaskom troje slikara Hrvatske likovne udruge *Cro Art* iz Subotice. U večernjim satima ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ iz Subotice, **Ivan Karan**, predstavio je izdanja te ustanove i tom prigodom darivao Matoševu knjižnicu vrijednim kompletom knjiga.

Drugoga dana manifestacije publika je imala prigodu upoznati **prof. Katarinu Čeliković** iz Subotice kao spisate-

ljicu koja je djeci i odraslima predstavila svoju knjigu za djecu *Izgubljeno srce*. Pripovijetke su pisane hrvatskim standardnim jezikom što se može smatrati djelom značajnim za mlađu čitateljsku publiku.

U sklopu akademije *U čast velikanima* o biskupu Ivanu Antunoviću govorio je vlč. **Josip Štefković**, o dr. Josipu Andriću **Zvonimir Pelajić**, a prof. **Nevena Mlinko** govorila je o Antunu Gustavu Matošu.

U kulturnom dijelu programa sudjelovali su, osim domaćina – dječjeg folklornog odjela, gosti: dječja folklorna skupina HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Berega, Ženska pjevačka skupina UG „Tragovi Šokaca“ iz Bača, UG „Urbani Šokci“ iz Sombora, KUDH „Bodrog“ iz Bačkog Monoštra, HGU „Festival bunjevački pisama“ iz Subotice, HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta. Osobit dojam i ugodno raspoloženje publika je doživjela izvedbama **Magdalene Temunović** na bas primu uz pratnju **prof. Vojislava Temunovića** i **Augustina Žigmanova** na gajdama, koje su se u Plavni posljednji puta čule prije više od pola stoljeća.

Manifestaciji su nazočili konzul gerant **Neven Marčić** iz Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici, ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **prof. Tomislav Žigmanov**, **Željko Pakledinac** u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća, predsjednici hrvatskih udruga iz Vajske, Bača, Berega, Bačkog Monoštra, Sombora i lokalnih udruga.

Manifestaciju su pomogli Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Državni ured za Hrvate izvan Hrvatske, Mjesna zajednica Plavna uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ovo događanje pratila je RTV – redakcija na hrvatskom jeziku, novinarka emisije Glas Hrvata radio Sombora i NIU „Hrvatska riječ“.

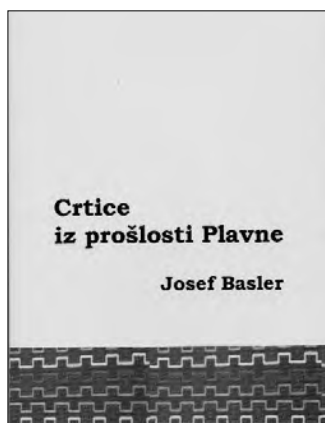
Z. Pelajić

Nova knjiga

Josef Basler, *Crtice iz prošlosti Plavne*

Neposredno pred ovogodišnju svetkovinu Tijelova ili, kako to u Plavni nazivaju, *Brašančeva*, iz tiska je, u nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, izašla dugo očekivana knjiga **Josefa Baslera** *Crtice iz prošlosti Plavne*. Iako su fragmenti rukopisa za ovu knjigu objavljeni još u *Subotičkoj Danici*, kalendaru za 1988. godinu, cjeloviti rukopis čekao je svjetlo dana skoro tri desetljeća. I to se još ne bi dogodilo, da se ovoga posla nije latio neumorni bački i plavanjski župnik vlč. **Josip Štefković**, urednik i tehnički urednik izdanja. Lekturu i korekturu uradio je novinar i pjesnik **Mirko Kopunović** iz Subotice, također još jedan prijatelj ovoga kraja, a zahvalnost, pokraj ostalih, u ime nakladnika zaslužuje i dr. **Andrija Anišić**.

Knjiga je poprilično obimna s predgovorom i životopisom autora, što je čini zanimljivom jer se i u tim dijelovima nalaze neki detalji koje mnogi mještani nisu znali. Tako Štefković, među ostalim, kaže: *Mnogi će Plavanjci u njoj pronaći poneku zabilješku i o samima sebi. Pročitaju li ovu knjigu imat će što pričati o svome selu. A već i sama činjenica da ovakvu knjigu imamo, bit će nam za ponos i diku.*

Informacije koje se u knjizi mogu pronaći predstavljaju povijesni prikaz Plavne od XIV. stoljeća do 1990. godine.

Josef Basler je rođen 1. svibnja 1902. godine u Tovariševu, u općini Bačka Palanka, od oca **Mattiasa**, brijačkog majstora, i majke **Rosalie** rođ. **Schmidt**. Pohađao je gimnaziju u Kalači, ali ju zbog početka Prvoga svjetskog rata nije završio. Službovao je kao porezni državni službenik. U službi je bio iritantno pedantan i dosljedan. Sa svojom suprugom **Emom** imao je jednog sina **Eduarda**, koji je bio prosvjetni radnik. Prikupljao je građu iz prošlosti Plavne. Poznavanje njemačkog i mađarskog jezika pomogli su mu u razumijevanju povijesnih izvora. Osim toga, cijeli je svoj život zapisivao događaje u svome selu Plavni. Plod toga istraživačkog i kroničarskog rada je i kvantitativno i kvalitativno iznimno obimna knjiga *Crtice iz prošlosti Plavne*. Josef Basler je bio još i numizmatičar i filatelist. Amaterski se bavio fotografijom. Umro je u Plavni 15. VIII. 1992. (Josip Štefković).

Knjiga je objavljena kao prva u biblioteci „Plavna – Povijest“ u nakladi od 500 primjeraka. U svakom slučaju ona će pridonijeti boljem poznavanju prošlosti Plavne i cijele regije, što je i bila glavna ideja i želja priređivača.

Zvonimir Pelajić

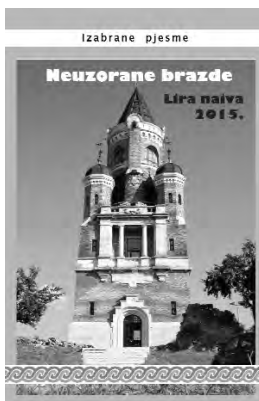
Susret pjesnika „Lira naiva“ u Zemunu

U subotu, 30. svibnja, 13. put zaredom, *Hrvatska čitaonica* Subotica i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* i okupili su pedesetak pjesnika na promociji ovogodišnjeg poetskog zbornika *Neuzorane brazde*. Odazvali su se umjetnici lijepe riječi iz Bačke, Srijema, Beograda i Republike Hrvatske. Od radova pristiglih na natječaj, pjesme 74 autora za zbornik izabrao je **Stjepan Blažetin** iz Pečuha, Republika Mađarska, urednica je **Katarina Čeliković**, koja je vodila i sve organizacijske poslove u suradnji s predsjednicom Hrvatske čitaonice **Bernadice Ivanković**.

Ovaj susret nezaboravnim su učinili srdačni domaćini, predsjednik *Zajednice Hrvata Zemuna* i Knjižnice i čitaonice *Ilija Okrugić* – Zemun **Zvonimir Rajković** sa suprugom **Anom** i župnik zemunske župe *Uznesenja Blažene Djevice Marije* preč. **Jozo Duspara**. Ne samo da su cijelo vrijeme bili na raspolaganju gostima, nego su učinili sve da se gosti osjećaju kao svoj na svojem. Zvonimir je šetnju gradom pretvorio u svojevrstni sat povijesti, manicom velikog znalca pripovijedajući o prošlosti, preplićući ju sa sadašnjošću. U ugodnoj šetnji do *Dunavskog keja* gosti su čuli mnoge priče o znamenitim starim Zemuncima, među kojima je bio vrlo zamjetan broj Hrvata, koji su kako društvenom životu, tako i arhitekturi grada dali vrlo značajan doprinos. O ozračju na samoj obali Dunava sve je govorila spontana pjesma, prvo dalmatinska, pa onda i stare, vrlo poznate zagorske, slavonske, vojvođanske. I, dakako, neizbježni snimak za sjećanje. Obilazak grada završen je ručkom, na veliko zadovoljstvo svih sudionika manifestacije, organiziranim u restoranu neposredno pored znamenite kule *Gardoš*. I tamo je jedna od najstarijih sudionica *Lire naive*, **Đula Milodanović**, povela pjesmu, a najveći boem među prisutnima, Osječanin **Slavko Žebić**, manicom starog gospodina i bečara upustio se s njom u natpjevanje.

Tematski dio

Ove godine, poslije gostovanja u Golubincima i Srijemskoj Mitrovici, *Lira naiva* je zaokružila svoje putovanje Srijemom. Domaćini ovogodišnjeg susreta iz istaknuli su svoje veliko zadovoljstvo dolaskom u Zemun cvijeta lijepe riječi iz hrvatske zajednice Vojvodine, Beograda i Slavonije. A najdraže im je bilo, kako su u neobaveznom razgovoru rekli, što

se nije osjetila razlika između domaćina i gostiju. Svi su bili svoji, svi su bili dio jedne zajedničke duše. *Drago nam je da su se danas u Zemunu okupili Hrvati, umjetnici lijepe riječi. Ujedno sam i zahvalan organizatoru što je omogućio da se ovo nezaboravno druženje održi upravo u našoj sredini i da pokaže kako smo i mi dio jedne velike, homogene nacionalne zajednice*, rekao je domaćin Zvonimir Rajković na otvorenju radnoga dijela susreta. Goste su pozdravili i župnik, preč. Jozo Duspara, te predsjednik IO HNV **Darko Sarić Lukendić**. Preč. Jozo Duspara je rekao: *Drago mi je što postoji jedna ovakva manifestacija, putem koje sudionici njeguju hrvatsku riječ, kako književnu,*

tako i u dijalektima. Sve ovo doživio sam vrlo emotivno i mislim da je jako dobro što su organizatori za ovaj susret izabrali Zemun, u kojem Hrvati žive jako dugo, a bili su i među glavnim graditeljima ovoga lijepoga grada.

Potom je sebe i svoj zamjetljivi pjesnički opus predstavio gost ovogodišnjeg susreta, preč. **Marko Kljajić**. Na pjesničkoj večeri predstavljena je knjiga izabranih stihova *Neuzorane brazde*. Svaki od pjesnika pročitao je jednu od svojih pjesama, a pljesak je govorio sve o njima. Na koncu, svoje pjesme su, na veliko zadovoljstvo pjesnika, pročitale i gošće iz *Udruženja balkanskih umjetnika*. Susret je zvanično završen misom, koju je slavio preč. Jozo Duspara u crkvi *Uznesenja Blažene Djevice Marije*. Na izlasku iz crkve domaćini su goste opet dočekali pripremljenim malim domjenkom i novom turom razgovora i pjesme, pa se rastanak oduljio do povlačenja svjetlosti proteklog dana.

Ivan Andrašić

Uredila: *Katarina Čeliković*

Hvala Bogu, za sve!

Na svemu trebamo zahvaljivati! Od srca! Tako zahvaljujemo Bogu na kraju školske i vjeronaučne godine na svemu što smo doživjeli – i na lijepim i na onim manje ugodnim trenucima. Lijepi su nam događaji uvijek dragi, a oni kojih se nerado sjećamo su nam životno iskustvo. Posebno je lijepo bilo u subotu, 30. svibnja 2015. godine u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske gdje su vjeroučenici zahvalili Bogu na uspješno okončanoj školskoj i vjeronaučnoj godini. Misu je predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** čije je srce posebno radosno kada vidi djecu! A s djecom su bili njihovi nastavnici, profesori i roditelji, kojima su se pridružili predstavnici Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ i Hrvatskoga nacionalnog vijeća.

Hvala Bogu i za prekrasne narodne običaje! Jedan od njih je i „priskakanje vatre sv. Ivana Cvitnjaka“ koje je održano u Tavankutu gdje su vatru preskakali i najmlađi ali i oni

stariji kako bi se „očistili“ u vatri. Djevojčice su na glavu stavile vjenčić od ivanjskoga cvijeća a sve je završilo kolom. Sve je to bilo praćeno velikom radošću onih koji su preskakali vatru i onih koji su gledali. Hvala ti, Bože za radost!

Hvala ti Bože – Oče, Sine i Duše Sveti, za kraj onoga što je bilo ali za početak lijepih školskih praznika! Hvala za sve!

Zvončica

Prva pričest u Lemešu

Na blagdan Presvetoga Trojstva, 31. svibnja, petnaest Lemešana blagovalo je prvi puta Tijelo Kristovo, bijelu Hostiju, Kruh života, ljubav i dobrotu.

Pored pripreme na satima vjeronauka uz **vlč. Antala Egedija**, s osam mališana hrvatske skupine uoči pričesti radila je **Ana Vujević Ileš**, a sa sedmero iz mađarske skupine **Katalin Egedi**. Prvopričesnici su aktivno sudjelovali u sv. misi. Istoga dana završena je svibanjska pobožnost koju je svakodnevno redovito pohađalo dvadesetak vjernika, uglavnom poštovatelja krunice, dok su šestu godinu za redom 7. lipnja započele Pučke kruničarske pobožnosti nedjeljom na lemeškoj Kalvariji i trajat će sve do listopadske pobožnosti. /*Željko Zelić*/

Bajmački prvopričesnici

U crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku 10. svibnja ove godine 17-ero prvopričesnika je pristupilo Stolu Gospodnjem.

Evo kako su neki od njih doživjeli prvi susret s Isusom:

Stefan Šomodi: „Najljepši trenutak mi je bio kada sam primio svijeću.“

Kristina Ivanković: „Meni je najljepši trenutak bio kada smo dobili Isusovo tijelo i što sam imala sve najdraže u srcu.“

Ana Štefković: „Najljepše mi je bilo kada se svećenik smijao, kada smo jeli i kada mi je mama dala svijeću.“

Anita Bajor: „Meni se najviše sviđalo kada sam čitala i kada mi je mama dala svijeću, a najviše mi se sviđalo kada smo se molili.“ /*Vjeroučiteljica Mirela*/

Prva pričest u Stanišiću

Petero vjeroučenika primilo je 7. lipnja Prvu sv. pričest u župnoj crkvi Imena Marijina u Stanišiću.

Predslavitelj misnog slavlja i obreda Prve sv. pričesti bio je **vlč. Antal Egedi** koji je pripremao mališane, a za ovu prigodu na velikim orguljama svirao je lemeški kantor **Željko Zelić**.

Crkva je bila veoma lijepo urešena, a oku iznimno ugodan prizor bio je nesvakidašnji pogled na pune klupe i veći broj okupljenih vjernika. /*Željko Zelić*/

Kraljice (ophod po selu) i Kolo na Dove

Uz blagdan silaska Duha Svetoga ili blagdana kojeg vjernici nazivaju još i *Dove*, bunjevački su Hrvati vezali običaj Kraljica. Kraljice, na sam blagdan obučene u narodnu nošnju i kraljičke krune, koje simboliziraju proljeće, donose blagoslov obiteljima. Mještani Tavankuta sjećaju se kako u prošlosti nije bilo obitelji koja nije željela primiti kraljice u svoj dom. One su u ophod išle na prvi i drugi dan Duhova.

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Matija Gubec“ u suradnji s mjesnom župom Srca Isusova dvadeset godina kontinuirano održava ovaj običaj. Kraljice su u nedjelju, na blagdan Duhova, sudjelovale na svetoj misi te župljane pozdravile ljeljanjem nakon mise ispred crkve. U popodnevним satima išle su u ophod obitelji, a u večernjim satima kraljice su pohodile kolo na Etno salašu „Balažević“. Kolo na *Dove* organiziralo je HKPD „Matija Gubec“ sa željom da se ovaj običaj održi onakav kakav je nekada bio.

I. D.

Kerske kraljice na radost župljana

I ove su godine „Kerske kraljice“ ljeljale ulicama župe sv. Roka u Subotici na radost župljana, a koje je pripremila s. **Silvana Milan** uz veliku pomoć **Zoltana Bake**.

Djevojčice su najprije sudjelovale na svetoj misi nakon koje su pred crkvom okupljenim župljanima otpjevale nekoliko kraljičkih pisama, a potom su krenule u ophod onih kuća u koje su bile pozvane. /K. Č./

Kraljice na Dove u Beregu

Na blagdan Duhova ili kako Berežani kažu *Dove*, od davnina je postojao običaj da se djevojčice okupljaju u manje grupe i idu po selu pjevati pjesme od kuće do kuće, a domaćini ih darivaju. Te djevojčice su se zvale Kraljice, a običaj Kraljice na Dove. Ovaj običaj je, kao i mnogo toga odavno izumro i uglavnom ga, na radost mnogih, po mjestima oživljavaju kulturno-umjetnička društva.

Dječja folklorna skupina HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ Bački Brijeg, u nedjelju 24. svibnja ponovno je oživjela običaj svojih pradjedova i prabaka. Prije toga marljivo su vježbali pod vodstvom **Milorada Stojnića** i budnim okom **Elizabete Lerić**. U nedjelju poslije ručka djeca su se okupila u Domu kulture u Beregu kako bi pokazali što su naučili pjevati. Mlada sa burundžukom na glavi, dva barjaktara s barjaticima od marama vezanim za trsku, nosači košarica za darove i ostala pratnja krenuli su najprije, kako to običaj nalaže, kod

plebanuša, u gospodske dvore. Velečasni **Davor Kovačević** darivao je kraljice, a i pokojeg kralja u pratnji prigodnim darovima, poslije čega su krenuli dalje po selu.

Marin Katačić

Kraljice u Lemešu

U organizaciji HBKUD-a „Lemeš“, djevojke srednje dobne skupine drugu godinu za redom uzveličale su svetu misu na blagdan Duhova u Lemešu u crkvi Male Gospe izvedeći Kraljice.

Poslije pričešne pjesme kraljice su svojim nastupom i „ljeljanjem“ označile kraj uskrsnog razdoblja izvedeći pjesmu *Procvatala zova*, a zatim su nakon mise pred crkvom otpjevale pjesmu *I mi selu idemo*. Na opće oduševljenje i radost vjernika oživljavanje starog običaja je kao iznenađenje iznimno lijepo primljeno i pozdravljeno. Poslije euharistije dolaskom u župni stan kraljice su tekstom kraljičke pjesme *Ova j' kuća draga* pozdravile župnika vlč. **Antala Egedija**. Organizirano kićenje zovom u selu je ove godine izostalo, što ne znači da se već dogodne neće organizirati ako se entuzijasti još malo potrudie, a blagoslov Duha Svetoga bude nad njima pa se običaj kraljica vrati među puk. Ovogodišnje kraljice bile su **Sonja Vilić**, **Antonija Ileš**, **Ivana Racić**, **Tanja Pihler** i **Anastazija Jurić** dok je **Luka Vilić** bio pastir. Izvođenje Kraljica priredila je članica udruge **Ivana Petković** u ulozi *nane*. Istoga dana poštovatelji krunice su nakon svibanjske pobožnosti obavili iznimnu večernju pobožnost na čast Duha Svetoga kroz molitvu otajstava slavne krunice.

Željko Zelić

Sova

Već nekoliko dana na prozor mi dolazi mala sova. Na prvu kad sam dolazila do prozora ona bi odletjela, no, nakon nekoliko dana i kraćeg upoznavanja duže bih se zadržala u njenom društvu. Nekad su nam se ukrstili pogledi, a kad je već navikla na mene, gledale bismo se u oči. Nisam pravila nagle pokrete kako je ne bih uplašila, već sam mirno stajala. Mama mi je rekla da je moja sova bila na prozoru, a ja je nisam čekala tamo. Možda nam često na prozor dolaze nepozvani gosti, možda nam na prozor kuca i Krist. Možda je On uporan i svaki dan je tamo. Samo ga mi zbog raznih obveza ne primjećujemo ili jednostavno ni ne tražimo na prozoru. Sova i dan danas dolazi na prozor, nedavno mi je dovela i dvije svoje prijateljice. Ne družimo se dugo, ali sve više imamo povjerenja jedna u drugu. Pogledajte na svoje prozore, možda i vas tamo netko čeka. © Uživajte u ljetu!

Larisa

Misa zahvalnica u Novom Sadu

U crkvi Ime Marijino u Novom Sadu, u srijedu 3. lipnja slavljen je sveta misa Te Deum – zahvalnica za proteklu vjeronaučnu i školsku/akademsku godinu. Misu je predslavio vlč. **Siniša Tumbas Loketić** koji se u propovijedi osvrnuo na to da zbog učenja ne zapostavimo svoju vjeru i obratno; da uvijek nađemo vremena i za učenje i za odlazak na misu. Misu su glazbeno animirali mladi.

Jelena Pinter

Prijateljstvo

Prijateljstvo je odnos koji obogaćuje čovjeka. Ono čovjeku pomaže bolje vidjeti i upoznati sebe, ali i ispravljati sebe. Ima puno toga što ne vidimo, ali pravi, iskren prijatelj će nam na to ukazati, otvoriti nam oči. Ima oči za nas jer mu je stalo do nas, želi nam dobro. On ne može ne vidjeti, zatvoriti oči pred onim što jesmo i kakvi jesmo. Ali upravo to čini prijateljstvo zahtjevnim i teškim. Ako hoće biti istinsko, a ne lažno, mora se suočiti s nelagodnom kazivanja istine, s rizikom priopćavanja onoga što se ne želi rado čuti, koje može dovesti do neprihvatanja, pa i loma prijateljstva. Pravi prijatelj nam ne prikriva mane, slabosti, pogreške, iako ih ne ističe, ne osuđuje. Prijatelj je onaj tko te prihvaća zbog tebe samoga, bez obzira na slabe točke, ali ti ih ne prešućuje. Pokušava ti dati do znanja da ne smiješ od njih bježati, prikrivati ih i neprestano opravdavati. Otvora nam oči za ono što nije u redu u našem životu.

Ovdje je prava kušnja, odnosno kamen spoticanja prijateljstva. Često se prijateljstvo raspada kada drugi nije spreman primiti ispravak. Pitamo se: „Kakav mi je to prijatelj kada tako otvoreno i neumoljivo čisti ispod moga tepiha?“ Tada je poimanje prijateljstva krivo. U prijateljstvu nije dopušteno pretvaranje, slaganje sa svim što drugi kaže. Ako odbacim prijatelja jer nisam spreman prihvatiti ispravak, kritiku, sugestiju, prijedlog – znači da više ljubim sebe. Treba biti iskren pa reći: „Malo nas je koji ćemo odmah spremno prihvatiti ‘kritiku‘“. Rado slušamo pohvale, laži o sebi, a nerado riječi koje nam ukazuju na naše mane i pogreške. Prijatelj uvijek mora ostati vjeran istini i zbog istine opominjati i prekoravati prijatelja. No, prijateljstvo uvijek mora biti otvoreno za mogućnosti koje će drugoga učiniti boljim čovjekom.

(prema knjizi „Samoća vjere“, Ivan Ivanda)

Jelena Pinter

The Bamboo (bambus)

Ovo je priča o čovjeku koji je izgubio svoju nadu i želio okončati svoj život.

Da vidimo kakav mu je odgovor dao Bog...

Jednog dana odlučio sam da ću prekinuti. Prekinut ću svoj posao, svoju vezu, svoju duhovnost... Želio sam prekinuti svoj život!

Otišao sam u šumu kako bih obavio svoj posljednji razgovor s Bogom.

„Možeš li mi dati jedan dobar razlog... DA NE PREKINEM?“

Bog: Vidiš li paprat i bambus? Kada sam posadio sjeme paprati i bambusa, jako dobro sam se brinuo o njima. Dao sam im svjetlo. Dao sam im vode. Paprat je brzo porasla iz zemlje. Sva raskošno zelena je prekrila šumsko tlo. Iz bambusovog sjemena tad još nije ništa niklo. *Ali nisam odustao od bambusa.*

U drugoj godini paprat je izrasla u gustu i bujnu. Opet, ništa se nije javilo iz bambusova sjemena. *Ali nisam odustao od bambusa.*

U trećoj godini još uvijek ništa nije poraslo iz ovog bambusova sjemena. *Ali nisam odustao od bambusa.*

U četvrtoj godini opet ništa. *Ali nisam odustao od bambusa.*

Onda se u petoj godini sramežljivo pojavila malena klica iz zemlje. Uspoređujući je s paprati, bilo je očigledno koliko je mala i beznačajna... Ali samo šest mjeseci kasnije, narasla je preko 30 m. Ona je svojih pet godina utrošila puštajući korijen. Taj korijen joj je omogućio da bude jaka i dao joj ono što joj je bilo potrebno da preživi. Ne bih dao ni jednoj od svojih kreacija izazov s kojim se ona ne može nositi. Jesi li znao, dijete moje, da si sve ovo vrijeme koje si utrošio boreći se, zapravo puštao svoj korijen? Nisam se odrekao bambusa. *Nikad se neću odreći tebe!* Nemoj se uspoređivati s drugima. Bambus je imao drukčiju svrhu od paprati... No, oboje čine šumu predivnom. Tvoje vrijeme hoće doći! Izrast ćeš visoko!“

„Koliko visoko trebam porasti“, pitao sam ga.

Bog: „Koliko će bambus narasti?“

„Onoliko koliko može?“, upitao sam Ga.

Bog: „Da, proslavi ne uzdižući se, rastući najviše što znaš!“

Napustio sam šumu i ponio ovu priču. Nadam se da će ove riječi pomoći da razumijete kako vas Bog nikad neće ostaviti. Neće odustati od vas. Nikada ne oplakujte dan u svom životu. Dobri dani će vam pružiti sreću. Loši dani će vam dati iskustvo. Oba su vrlo važna za život!

Radost vas čini slatkim, kušnje vas čine jakima, tuga vas čini čovječnim, porazi vas čine poniznim, pobjede vas čine sjajnim, ali samo vaš pozitivan stav vas gura u životu!

Priredila: **Danijela Nuspl**

Tekst u originalnom izdanju, a na engleskom jeziku možete pogledati na linku: <http://www.slideshare.net/bright9977/the-bamboo-very-inspirational-story>

Što čitati preko ljeta?

1. Ivan Pavao II. - Karol Wojtyła - *Anđeli*

U ovoj zanimljivoj knjižici možemo saznati nešto više o anđelima, koja je njihova uloga u našim životima, koliko su nam važni. Ova je knjiga nastala kao plod želje da se pripomogne izgradnji argumentirana kritičkoga stava vjernika pred modernim duhovnim trendovima new agea i sličnih sinkretističkih pokreta i nastojanja te kao doprinos posvješćivanju prave istine o anđelima koja, kako kaže sv. Ivan Pavao II.: „mora biti na srcu svakomu kršćaninu“.

2. Thomas Merton – *Misli u samoći*

Prepuno dubokih i snažnih misli, ovo iznimno djelo jednoga od najpoznatijih duhovnih velikana 20. stoljeća već desetljećima osvaja srca čitatelja diljem svijeta. U vremenu u kojemu je čovjek neprestano okružen i ispunjen bukom svijeta, međuljudskih odnosa i vlastitih emocija, Merton u prvi plan stavlja samoću kao neotuđivu potrebu svakoga čovjeka.

3. Gudrun Kugler – *Kako pronaći ljubav svoga života*

U knjizi *Kako pronaći ljubav svoga života* autorica Gudrun Kugler recept za uspješnu, sretnu i dugotrajnu vezu, koja rezultira brakom, vidi manje u romantici i izvanjskoj privlačnosti, a više u temeljnoj usklađenosti muškarca i žene u svim važnim životnim pitanjima te u zajedničkim vrijednostima koje postaju čvrst temelj veze i braka.

www.verbum.hr

Papa Franjo u Sarajevu

U petak, 5. lipnja ujutro, 50 mladih hodočasnika iz Subotice, zajedno s našim povjerenikom **vlč. Draženom Dulićem**, zaputilo se u Sarajevo na susret s Papom. Put smo na kratko prekinuli na Tekijama, gdje smo bili na sv. misi. Kada smo stigli u Sarajevo, otišli smo pravo na molitveno bdijenje mladih. Kada smo stigli, oduševila nas je organizacija naših domaćina. Svi smo na ulazu dobili marame s natpisom „Mir vama“ a za sve je bilo sokova i sendviča. U pretprogramu su nastupali mnogi bendovi, a među njima je bio i naš VIS „Proroci“. Nakon nastupa bendova uslijedilo je bdijenje i klanjanje pred Presvetim koje je predvodio nadbiskup Vrhbosanske biskupije, **Vinko Puljić**.

Rano ujutro smo se zaputili na stadion Koševo. Nakon vrlo duge šet-

nje, napokon smo stigli. Na stadionu je već bilo mnogo ljudi, zbor je imao probu i atmosfera nas je odmah ponijela. Na video zidu mogli smo pratiti Papu, vidjeli smo kako je sletio u zračnu luku, kako ide ulicama Sarajeva i dolazi do nas. U svojem papamobilu napravio je krug oko stadiona. Trenutak kada uživo vidite to nasmijano lice ne može se opisati riječima. Suze radosnice mi mute pogled i dok pišem o tome. Ubrzo je počela misa. Iako je na stadionu bilo mnogo ljudi, atmosfera je bila vrlo svečana.

Papa je održao predivnu homiliju u kojoj je pričao o miru koji je Božji dar i Božji plan za čovječanstvo. I u našem vremenu težnja za mirom i trud oko njegovog postizanja sukobljavaju se s činjenicom da se u svijetu trenutno vode toliki oružani sukobi. To je

jedna vrsta trećega svjetskog rata, koji se vodi „u dijelovima“ te se, u kontekstu globalne komunikacije, doživljava prava ratna klima. Postoje neki koji bi namjerno htjeli stvarati i izazivati ovu klimu, posebno oni koji nastoje izazvati sukobe među različitim kulturama i civilizacijama, te oni koji smišljaju ratove kako bi prodavali oružje. Ali rat podrazumijeva djecu, žene i starce u izbjegličkim kampovima; podrazumijeva prisilno napuštanje domova; podrazumijeva razrušene kuće, ulice i gospodarske objekte; podrazumijeva iznad svega tolike razorene živote. Vi to vrlo dobro znate, jer ste sve ovo doživjeli upravo ovdje: kolika patnja, kolika razaranja, kolika bol! Danas se, draga braćo i sestre, još jednom iz ovoga grada uzdiže vapaj naroda Božjega i svih muškaraca i žena dobre volje: nikada više rata!, snažno je istaknuo Papa. Usred ove ratne klime, nastavio je Papa, poput sunčeve zrake koja prodire kroz oblake odzvanja Isusova riječ u Evanđelju: „Blago mirotvorcima“ (Mt 5,9).

Nakon mise, imali smo malo slobodnog vremena za razgledanje Sarajeva. Potom smo se zaputili u Nadbiskupijski centar za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“ gdje se održavao Papin susret s mladima. Pošto je dvorana mala, samo tisuću mladih je bilo unutra, dok je još 3500 mladih bilo na travnjaku ispred Centra. Papu smo s nestrpljenjem čekali, a kada je konačno došao pozdravili smo ga uzvikom

„Papa mi te volimo!“. Nakon toga je izvedena himna *Stopama mira*. Papu je u ime svih mladih pozdravio banjalučki pomoćni biskup **Marko Semren**. Nakon toga je uslijedilo svjedočanstvo mladih iz BiH. Papa nas je sve iznenadio kada je umjesto svog pripremljenog govora odlučio odgovarati na naša pitanja. Tako je troje mladih dobilo priliku postaviti pitanje papi Franji. U medijima se moglo čuti da Papa ne gleda televiziju pa je mlade zanimalo je li to istina, i ako jest, kako mu to uspijeva? Papa je odgovorio da je to istina i da je to odlučio jedne večeri dok je gledao televiziju i shvatio da to nije dobro za njega. Naglasio je odgovornost tvorca televizijskih programa, ali i da svi mi moramo naučiti razlikovati što je dobro

pitanje bilo je vezano za geslo susreta, za mir. Papa je još jednom naglasio kako nije dovoljno samo govoriti o miru, već je potrebno da svi zajedno radimo da do toga mira dođe. Na kraju programa u dvorani Papa je izašao na balkon kako bi se obratio i mladima koji su bili vani. Tada je više puta na hrvatskom ponovio: „Mir vama!“. *Vi ste proljetno cvijeće poslijeratnog razdoblja. Gradite mir, radite zajedno na miru, da ovo bude zemlja mira. Mir koji će nam donijeti radost. Mir se gradi zajedničkim snagama, muslimani, židovi, pravoslavni i katolici. Svi smo braća, svi se klanjamo jednom Bogu. Bog vas blagoslovljam, sve vas, i nemojte zaboraviti moliti za mene*, poručio nam je papa Franjo za kraj.

Tatjana Lendvai

za nas, a što ne i biti odgovorni kada biramo što ćemo gledati. Drugo pitanje upućeno Papi glasilo je: „Jeste li uspjeli osjetiti ljubav koju mladi osjećaju prema vama?“ Papa je odgovorio: „Uvijek u susretu s mladima osjetim radost, zbog ideala, zbog života. Ali vi imate jednu posebnost. Vi ste prvi naraštaj nakon rata. Vi ste cvjetovi jednog proljeća koje žele ići naprijed i ne želi se vratiti razaranju i onome što nas čini neprijateljima. Vidim u vama tu želju i zanos i to je novo za mene. Vidim da ne želite razaranja, ne želite neprijateljstva i želite zajedništvo. Imate veliki poziv, nikada ne gradite zidove koji razdvajaju, gradite samo mostove. To je radost koju nalazim u vama“. Posljednje

„Lipi“ (lijepi, lipom mirisni) lipanj

Dragi čitatelji! Lipanj lipom lipuje... Kakvi mirisi su oko nas! Kakve boje, kakav sjaj sunca! Uživamo u šetnjama, najviše rano ujutro ili navečer, kada malo zahladi.

U onom srednjem dijelu dana, protiv prejakog sunca se „borimo“ na različite načine. Odjeću i obuću biramo „laganiju“. Štitimo i oči. Ja nosim dvoje naočala na nosu: svoje, s dioptrijom i sunčane, preko njih. Tako dobro vidim dok vozim bicikl, molim, gledam svijet i ljude oko sebe ili – uživam u kretanju. Neki se čude. Znam zašto to radim: osim što su fotoosjetljive naočale preskupe za mene, ovako baš uživam! Kad susretne koga i krenemo razgovarati, jednostavno naočale nakačim na glavu i darujem ljudima pogled „uživo“. Kada šecem ili vozim i sama sam sa sobom, vratim ih i tada gledam okolo, bez mrštenja, jer velike naočale štite moje oči nenamrštene – do sljedećeg susreta s nekim, kada opet nema mrgudanja, jer se Čovjeku radujem!

S dvoje naočala, konačno se ne mrštim zbog sunca. Štitim oči, osmijeh i – uživam u ljetu! Pridružite nam se! (**vh**)

10 đavlovih zamki

Prve dvije zamke

Ima nas vjernika koji ne volimo pričati niti pisati o đavlu, kažu neki: Tako ga dozivaš! A ima i onih koji u svemu vide đavla, što isto nije dobro, jer je to druga krajnost. Pa stoga, započet ću ovaj tekst promatrajući đavlove zamke u mom osobnom životu. To su zamke koje su nam prikazane kao opravdana ponašanja, no zapravo u svima njima korijen je isti: oholost – sebičnost i samo-

dostatnost. Idućih pet dana obrađivat ću po dvije za svaki dan, da nam ipak ne bi bilo previše odjedanput postati svjesnima tolikog utjecaja zloga na naš život, ipak smo mi veliki vjernici, ne?! Pa krenimo:

Zamka br. 1 – NEMAM VREMENA

Bombardirani sa svih strana masom slika, fotografija, isječaka reklama, riječima ponuda i dakako sve puno egzotičnog blještavila, dogodi nam se više nego često, da osobu kraj sebe ne primijetimo. Način funkcioniranja

društva i svijeta, kroz užurbanost, mnoštvo obveza i stresnih situacija gdje nas kojekakvi rokovi gone, gdje je radno vrijeme prilagođeno što većem izbjavanju iz svoje obitelji, način je da se zanemari bitno, da se zaokupimo nebitnim i da počnemo biti nezadovoljni i sve više iscrpljeni da bismo uopće imali i trenutak pažnje, vremena i brige za drugoga! Tako i u odnosu prema Bogu. Svaki dan pronaći ću opravdan razlog u kojem dolazim do zaključka da nemam vremena za Boga sada, ni malo kasnije, ni onda... pa se dogodi da prestaneš uopće misliti da trebaš biti s Bogom! A to je đavlova zamka! Da ti ne da vremena za razmišljanje i proradu u vlastitoj savjesti, da te zaokupi nevažnim kako ne bi bio usmjeren na Boga, nego na stvari, situacije, ponašanja ljudi.

Zamka br. 2 – IMA I DRUGIH

„Neka vam ne dodija činiti dobro“ rekao je sv. Pavao u poslanici Galaćanima. Upravo je to protuteza naziva ove zamke: Ima i drugih; koji će to napraviti, koji to mogu, koji bi se trebali angažirati, ima kompetentnijih, sposobnijih, pametnijih koji bi to mogli, ne ja koji sam ovakav i ovakav... Posebno je to prisutno u homogenim zajednicama koje ne povezuje zajednička krv, nego opredjeljenje, napose tu mislim na redovničke zajednice, gdje uvijek ima onih koji će povući, kao pravi članovi ukorijenjeni u svoju sredinu, kao što ima i vječnih gostiju u zajednicama, gdje svijest o potrebi zajednice ne postoji ili je jako mala, te se pojavi svaki mjesec jedanput. No, i jedni i drugi su u napasti prebacivati lopticu odgovornosti i brige na druge, a to je duh komotnosti koji svakako nije Kristov duh. Pa tako dolazimo do zaključka da je sebičnost uzrok ove zamke, a tu nas zli najviše može uhvatiti jer nam daje vrlo realno opravdanje zašto mi nešto ne bismo trebali učiniti!

O... tako nam pomogao Bog, Blažena Djevica Marija i svi sveci Božji!

(Izvor: kristocentrik.wordpress.com)

Strah

Čuli ste možda nekad za „buhe skakačice“. Evo kako ih treniraju. Buhe zatvore u posudicu sa staklenim poklopcem. Buhe ko buhe, skaču. Tuku glavom u poklopac. Nakon nekog vremena, shvate i kažu: „Dosta mi je više lupanja glavom u poklopac“ i počnu skakati niže. Kada počnu skakati niže, to je znak treneru da su naučile lekciju. Sklone poklopac sa posude i buhe bi mogle iskočiti, ali ipak ne iskaču, jer su naučile skakati niže. Mnoge od nas su učili „skakati“ samo do određene visine. Cijelog života nam obitelj, društvo, država ili naši unutrašnji strahovi govore: „Samo toliko možeš postići. Samo toliko visoko možeš skočiti. To je sve što možeš. Nisi tako značajan. Nisi toliko važan. Nisi vrijedan. Samo si prosječan pojedinac i ništa posebno ne možeš postići.“ Naučeni tako, kao i one buhe, skačemo samo do određene visine, ne usuđujući se poskočiti malo više. Strah da ćemo udariti glavom u poklopac bude preveliki.

A vi? Skaćete li onoliko visoko koliko vam dopuštaju vaše sposobnosti ili ste se predali zbog vaše okoline i negativnih primjedbi? Jedini način da izbjegnute kritike je ne govoriti ništa, ne raditi ništa i ne biti ništa. Zamislite da imate čarobni štapić kojim možete mahnuti iznad određene oblasti svog života. Kad mahnete tim štapićem, vaše želje postaju stvarnost. Koje biste to želje ostvarili sebi? Dvije glavne prepreke na putu do ostvarivanja svojih želja, ciljeva i snova su strah i sumnja. Protutrov su odvažnost i samopouzdanje, a ključevi za odvažnost i samopouzdanje su znanje i stručnost. Zvuči komplicirano, ali nije.

Ciljaj na Mjesec! Ako i promašiš – bit ćeš među zvijezdama!

(Priča s interneta)

Usudimo se – igravimo se s djecom „staromodnih“ igara – ima ih još!!!

Preskakanje konopa

S konopcem za preskakanje može se zabavljati na mnogo načina, sam ili u društvu. Kada dijete preskače konopac samo, potrebno je prethodno podesiti njegovu duljinu. Idealno je da, kada dijete stane na sredinu konopca, ručke može podići do pazuha. Ukoliko je konopac predug, može ga obmotati oko šake, ili ga možete skratiti kod drške. Preskakati se može trčeći, skačući, s obje noge zajedno ili naizmjenice, s poskocima između okreta konopca, unaprijed, unatrag, krećući se ili u mjestu... Preskakanje konopca u društvu podrazumijeva da dva igrača drže konopac i okreću ga u velikim krugovima, dok treći igrač stoji između njih i preskače ga. Treći način jest da jedan igrač drži konopac za jednu ručku, i rotirajući ga oko sebe, „vitla“ konopac u krug na desetak cm iznad zemlje, dok jedan ili više igrača preskaču.

Frizbi

Još jedna igra koja zahtijeva mnogo kretanja, pa je odlična za razgibanje mališana u svako doba. Idealno je za igru na mekoj podlozi, tj. na travi, kako bi se dijete moglo slobodno bacati i valjati za „odbjegli“ frizbijem, što će izazvati mnogo smijeha i dobrog raspoloženja. Frizbi se prilikom bacanja drži tako da palac ruke bude na gornjem, a ostali prsti na donjem dijelu diska. Ruka je savijena u laktu, u razini ramena, a frizbi blago nagnut na gore, kako tokom leta ne bi završio u travi.

Hula-hop

Nekad pravi hit među djecom, a danas je teško pronaći djevojčicu koja zaista umije vrtjeti ga. Mada je tehnika vrtenja hula-hopa relativno laka, teško je naučiti ju bez uzora kraj sebe, te pokušajte naučiti gledajući neki internetski video clip u kom se objašnjavaju osnovne tehnike. Može se vrtjeti na kukovima, struku ili malo iznad, a može i naizmjenice – da šeta niz, i uz torzo, dok se rukama vrti kada su ispravljene, i to kružnim pokretima iz ramena. Manji obruči mogu se, ako ste spretni, vrtjeti i oko noge ili oko vrata.

(nastavit će se)

Gábor Tormásy o sakramentima

Piše: Stjepan Beretić

Gábor Tormásy 1883. godine u svojoj knjizi *Povijest subotičke glavne župe* piše o sakramentima:

e) Bolesničko pomazanje

Svrhu ovog milosnog sredstva su građani Szent Márije također razumjeli, pa su tražili taj sakrament koji jača dušu onih koji se bore sa smrću. Kad bi se tko od njih teško razbolio, pozvao bi svećenika, ispovjedio se, pričestio pa bi primio i sakrament svete pomasti, te se tako pripravo za smrt. Ako bi pak koga pogodila unaprijed nepredvidiva nevolja, pa bi pao u nesvijest, svećenik bi mu i tada nakon što bi mu dao opće odrješenje dao svetu pomast.

f) Sveti red

Podjela ovog sakramenta spada isključivo u djelokrug biskupa, pa je taj sakrament onima koji su se pripravili za svećeničko zvanje dijelio nadbiskup ili pomoćni biskup samo u stolnoj crkvi u Kalači. U Szent Máriji je jednom zgodom podijelio svjetovnoj braći redovnika samo niže redove kalački veliki prepožit i posvećeni biskup barun Sándor Barkóczy.

g) Ženidba

Za one koji su sklapali ženidbu su se strogo primjenjivale odredbe Tridentskog sabora. Zato je svećenik brižljivo ispitao postoji li među zaručnicima koja zapreka ili zabrana. To je u to vrijeme bilo dosta lako budući da je Szent Márija još u to vrijeme imala malo stanovnika pa je svećenik poznavao svaku obitelj i njezinu rodbinu. Zaručnike je svećenik obvezao na pouke, pa se one koje tada nije pokazao dostatno poznavanje katoličke vjere i ćudoređa nije dopuštalo primanje ovoga sakramenta sve dotle dok nije pokazao potrebno znanje. Zaručnike je svećenik tri puta oglasio na blagdanskim ili nedjeljnim misama. Tom je prilikom pozvao nazočne da crkvenim poglavarima jave ako između zaručnika postoji kakva zapreka.

Kad su zaručnici na takav način pripravljeni za primanje sakramenta ženidbe, ispovjedili su se i pričestili, a onda su izrekli uzajamnu privolu i prisegu u nazočnosti župnika i dvojice

svjedoka, što se neizostavno tražilo za valjanost ženidbe. Ako su zaručnici bili vjernici različitih župa, obično se, ako se župnici među sobom nisi drugačije dogovorili, ženidba sklapala pred zaručničnim župnikom.

Blagoslov zaručnika za vrijeme svete mise se događao vrlo rijetko, ali bi svaka zaručnica, odnosno nova mlada bez iznimke ujutro poslije vjenčanja došla u crkvu na blagoslov ili na uvod.

U to se vrijeme u Szent Máriji nisu sklapale mješovite ženidbe. Ako se ipak dogodilo da su se dvoje ljudi različite vjere htjeli vjenčati, tražilo bi se od nekakoličke strane da prihvati katoličku vjeru, pa je tek tada mogla sklopiti ženidbu s katolikom.

U to je vrijeme sklapanje ženidbe bilo skopčano s izuzetno skupim svečanostima. Župnici su sporazumno s gradskim vlastima na svaki način pokušavali spriječiti besmislene troškove koji su bili narodu na štetu i materijalnu propast. Nadbiskup Patačić je, kako je gore spomenuto, odredio novčanu kaznu za sve one koji bi se prigodom zaruka usudili bilo u novcu bilo u naravi dati zaručnici više od 8 forinti. Međutim, svako je nastojanje ostalo bezuspješno sve dotle dok Gradsko vijeće konačno 1754. godine nije samo prihvatilo zakonom predviđenu kaznu za nepokorne obitelji, već je kaznu i provodilo. Taj je postupak donekle smirio volju za trošenjem, ali se običaj, kako ćemo kasnije vidjeti, nije mogao potpuno iskorijeniti.

15. §. Pobožne bratovštine

Vjernici Crkve u Szent Máriji su i prije ovoga vremena i u ovom vremenu rado osnivali pobožne bratovštine kako bi molitvama i dobrim djelima promicali vlastito spasenje i spasenje bližnjih.

Prva bratovština takve vrste osnovana je 1729. godine a nosila je ime Bratovština svetoga Franje ili bratovština opasanih. Njezini članovi su se tako zvali po blagoslovljenom užetu ili pojasu kojim je pročelnik bratovštine opasao članove. Ta bratovština nije imala ni potvrdu papinske bule, niti je posebnim papinskim breveom (pismom) stekla oprosne povlastice nego se, kako je 1767. godine izjavio pročelnik bratovštine Xaver Ferenc Ruzsicska, osnov

postojanja te bratovštine nalazi u povlasticama Reda svetoga Franje.

Članovi ove bratovštine su se obvezali: 1. da će nositi blagoslovljeni pojas, 2. da će na spomen pet rana Gospodina Isusa i u čast rana svetoga Franje svaki dan izmoliti pet puta Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu; i još jedan Oče naš i Zdravo Marijo za rimskoga papu. 3. Da će dan prije blagdana svetoga Franje postiti. Ipak, ta prihvaćena dužnost nije obvezivala članove pod grijeh, to jest, ako koji član nije ispunio jednu od ovih triju obveza, nije sagriješio. No, ako je želio postići oprost koje osigurava bratovština, morao je udovoljiti tim točkama. Ta je bratovština imala na brizi kip Blažene Djevice s pripadajućim ruhom.

Članovi bratovštine su prikupljali novac za svoje potrebe. Tim su se novcem kupovali barjaci i što je trebalo u crkvi. Tako zapisnik kanonskoga pohoda iz 1767. godine spominje da je bratovština svetoga Franje imala vlastito liturgijsko ruho i opremu: pozlaćeni srebrni kalež s patenom, jednu šarenu misnicu ukrašenu zlatnim čipkama, sličan plašt za večernje. Bratovština je posjedovala i crnu misnicu ukrašenu srebrnim čipkama, purifikatorij, četiri albe, dva amikta ukrašena zlatnom čipkom. Imali su jedan amikt na crvenoj i drugi na zelenom osnovi. Među svom tom opremom bratovština je imala par srebrnih posudica za vino i vodu sa srebrnom pliticom. Osim toga bratovština je posjedovala i kip svetoga Franje kako prima pet Kristovih rana. Taj kip je u procesiji nosilo sedam članova bratovštine, koji su se za tu priliku oblačili u posebna ruha koja je nabavila bratovština.

Vremenom se iz darova članova skupilo toliko novaca da je bratovština mogla kupiti vinograd. Izvjesni stanovnik Szent Márije je oporučno ostavio franjevcima vinograd, ali kako franjevačko pravilo brani da redovnici imaju bilo kakvo nepokretno dobro, provincijalni poglavar je naredio da se vinograd proda. Tako su franjevci prodali vinograd bratovštini svetoga Franje. Bratovština ga je iz prikupljenih darova počela obrađivati, što se izrodilo u zloporabu.

Ekumenizam ima svoju budućnost

Beogradska nadbiskupija u suradnji s Pravoslavnim bogoslovskim fakultetom Sveučilišta u Beogradu organizirala je 28. svibnja „Međunarodni simpozij – studentski ekumenski dan“ u povodu 20. obljetnice smrti teologa Yvesa Congara i objavljivanja njegove knjige *Devet vekova kasnije*. Simpozij je održan na Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu na temu „Jedna sveta, opšta i apostolska Hristova Crkva: Kongarovi pogledi u prošlost – otvaranje perspektiva budućnosti“.

Moto simpozija bio je „Koračajmo zajedno“. Predavači na simpoziju su bili s bogoslovnih fakulteta u Beogradu, Sarajevu, Đakovu, Zagrebu, Ljubljani i Rimu. Congarovu knjigu *Devet vekova kasnije* objavila je Beogradska nadbiskupija, a preveli su je **Zoran i Suzana Đurović**. Simpozij su otvorili beogradski nadbiskup **mons. Stanislav Hočevar** i dekan Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta **prof. dr. Predrag Puzović**.

Mons. Hočevar je, među ostalim, nakon pozdrava i zahvale sudionicima, naglasio kako najveću odgovornost za prošlost, sadašnjost i budućnost svijeta imaju upravo vjernici. Beogradska nadbiskupija želi živjeti vjeru koja traži jedinstvo, zajedništvo i gleda u budućnost. Ima osjećaj za sve ono što razdvaja u Crkvama, te želi sudjelovati u traženju putova razumijevanja prema jedinstvu. U tom duhu je prevedena Congareva knjiga i organiziran simpozij. Posebno ga je obradovao dolazak i sudjelovanje na simpoziju kardinala **Kurta Koča**, predsjednika Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana. Zazvao je Duha Svetoga na sudionike simpozija. Zahvalio je dekanu prof. Puzoviću za gostoprimstvo i suradnju i **don Aleksandru Kovačeviću**, tajniku nadbiskupije. Zatim se svim nazočnima obratio dekan prof. Puzović, istaknuvši da se posljedice raskola iz 11. stoljeća i danas snažno osjećaju. Rekao je da osobe koje su sudjelovale u 11. stoljeću na razjedinjenju Crkve nisu bile

sve svjesne što će se dogoditi. Zadaća svake generacije je da jaz u crkvama umanji i da se ide putem jedinstva Kristove Crkve. Predstavio je sudionicima Pravoslavni bogoslovni fakultet koji je osnovan 1905., a počeo je raditi 1920. Posebno ga raduje suradnja koja postoji između teoloških fakulteta u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani.

Nazočne su u ime teoloških fakulteta pozdravili **prof. dr. Ivica Raguž**, **prof. dr. Niko Ikić** i **prof. dr. Jure Zečević**. Dekan prof. dr. Ivica Raguž je pozdravio u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta iz Đakovu. Rekao je kako Bog kršćana nije sam ni usamljen. Vjera u trojedinog Boga je put ekumenizma. Prof. dr. Niko Ikić je pozdravio u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Sarajevu, istaknuvši sličnosti Vrhbosanske i Beogradske nadbiskupije te suradnju među njima. Istaknuo je kako ga raduje što Beogradska nadbiskupija njeguje dijalog i ekumenizam. Prof. dr. Jure Zečević je pozdravio u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, čestitavši organizatorima na prijevodu knjige i organiziranju simpozija. Simpozij je imao dva bloka. Prvim blokom „Pogled unatrag-vizija unaprijed“ predsjedali su dr. Jure Zečević i dr. Zoran Đurović, a izlagali su profesor dogmatske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu dr. Niko Ikić, umjetnik, teolog i pravoslavni svećenik dr. sc. Zoran Đurović, vojni biskup u BiH **prof.**

dr. mons. Tomo Vukšić, profesor ekumenske teologije na Katoličkom teološkom fakultetu u Ljubljani **dr. Bogdan Dolenc**, tajnik subotičke nadbiskupije **mr. Mirko Štefković**, izvanredni profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu dr. Jure Zečević i protođakon i viši asistent na Pravoslavnom bogoslovnom fakultetu u Beogradu **mr. Zlatko Matić**. Prvi dio završio je pitanjima i diskusijom na temu o „uniji“, i da li je rimskom biskupu primat ograničen na bilo kojem polju na Drugom vatičanskom saboru? Slijedila su pitanja o odnosima između nacije i Crkve. U drugom bloku pod naslovom „Kongarove smjernice“ u kojem se govorilo o Crkvi, predavanje **prof. dr. Mate Zovkića** pročitao je mr. don Aleksandar Kovačević, a izlagali su docenti s Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Beogradu **dr. Rade Kisić** i **dr. Zdravko Jovanović**, asistenti s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu **dr. Davor Vuković** i **dr. Antun Japundžić**, mr. don Aleksandar Kovačević. Presjedali su dr. Niko Ikić i dr. Zdravko Jovanović.

Završnu riječ na simpoziju imao je predsjednik Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana uzoriti kardinal Kurt Koch. On je istaknuo i predstavio trenutačno stanje na polju ekumenizma te govorio o važnosti ekumenizma. Simpozij ja završio konferencijom za novinare.

/ Kmc/ fra Iko Skoko/

Crkve bez žive Crkve

Piše: Marko Tucačkov

Na ovom mjestu stajala je katolička crkva sv. Elizabete 1910.-1965. Ovaj križ obnoviše prigodom 1950. godišnjice smrti i uskrsnuća Krista Gospodina 1983. godine katolički vjernici grada Bačke Palanke. Ovaj natpis stoji na memorijalnom križu koji se nalazi u Bačkoj Palanci, u dijelu grada koji se zove Nova Palanka. Na mjestu današnjeg Doma zdravlja u današnjoj Ulici Save Kovačevića (tada Bukinskoj), nalazila se u naznačenom periodu monumentalna crkva posvećena sv. Elizabeti Ugarskoj, koja je srušena prije točno 50 godina. Okrugli, mada ne tako slavni jubilej ovoga događaja, povod je ovom razmišljanju.

Katolici Nove Palanke su tijekom čitavog 19. stoljeća bili župljani župe Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, jedine katoličke župe u gradu koja postoji i danas. Početkom prošloga stoljeća odlučili su, pak, podignuti još jednu, zbog velike brojnosti katoličkog stanovništva. Radovi su počeli 1907. godine, po planu službenog arhitekta Kalačko-bačke nadbiskupije Juliusa Petrovicsa, a izvodila ih je tvrtka čuvenog subotičkog arhitekta Ferenc Reichla. Crkvu je 22. travnja 1910. posvetio kalački prelat Georg Stetz. Već 1920. Nova Palanka uzdignuta je sa filijalnog na status župe, a ova crkva postaje župna crkva. Zgrada župnog doma izgrađena je 1925., postoji i danas, ali je u privatnom vlasništvu. Crkva je bila izgrađena u neogotskom stilu. Nažalost, pretrpjela je velika razaranja 1944. godine, jer su u njoj boravili sovjetski vojnici, te je granatirana iz obližnjeg Iloka. Posljednji novopalanački župnik Stefan Mesarok-Müller silom je odveden iz Palanke, i najvjerojatnije ubijen na putu prema

nekom od logora za vojvođanske Nijemce. Nakon rata, propadanje crkve se ubrzava. Cigle iz njezinih zidova su vađene i prodavane, a zatim i korištene za izgradnju kuća novih stanovnika Nove Palanke, naseljenih nakon odlaska njemačkog življa. Budući da mogućnosti za obnovom nije bilo, crkva je srušena 1965. godine.

Prema *Shematizmu Subotičke biskupije* iz 2009., na područjima Somborskog, Apatinskog, Kulskog, Bačkog i Novosadskog dekanata, nalazi se 17 župa s vrlo malim brojem vjernika: Srce Isusovo u Mošorinu, Sv. Ana u Bačkom Novom Selu, Sv. Ferdinand u Obrovcu, Sv. Ivan Krstitelj u Mladenovou, Kolutu i Prigrevici, Sv. Ivan Nepomuk u Ratkovu, Sv. Josip u Deronjama, Sv. Karlo Bormejski u Tovariševu, Uzvišenje Svetog Križa u Srpskom Miletiću, Sv. Martin u Gajdobri, Gakovu i Karavukovu, Ime Marijino u Bačkom Brestovcu, Kraljica sv. Krunice u Kruševlju, Pohod Blažene Djevice Marije u Kljajićevu, a tu je i futoška filijala Presveto Trojstvo. Dakako, i mnoge druge župe Subotičke biskupije pretrpjele su iznenadne i teške gubitke vjernika tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata. Ipak, u mnogima život Crkve nije potpuno prestao. Crkve u Gakovu, Kruševlju, Mošorinu i Bačkom Gračacu su netom nakon Drugoga svjetskog rata srušene, kao i spomenuta crkva u Novoj Palanci. Ostale još uvijek stoje. Neke su, trudom nekadašnjih župljana Nijemaca i sadašnjih župnika ili župnih upravitelja, obnovljene u mjeri da se može reći kako se u dogledno vrijeme neće urušiti (Bački Brestovac). Neke su na korištenje ustupljene Srpskoj pravoslavnoj Crkvi, te liturgijski djelomice preure-

đene u svrhu okupljanja pravoslavne braće (Kljajićevo). U obnovu nekih drugih još uvijek se ulaže velika ljubav, žrtva i rad sadašnjih župnika (Bačko Novo Selo, Tovariševo). Neke, pak, teško da će još dugo ostati uspravne, budući da su odavno postale opasne za ljude koji žive i rade oko njih (Kolut). U mnogima se odmaraju domaće i divlje životinje, te ljudima već jako dugo služe za zadovoljenje različitih niskih strasti. Navedenim crkvama svakako treba pridodati i kapele (u sastavu župa, ali i privatne kapelice), brojne kalvarije, križeve krajputaše i kipove. Problematika njihova očuvanja iznimno je složena i izlazi iz biskupijskih, pa i crkvenih okvira. I nikako nije zanemarena od strane našega Ordinarijata! Pa ipak, više puta i na više foruma naglašeno je da katolička baština prostora na kojem se nalazi Subotička biskupija nije ni na bazičan način popisana, a pogotovu vrednovana. Spomenuti Shematizam, kao i neki drugi izvori, možda su dobra osnova za takav popis. Vrlo je slična situacija i u susjednoj Zrenjaninskoj biskupiji.

Vjerujem da ne može postojati kršćanin koji je ravnodušan prema sudbini navedenih crkava, čak i ako ništa ne zna o događajima kojima su one bile svjedoci. Mnogobrojna svjedočanstva, ogorčenosti, čuđenja, pa čak i upiranja prstiju u nas katolike koji živimo u Bačkoj, to mi dokazuju. Sjetimo se, kada prolazimo ili se zadržavamo na prostorima na kojima su do prije 70 godina živjela naša braća i sestre u zapadnoj i južnoj Bačkoj, da je svaka od ovih crkava dugo čuvala dinamiku života pojedine katoličke zajednice. Tada nam one možda neće više biti samo nijemi svjedoci dalekog vremena. Možda ćemo tada više cijeniti svoju zajednicu, njezine predvoditelje i mjesta na kojima se ona sabire i slavi Gospodina. Tako nam je drago da naše crkve budu lijepe, čuvane od propadanja i opremljene duši prijatnim inventarom. S našim župnicima dovijamo

se kako naći načina da tako bude. I usprkos teškim vremenima, crkve u kojima se okupljaju naše aktivne zajednice sve su blistavije. Nasuprot njima, a često u mjestima pokraj njih, nalaze se ruševine nekoć blistavog katoličkog duhovnog i graditeljskog nasljeđa Bačke. Potrudimo se prema njima makar ne biti ravnodušni. Učinimo napor i uputimo se u hodočašće zapadnom i južnom Bačkom kako bismo si ovu stvarnost jasnije posvijestili.

Dodijeljene nagrade i priznanja Hrvatskog društva katoličkih novinara

Priznanje Zvoniku za dva desetljeća izlaženja

Nagradu za životno djelo dobio je Tomislav Vuković, godišnju nagradu Tanja Popec, a više katoličkih glasila dobilo je priznanje za višedesetljetno izlaženje

Hrvatsko društvo katoličkih novinara je u povodu 49. Međunarodnog dana sredstava društvenih komunikacija na posebnoj svečanosti koja je održana na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u ponedjeljak, 1. lipnja dodijelilo nagrade i priznanja koje je laureatima uručio predsjednik Vijeća za medije HBK riječki nadbiskup i metropolit Ivan Devčić.

Nagradu za životno djelo dodijeljena je novinaru *Glasa Koncila* Tomislavu Vukoviću za višedesetljetno publicističko djelovanje i trag koji je ostavio istraživačkim novinarstvom, posebice feljtonima „Drugačija povijest“. Godišnju nagradu primila je Tanja Popec urednica Vjerskog programa Hrvatskog katoličkog radija za odabir tema, njihovu obradu, kreativnost i inovativnost. Nagrade je svojom donacijom omogućila izdavačka kuća „Školska knjiga“. Hrvatsko društvo katoličkih novinara tom je prigodom dodijelilo priznanja katoličkim glasilima koja su tijekom svoga postojanja i izlaženja dala izniman doprinos razvoju katoličkog novinarstva. Za 50 godina izlaženja priznanja su dodijeljena Mjesečniku za kršćansku kulturu *Zvona* (Rijeka) i Glasilu Pokreta fokolara *Novi svijet* (Križevci). Kršćanska obiteljska revija *Kana* (Zagreb) dobila je priznanje za 45 godina, a list franjevačkih zajednica *Brat Franjo* (Zagreb) za 40 godina izlaženja. Za 35 godina izlaženja priznanje je dobila *Crkva na kamenu* – pastoralno-informativni list hercegovačkih biskupija (Mostar), a za 20 godina izlaženja *Glasnik Postulature Blaženi Alojzije Stepinac* (Zagreb) i *Katolički list Zvonik* (Subotica).

U pozdravnoj riječi, predsjednik HDKN-a Neno Kužina je rekao *na-lazimo se među svojim*, ovoga puta u prostoru Hrvatskog katoličkog sveučilišta čije napore kao katolički novinari prepoznajemo, a uspjesima se radujemo, te nastavio s osobitom radošću primili smo vijest o utemeljenju još jedne novine, *Odjela za komunikologiju HKS* kojemu danas čestitamo Dan Sveučilišta.

Ono dobro što se događa u medijskom prostoru Crkve u Hrvata nastojali smo prepoznati i pri ovogodišnjoj odluci o nagradama i priznanjima. Svoju širinu pokazali smo time što smo ono vrijedno prepoznali i u onima koji nisu članovi našega Društva. Dao Bog da i ubuduće budemo okrenuti sebi, da u Katoličkoj Crkvi, bez trunke zavisti, prepoznajemo ono što uistinu valja vrednovati i podržati. I ovoga puta dokazali smo

da smo Društvo cijele Crkve u Hrvata. Od Zagreba, Rijeke, Mostara, do Subotice. Dobitnicima iskrene čestitke. I obećanje da će Društvo, ako Bog da, trajno pridonositi širenju i promidžbi katoličkog tiska i katoličkih medija uopće, rekao je Kužina.

U ovoj prigodi nadbiskup Devčić se osvrnuo i na stanje informiranja u Crkvi, koje se posebno očituje u otvorenosti i dostupnosti informacija putem tiskovnih ureda pojedinih (nad)biskupija. Naglasio je važnost otvaranja Crkve društvu, te prisutnost u digitalnim medijima putem mrežnih stranica i društvenih mreža. Podsjetio je i na dokument HBK „Crkva i mediji“. Nadbiskup Devčić je u ovoj prigodi posebno spomenuo pok. fra Mirka Mataušića koji je bio inicijator i dugogodišnji predsjednik Hrvatskoga društva katoličkih novinara i obrazovanje katoličkih novinara, te mnogih drugih inicijativa u svijetu katoličkih medija.

Društvu i njegovim članovima zahvalio je za trud, jer je *novinarski kruh sa sedam kora*. Naša su sredstva ograničena. Nije lako ići u korak sa svjetovnim medijima, iako su i oni u krizi. No, i ovaj mali prilog, i ako učinimo ono što možemo bit će blagoslovljeno i ostavit će i neki trag. Hvala vam još jedanput i naprijed.

U drugom dijelu programa, osvrtno na poruku pape Franje za ovogodišnji, 49. po redu Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija naslovljenu „Komunicirati obitelj: povlašteno mjesto susreta u daru ljubavi“ dao je izv. prof. dr. sc. Jerko Valković koji je skupu prenio pozdrave, a dobitnicima nagrada i priznanja čestitke rektora HKS-a prof. dr. sc. Željka Tanjića. Valković je predstavio i novouspostavljeni Odjel komunikologije HKS-a.

U glazbenom dijelu sudjelovali su Valentina Mekovec, sopran i Borna Erceg, piano, a program je vodila Ivana Šimunić.

/Zagreb, IKA/

DUŽIJANCA 2015.

/Iz programa/

srijeda, 1. 7. u 19 sati

* Otvorenje izložbe „S Božjom pomoći“
Suvenirnica u prizemlju Gradske kuće

subota, 4. 7. – Djeca u Dužijanci
u 20 sati – smotra dječjeg folklor
Gradski trg, Subotica

nedjelja, 5. 7. u 10 sati sv. misa
* Dječja zahvala Bogu za žetvu
katedrala sv. Terezije Avilske

utorak, 7. 7. u 19 sati
* Tribina: Katoličko divojačko društvo
i Dužijanica - župa sv. Roka u Subotici

petak, 10. 7. u 19,30 sati
* Otvorenje XXX. saziva „Prve kolonije
naive u tehnici slame“
* Zatvaranje kolonije
u subotu, 18. 7. u 19,30 sati

Tavankut

subota, 11. 7. od 6,30 sati
* Takmičenje risara – *njiva Stipana i Blaženke Šarčević u Žedniku*

nedjelja, 12. 7. Dužijance
u 10 sati u Žedniku
u 10 sati u Bajmaku

nedjelja, 19. 7. u 10,30 sati
Dužijanica u Tavankutu

nedjelja, 26. 7. u 10 sati
Dužijanica u Maloj Bosni

četvrtak, 30. 7. u 19 sati
* Otvorenje izložbe radova „Bunarić 2014.“ HKC „Bunjevačko kolo“

nedjelja, 2. 8.
u 10 sati Dužijanica u Đurđinu
u 18 sati Dužijanica u Mirgešu

četvrtak, 6. 8. u 19 sati
* Književna večer: 25. obljetnica
Društva „Ivan Antunović“
HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica

petak, 7. 8.
* u 19 sati Izložba radova od
slame – Vestibul Gradske kuće
* u 20 sati Tamburaška večer
Gradski trg, Subotica

subota, 8. 8.
* u 18 sati Svečana Večernja
katedrala bazilika sv. Terezije Avilske
* u 20 sati Skupština risara i Smotra
folklornih ansambala
Gradski trg, Subotica

nedjelja, 9. 8.

Središnja proslava Dužijance
* u 10 sati Svečana misa
katedrala sv. Terezije Avilske, Subotica
* u 11,30 sati Svečana povorka
Gradski trg, Subotica
* u 18 sati Posjet grobu Blaška
Rajića – Kersko groblje, Subotica
* u 20 sati Bandašicino kolo
Gradski trg, Subotica

četvrtak, 13. 8.
* Početak rada XIX. Međunarodne
likovne kolonije „Bunarić“
HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica

subota, 15. 8. u 18 sati
Zatvaranje likovne kolonije
„Bunarić“
HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica

Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-205; 031/3349745

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VEDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Franjevci Subotica, Snežana
Vujković Lamić, Vedran Jegić
Hrvatska riječ

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica
e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240
Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“
mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Ministarstvo vera R. Srbije, Grad Subotica,
Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske
i Hrvatska biskupska konferencija

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na račun s naznakom **Zvoni-**
nik:

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

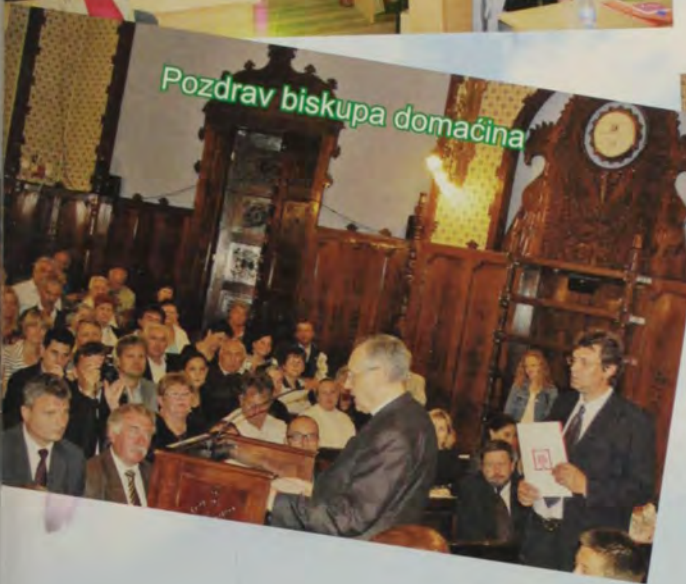
Radni dio znanstvenog skupa

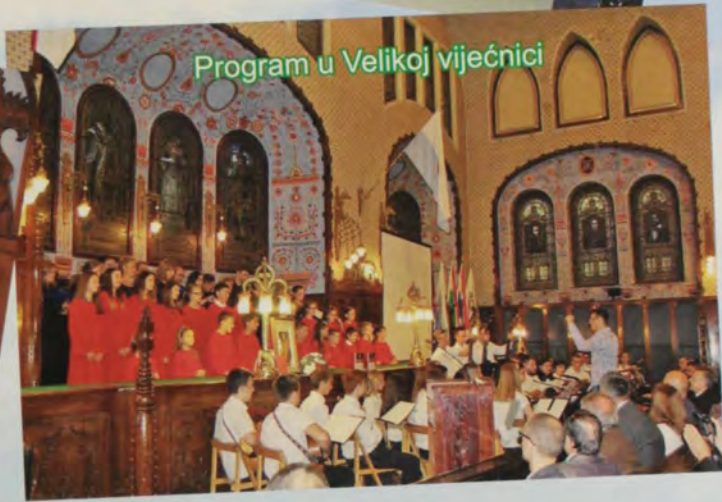
Otvorenje izložbe u Gradskom Muzeju u Subotici

Pozdrav biskupa domaćina

Program u Velikoj vijećnici

Bračni jubilarci u župi sv. Roka u Subotici

Kraljice i kolo na Dove u Tavankutu

Sudionici Lire-naive u Zemunu

Program u Kalači

Akademija

Izložba "Zbogom bili salaši"

Kulturno-umjetnički program

Misa za Ivana Antunovića

Polaganje vijenaca

Sudionici skupa